

FLAMRIC POLISH

Volume VI Phase II Book I Army Tactical Situations

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

[More DLI courses on LiveLingua - Online Language School](#)

PREFACE

There are two types of lessons in this text.

One lesson consist of a military narrative, translation exercises, and vocabulary list. This type lesson should be studied in the following manner:

1. Prior to reading the narrative, study and memorize the new vocabulary.
2. Read the narrative once, identify and assimilate the new vocabulary words. Read the narrative a second time to insure complete understanding of the text.
3. If the course is being used as a self-study tool, the linguist should formulate questions, and statements about the narrative and record these on tape. The tape should be played back so the statements can be checked for accuracy and pronunciation. The group study method would differ in that instead of recording statements and questions the group should discuss the narrative in Polish. If a native or qualified instructor is available he/she should lead the group in discussion of the narrative.
4. If an instructor is available, do also the exercises.

Type two lesson consists of pattern sentences, narrative, vocabulary and self-evaluation test. This type of lesson should be studied using these steps:

1. Memorize the vocabulary.
2. Study the pattern sentences.
3. Read the narrative once to identify new vocabulary; read it again for comprehension.
4. If studying alone, formulate statements and questions about the narrative and record them on tape. Play them back and critique your statements.
5. If studying in a group, discuss the narrative in Polish. If your unit has a sand table available, discuss the narrative utilizing the sand table.
6. Take the self-evaluation test. Check your answers with the key at the end of the text. Recheck incorrect answers with the narrative.

Objectives:

Upon completing this book you will be able to:

1. Discuss military topics and conduct briefings in Polish on a broad range of military topics such as: Infantry, airborne, armor operations,

and unconventional warfare activities.

2. Understand and transcribe tactical military transmission from Polish to English.

TABLE OF CONTENTS

LESSON	TITLE	PAGE
1	Armament of a Rifle Platoon and Rifle Company	1
2	Rifle Company in the Attack	14
3	New Organization of an Infantry Division	25
4	Conversation on Manuevers	33
5	Mechanized Infantry on its way to Manuevers	37
6	Mechanized Infantry on Manuevers	46
7	First Day at the Front	55
8	Reconnaissance Patrol	67
9	Before the Main Attack	80
10	Big Attack Initiated	90
11	Attack and Breakthrough	101
12	Breakthrough	111
13	In Pursuit of the Enemy	120
14	River Crossing	130
15	Fighting Tanks	
16	Knocking out Tanks	148
17	Armor Forces in Action	156
18	Cooperation of Tank and Mechanized Infantry	164
19	Armor Forces	170
20	Airborne Operations	195
21	Airborne Assault	206
22	Organization of Airborne Division	211
23	Cooperation with the Underground	218
24	Guerilla Action Behind Enemy Lines	229
25	Guerilla Action Behind our Lives	236
26	Forced Landing on Enemy Territory	246
27	Street Fighting During Warsaw Uprising	255
28	Frontier Guard and Internal Security	265
	Answer Key	275

Dialog (Armament of a rifle platoon and
rifle company)

W.: Wuj Adam Grzybowski

Z.: Zygmunt Nowicki

W.: Powiedz mi, z czego składa się
pełne uzbrojenie strzelca w
piechocie.

Tell me, what does the armament of
a rifleman in the infantry consist
of?

Z.: Każdy żołnierz piechoty ma ka-
rabin, bagnet i kilka granatów
ręcznych.

Each infantry soldier has a rifle,
a bayonet and several hand grenades.

W.: My w broni pancernej mamy podob-
ne uzbrojenie osobiste, ale na-
szą główną bronią są czołgi.

We in the armored forces have simi-
lar individual armament, but our
main weapons are tanks.

Z.: Jak są uzbrojone czołgi?

How are tanks armed?

W.: Czołgi są uzbrojone w działa
i karabiny maszynowe. Jaką
broń ma pluton strzelecki?

Tanks are armed with guns (cannons)
and machine guns. What weapons does
a rifle platoon have?

Z.: W plutonie strzeleckim mamy
trzy lekkie karabiny maszynowe
i granatnik przeciwpancerny.

In a rifle platoon we have three
light machine guns and a rocket
launcher.

W.: Ile plutonów jest w kompanii?

How many platoons are there in a
company?

Z.: W kompanii są trzy plutony
strzeleckie i jeden pluton bro-
ni towarzyszącej.

In a company there are 3 rifle pla-
toons and one weapons platoon.

W.: Jaką broń ma pluton broni towa-
rzyszącej?

What kind of weapons does a weapons
platoon have?

Z.: Lekkie moździerze i działka bez-
odrzutowe.

Light mortars and recoilless rifles.

W.: Jakie jeszcze inne oddziały są
w kompanii piechoty?

What other units are there in an
infantry company?

Z.: Jeszcze jest poczet dcy kompanii
i drużyna dcy kompanii.

There is still the company command
group and the administration group.

W.: Kto dowodzi kompanią, a kto dowodzi batalionem?

Who commands a company and who commands a battalion?

Z.: Kompanią dowodzi zwykle kapitan, a batalionem major albo podpułkownik.

A captain usually commands a company and a major or a lt. colonel commands a battalion.

W.: A teraz ostatnie pytanie. Czy wiesz co wolno ci powiedzieć n-plowi, jeśli wezmą cię do niewoli?

And now one last question. Do you know what you are permitted to tell the enemy if they take you prisoner (if you are captured)?

Z.: Wiem, ale ja na pewno nigdy w niewoli nie będę.

I know, but I'm sure (for sure) I will never be in captivity.

Translation
English - Polish

Dear Bolek,

You promised to write to me and tell me how you are spending your vacation at camp. I am still waiting for that letter. As you know I am spending my vacation with father, mother and Zosia on grandfather Nowicki's farm, near Wieliczka. It is quite a large farm. Grandfather has 6 cows and each one of them gives 12 liters of milk daily. Zosia is learning how to milk them and, as you can imagine, she milks them very badly. I help grandfather feed the cattle. Mother spends much time in the dairy. Father works with grandfather and uncle Joe in the fields. Grandfather's fields are 4 kilometers from the house; it is too far to walk, so they go by cart.

Granny only takes care of the poultry now, because she has not felt well lately. I like to help her because she is very kind (good) to me. She often says to me so nicely: "It's hot today, Tazio, go and swim in the pond, I will finish the work myself".

Grandfather is also very nice. In the evening, when it is dark, he and I sit on the porch and talk. He tells me (narrates) very interesting stories about the times before the war.

Now, dear Bolek, I hope to get a long letter from you soon (quickly).

Tazio.

LESSON 64

Military Situation No.2

Walczak poszedł do magazynu mundurowego (supply room). Tam on otrzymał bluzę, spodnie, czapkę i buty. Następnie poszedł on do magazynu broni

(ordnance store) i tam otrzymał takie rzeczy jak: maska przeciwgazowa, karabin, bagniet, łopatką, hełm i plecak.

Potem poszedł Walczak do swojej kompanii. Tam kapral sprawdzał, czy żołnierze mają łóżka w porządku. Tu widzimy żołnierzy, którzy stoją przy łózkach.

Na następnym obrazku widzimy jak żołnierze noszą skrzynie z amunicją (ammunition) do ciężarówki. Dalej stoi Walczak w pełnym uzbrojeniu. Obok Walczaka stoi sierżant. Walczak ma plecak, karabin, hełm, ładownice z nabojami i manierkę. Ma on także worek na rzeczy (duffel bag).

Następnie widzimy jak Walczak dostaje przepustkę. Na ostatnim obrazku widzimy, jak Walczak wychodzi z koszar i pokazuje żandarmowi przepustkę.

Oral - Aural Drill

Part I - Military Situation No.2 (Use appropriate wall cartoon)

1. Dokąd poszedł Walczak?
2. Do jakiego magazynu poszedł Walczak?
3. Co otrzymał Walczak w magazynie mundurowym?
4. Gdzie otrzymał Walczak bluzę, spodnie, czapkę i buty?
5. Dokąd poszedł Walczak z magazynu mundurowego?
6. Do jakiego magazynu poszedł Walczak z magazynu mundurowego?
7. Co otrzymał Walczak w magazynie broni?
8. Gdzie otrzymał Walczak bagniet, łopatkę, maskę przeciwgazową, karabin, hełm i plecak?
9. Dokąd poszedł Walczak z magazynu broni?

10. Skąd poszedł Walczak do koszar?
11. Co sprawdzał kapral w koszarach?
12. Kogo widzimy przy łózkach?
13. Co robią żołnierze przy łózkach?
14. Co noszą żołnierze do ciężarówki?
15. Z czym są skrzynie, które noszą żołnierze?
16. Kto stoi w pełnym uzbrojeniu?
17. Kto stoi obok Walczaka?
18. Jak jest uzbrojony Walczak?
19. Co Walczak ma na osobiste rzeczy?
20. W czym Walczak ma osobiste rzeczy?
21. Co widzimy następnie?
22. Co dostaje Walczak?
23. Skąd wychodzi Walczak?
24. Komu Walczak pokazuje przepustkę?

Part II - Dialog

1. Z czego się składa uzbrojenie strzelca w piechocie? (karabin,
bagnet, granaty ręczne)
2. Jakie uzbrojenie ma każdy żołnierz piechoty? (rifle, bayonet, hand
grenades)
3. Do czego jest podobne uzbrojenie osobiste żołnierza broni pancernej?
(uzbrojenie żołnierza piechoty)
4. Czym są czołgi w broni pancernej? (główna broń, podstawowa broń)
5. Co jest główną bronią broni pancernej? (tanks)
6. W co są uzbrojone czołgi? (guns, machine guns)
7. Ile lekkich karabinów maszynowych ma pluton piechoty? (3 light
machine guns)
8. Jaką jeszcze broń ma pluton piechoty? (rocket launcher)

9. Ile plutonów strzeleckich jest w kompanii piechoty? (3 rifle platoons)
10. Jaki jest jeszcze pluton w kompanii piechoty? (heavy weapons platoon)
11. Jaka broń jest w plutonie broni towarzyszącej? (light mortars, recoilless rifles)
12. Jakie oddziały są w dowództwie kompanii piechoty? (company command group, administration group)
13. Kto zwykle dowodzi kompanią? (captain)
14. Kto zwykle dowodzi batalionem? (major, lt.colonel)
15. Czy Zygmunt wiedział, co wolno jeńcowi powiedzieć w niewoli? (yes, no)
16. Gdzie nigdy nie będzie Zygmunt? (niewola, wojna)

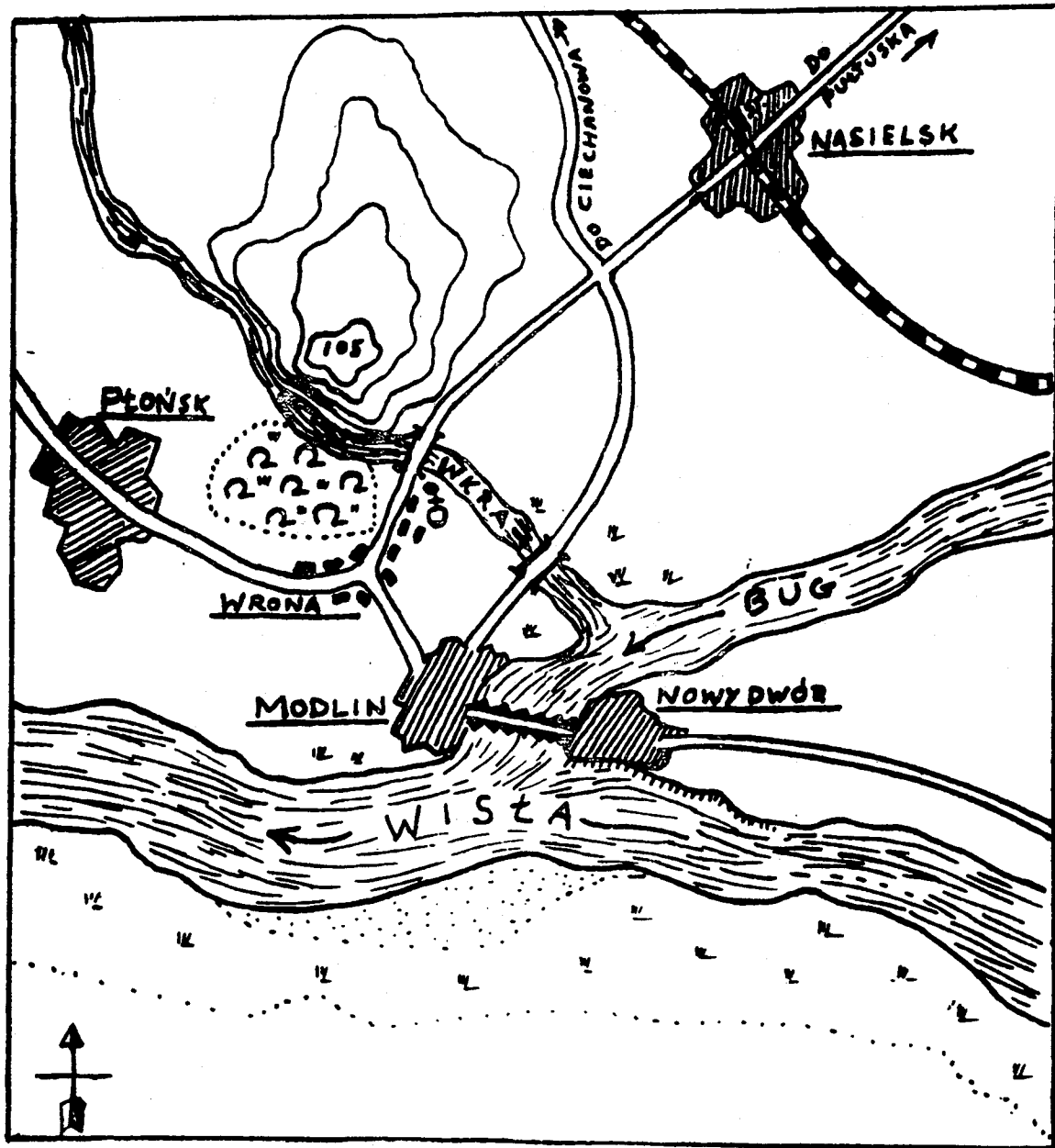
Part III

1. Od jak dawna jest pan w wojsku?
2. W jakim rodzaju broni pan służył?
3. Z czego się składa osobiste uzbrojenie strzelca w polskiej piechocie?
4. Z czego strzela piechur?
5. Po co ma piechur karabin?
6. Do jakiej walki strzelec piechoty używa bagnetu?
7. Czego używa strzelec do walki na bagnety?
8. Na czym jest bagnet podczas walki na bagnety?
9. Co jeszcze należy do uzbrojenia żołnierza piechoty oprócz karabinu i bagnetu?
10. Jakie uzbrojenie osobiste mają strzelcy w broni pancernej?
11. Jakiej broni głównie używa broń pancerna? (czołgi)
12. Jakie uzbrojenie ma czołg?
13. Czy działa i karabiny maszynowe są uzbrojeniem czołgu?
14. Jaką broń ma pluton piechoty?
15. Czy pluton piechoty ma karabiny maszynowe?

16. Ile karabinów maszynowych ma pluton w polskiej piechocie?
17. Czy pluton piechoty ma granatnik przeciwpancerny?
18. Do czego można strzelać z granatnika przeciwpancernego?
19. Z ilu plutonów strzeleckich składa się kompania piechoty?
20. Ile plutonów broni towarzyszącej ma kompania piechoty?
21. Który pluton w kompanii ma lekkie moździerze i działka bezodrzutowe?
22. Jaki stopień wojskowy ma oficer, który dowodzi kompanią?
23. Jakie oddziały są w dowództwie kompanii?
24. Czy poczet dowódcy kompanii i drużyna decy kompanii należą do dowództwa kompanii?
25. Kto ma wyższy stopień wojskowy, dowódca kompanii, czy dowódca batalionu?
26. W jakim stopniu wojskowym jest dowódca batalionu?
27. Czy pan wie, co wolno powiedzieć nieprzyjacielowi, kiedy żołnierze dostanie się do niewoli?
28. Jak nazywamy żołnierza, którego nieprzyjaciel wziął do niewoli?
29. Gdzie mieszkają żołnierze, których nieprzyjaciel wziął do niewoli?
30. Jak nazywa się obóz, w którym są jeńcy?

LESSON 64

Military Interpreting Practice No.1

Military Interpreting Practice No.1

1. What is your name?
Nazywam się Jan Piotrowski.
2. Where were you born?
Urodziłem się w Mławie.
3. What is your military rank?
Jestem podporucznikiem. (2/Lt.)
4. In what unit did you serve?
Służyłem w 2-ej kompanii strzeleckiej, I-go batalionu, 7-go pułku piechoty.
5. What was your job?
Byłem dowódcą I-go plutonu strzeleckiego.
6. How many squads were there in your platoon?
Trzy drużyny strzeleckie.
7. What kind of weapons did your platoon have?
Każdy żołnierz miał karabin, bagnet i parę granatów ręcznych. Oprócz tego mieliśmy w plutonie trzy lekkie karabiny maszynowe i granatnik przeciwpancerny.
8. What was the rank of your assistant?
On był plutonowym.
9. And of the squad commanders (leaders)?
Dowódcami drużyn byli kaprale.
10. How many platoons were there in a company?
W kompanii były trzy plutony strzeleckie i jeden pluton broni towarzyszącej.
11. What kind of weapons did the heavy weapons platoon have?
Lekkie moździerze i działka bezodrzutowe.
12. What other units were in the rifle company besides the rifle platoons and the heavy weapons platoon?
Był jeszcze poczet dcy kompanii i drużyna dcy kompanii.
13. And who commanded the 2nd company?
Kapitan Bolesław Kutrzeba.

14. Where were you captured
(taken prisoner)?

Wzięli mnie do niewoli koło szosy
Wrona-Nasielsk między skrzyżowaniem
drog, a mostem na rzece Wkrze.

15. Here is a map. Please show
me exactly where?

O tutaj. Na szosie na południe
od wsi Wrona 105.

16. And where was the HQ of the
2nd company?

We wsi Wrona, na południe od rozwide-
lenia dróg, po prawej stronie szosy Wro-
na-Modlin.

17. Which company was to the left
of yours?

Na lewo była 3-cia kompania, I-go
batalionu.

18. And where was the HQ of that
company located?

W lesie na północ od wsi Wrona.

19. Can tanks cross (use) the
bridge on the Wkra near Wrona?

Nie, nie wszystkie czołgi mogą
przejechać. Jest tam stary most dREW-
niany, więc tylko lekkie czołgi
mogą przejechać przez ten most.

20. What was your company's ob-
jective?

Skrzyżowanie dróg na północny-
wschód od mostu na Wkrze.

21. Did all the rifle platoons
of the 2nd company take part
in the attack?

Nie. Tylko dwa, I-szy i II-gi.

22. Did you see the commander of
the 2nd company before the
attack?

Tak. Godzinę przed natarciem mie-
liśmy odprawę u dowódcy kompanii.

23. Who, besides yourself, was at
that briefing?

Wszyscy dowódcy plutonów.

24. And the assistants?

Oni także byli.

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. John speaks English well but Bolek speaks it better because he spent 3 years in the American army.
2. In a big department store clothes (often) cost less than in a small store.
3. If you don't work faster you will lose your job.
4. It is colder in winter in Warsaw than in Monterey.
5. You get up at seven, and you think that is early? I get up at six and start work an hour earlier than you.
6. Factory workers work harder than office workers, but the people who work hardest are the wives of the factory workers and the office workers.
7. I know this town better than you (formal) (know it) because I have lived here longer than you.
8. Leather handbags are cheaper in France than here, but they are cheapest in Italy.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe the arrival of the Nowicki family at Niegosławice, basing your story on Dialog 60 and 61.

Vocabulary

bezodrzutowy, bezodrzutowa,	- recoilless
bezodrzutowe	

broń towarzysząca (abbr.: br. tow.)	- heavy weapons
czołg, m. czołgu, gen. s.	- tank
d-ca abbr.: dowódca	- commander, C.O.
dowodzić, i. (no p.) dowodzę dowodzi	- to command (to have command over)
drużyna dowódcy kompanii	- administration group
działo, n.	- gun, small gun
działo bezodrzutowe	- recoilless rifle
granatnik przeciwpancerny	- rocket launcher
karabin maszynowy	- machine gun
maszynowy, maszynowa, maszynowe maszynowo	- machine (as adj.) - by machine
moździerz, m. moździerza, gen. s.	- mortar
niewola, f.	- captivity
npl. abbr. of nieprzyjaciół	- enemy
oddział, m. oddziału, gen. s.	- unit, detachment, outfit
osobisty, osobista, osobiste	- personal
poczet d-cy kompanii	- company command group
podobny, podobna, podobne	- similar
podpułkownik, m.	- Lt. colonel
przeciwpancerny, przeciwpancerna, przeciwpancerne	- anti-tank
przedmiot, m. przedmiotu, gen. s.	- objective, object, subject
przedmiot natarcia	- objective of attack

ręczny, ręczna, ręczne ręcznie	- hand (as adj.) - hand made
składać się, i. (no p.) składam się składa się	- to consist of, to fold
skrzyżowanie, n.	- crossroads
słownik, m. słownika, gen. s.	- dictionary
towarzyszący, towarzysząca, towarzyszące	- accompanying
uzbrojenie, n.	- armament
uzbrojony, uzbrojona, uzbrojone	- armed

Dialog

(The Rifle Company in the Attack)

M.: Mjr Brunicki, dca baonu.

P.: Por. Kropiwnicki, zastępca dcy kompanii.

M.: Co się u was dzieje? Od godziny nie mamy wiadomości o waszej kompanii.

P.: Panie majorze, melduję, ogień nieprzyjaciela zniszczył antenę naszego radia.

M.: Więc mówcie, co się dzieje?

P.: Kompania "L" wykonała natarcie na wzgórze Ślepe o 16.30.

M.: Czy uchwyciliście wzgórze?

P.: Tak jest, ale straciliśmy około jednej trzeciej stanu kompanii.

M.: Czy kompania będzie mogła przeprowadzić natarcie na wzgórze Łyse?

P.: Dowódca kompanii chce nacierać; nasz wysunięty obserwator trzyma wzgórze pod ostrzałem. Tylko cekaemom brak amunicji taśmowanej.

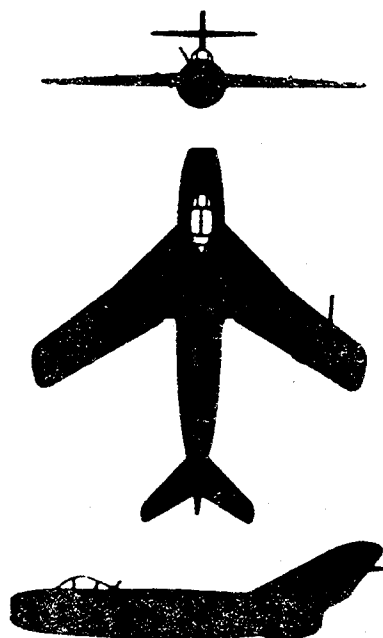
M.: Natychmiast dostaniecie uzupełnienie w ludziach, amunicję i radio. Nie przerywać ognia na wzgórze!

P.: Na punkcie opatrunkowym jest dużo rannych.

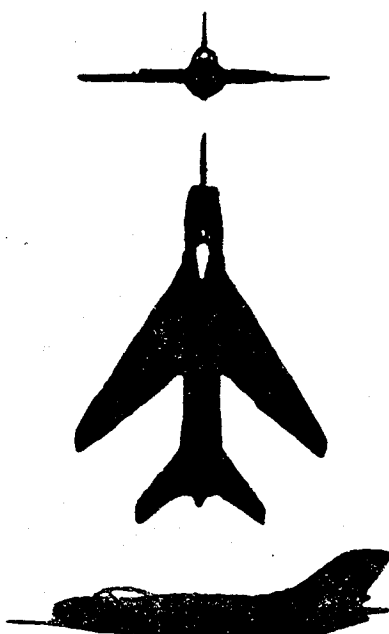
M.: Helikoptery zabiorą ich, a dowódca kompanii dostanie do dyspozycji pluton czołgów.

P.: Tak jest, panie majorze! Tylko prędko, bo nieprzyjaciel wykorzysta sytuację i będzie przeciwnacierał.

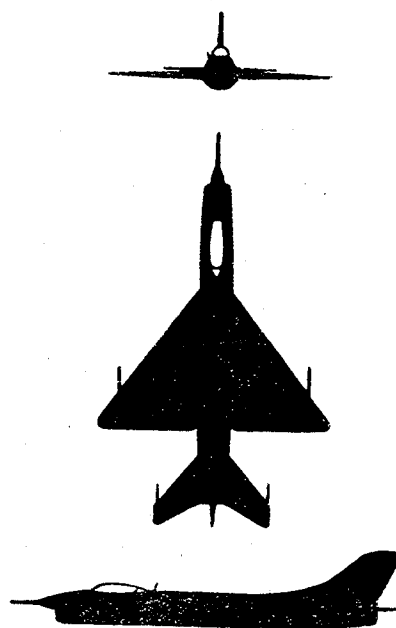
M.: Niech pan zamelduje dowódcy kompanii, że za wszelką cenę musi odeprzeć nieprzyjaciela i uchwycić wzgórze Łyse!

MiG-17

MiG-19

Delta

(Kompania piechoty w natarciu)

Kompania "L", która zajmowała pozycje na wzgórzach Jabłonkowskich, miała następnego dnia rano przeprowadzić natarcie. Pierwszym przedmiotem natarcia kompanii "L" było wzgórze "Ślepe", a następnym wzgórze "Łyse." Lewym sąsiadem kompanii "L" była kompania "K", a prawym drugi batalion tego samego pułku.

Kompania "L" składała się z trzech plutonów strzeleckich, każdy w sile 40 ludzi i plutonu broni towarzyszącej. Pluton broni towarzyszącej był wyposażony w moździerz kal.60 mm i działka bezodrzutowe kal.57 mm. Dowódcą kompanii "L" był kpt. Kowalski.

Kpt. Kowalski miał do swej dyspozycji pluton czołgów średnich z pułkowej kompanii czołgów i mały oddział saperów. Natarcie kompanii "L" było wspierane ogniem artylerii dywizyjnej i pułkowej kompanii ciężkich moździerzy.

Przed rozpoczęciem natarcia własne lotnictwo zbombardowało pozycje nieprzyjaciela, a następnie artyleria dywizyjna i moździerze otworzyły ogień. Po tym przygotowaniu lotniczym i artyleryjskim o godz. 8.30 kompania "L" ruszyła do natarcia ze swoich pozycji na wzgórzach Jabłonkowskich. Pierwszy pluton kompanii "L" nie mógł posuwać się naprzód, bo był przyduszony ogniem CKM-ów i moździerzy, które nie zostały poprzednio zlikwidowane. Po zlikwidowaniu tych punktów oporu przez moździerze zaczął się szturm piechoty na wzgórze Ślepe. Mimo dość silnego oporu ze strony nieprzyjaciela wzgórze Ślepe zostało zdobyte. Po zdobyciu wzgórza Ślepego artyleria i moździerze przeniosły swój ogień na wzgórze Łyse, które było drugim przedmiotem natarcia. Po uzupełnieniu amunicji i strat w ludziach i sprzęcie, kompania "L" ruszyła do natarcia na wzgórze Łyse. Po natarciu na to wzgórze, czołgi mogły już dać bezpośrednie wsparcie, bo saperzy roz-

Kompania "L" składała się z trzech plutonów strzeleckich, każdy w sile 40 ludzi i plutonu broni towarzyszącej. Pluton broni towarzyszącej był wyposażony w moździerz kal.60 mm i działka bezodrzutowe kal.57 mm. Dowódcą kompanii "L" był kpt. Kowalski.

Kpt. Kowalski miał do swej dyspozycji pluton czołgów średnich z pułkowej kompanii czołgów i mały oddział saperów. Natarcie kompanii "L" było wspierane ogniem artylerii dywizyjnej i pułkowej kompanii ciężkich moździerzy.

Przed rozpoczęciem natarcia własne lotnictwo zbombardowało pozycje nieprzyjaciela, a następnie artyleria dywizyjna i moździerze otworzyły ogień. Po tym przygotowaniu lotniczym i artyleryjskim o godz. 8.30 kompania "L" ruszyła do natarcia ze swoich pozycji na wzgórzach Jabłonkowskich. Pierwszy pluton kompanii "L" nie mógł posuwać się naprzód, bo był przyduszony ogniem CKM-ów i moździerzy, które nie zostały poprzednio zlikwidowane. Po zlikwidowaniu tych punktów oporu przez moździerze zaczął się szturm piechoty na wzgórze Ślepe. Mimo dość silnego oporu ze strony nieprzyjaciela wzgórze Ślepe zostało zdobyte. Po zdobyciu wzgórza Ślepego artyleria i moździerze przeniosły swój ogień na wzgórze Łyse, które było drugim przedmiotem natarcia. Po uzupełnieniu amunicji i strat w ludziach i sprzęcie, kompania "L" ruszyła do natarcia na wzgórze Łyse. Po natarciu na to wzgórze, czołgi mogły już dać bezpośrednie wsparcie, bo saperzy roz-

13. Co zrobiła artyleria po zdobyciu przez kompanię "L" wzgórza Ślepego?
14. Co uzupełniono w kompanii "L" przed natarciem na wzgórze Łyse?
15. Jakie zadanie wykonali saperzy przed atakiem na drugi przedmiot natarcia?
16. Co saperzy umożliwili czołgom?
17. Kiedy jednostki wspierające przerwały ogień?
18. Ile kompanii piechoty brało udział w natarciu na wzgórze Łyse?
19. Między jakimi oddziałami powstała luka?
20. Co i w jaki sposób wykorzystał nieprzyjaciół?
21. Dzięki czemu udało się kompanii "L" odeprzeć przeciwnatarcie nieprzyjaciela?
22. Czego spodziewało się dowództwo kompanii "L" po zdobyciu wzgórza Łysego?

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. O co zapytał major Brunicki porucznika Kropiwnickiego?
2. O czyjej kompanii nie miał dowódca batalionu wiadomości?
3. Co zniszczył ogień nieprzyjaciela?
4. Kiedy i na co wykonała kompania "L" natarcie?

5. Jakie straty miała kompania podczas natarcia na wzgórze Ślepe?
6. Czy wzgórze Ślepe zostało uchwycone?
7. Kto chce nacierać na wzgórze Łyse?
8. Kto trzyma wzgórze Łyse pod ostrzałem?
9. Czego brak jest cekaomom?
10. Co dostanie kompania "L"?
11. Jaki rozkaz dostała kompania "L" od dowódcy batalionu?
12. Kto zabierze rannych z punktu opatrunkowego?
13. Co dowódca kompanii dostanie do dyspozycji?
14. Dlaczego porucznik Kropiwnicki radził majorowi Brunickiemu spieszyć się?
15. Co musi zameldować por. Kropiwnicki dowódcy kompanii?

Part II - General Questions

1. Co dobrze jest mieć, żeby radio lepiej grało?
2. Czym często wywozi się rannych z pola bitwy?
3. Do jakich zadań wojsko używa helikopterów?
4. Jak nazywamy żołnierza, którego zadaniem jest obserwowanie ruchów nieprzyjaciela?
5. Dokąd sanitariusze noszą rannych z pola bitwy?
6. Co powinno zrobić dowództwo pułku, gdy w oddziałach brak jest broni i amunicji?
7. Proszę powiedzieć innymi słowami: "Zdobyliśmy wzgórze 53."
8. Jak nazywamy pociąg, którym się jedzie z jednego miasta do drugiego bez przesiadania po drodze?

9. Co ma zwykle do dyspozycji dowódca pułku w czasie wojny?
10. W jaki sposób saperzy organizują przeprawę przez rzekę?
11. W jaki sposób patrol rozpoznawczy wykorzystuje teren, aby bezpiecznie zbliżyć się do linii npla?
12. Kto zakłada taśmę amunicyjną do karabinu maszynowego?
13. W co powinien być wyposażony pułk piechoty podczas wojny?
14. Jakie jest zadanie wysuniętego obserwatora?
15. Kto pracuje na punkcie opatrunkowym?

Part III - Conversational Situation

Dowódca I baonu 19 p.p. ma odprawę z dcami kompanii "L" i kompanii "K". Kompanie "L" i "K" mają następnego dnia rano przeprowadzić natarcie na wzgórze Łyse i Ślepe. Następnie dca kompanii "L" ma odprawę z dcami I i II plutonu.

Osoby: Dca I baonu	- Major Filipkowski
Dca komp. "L"	- Kapitan Wicherek
Dca komp. "K"	- Kapitan Burian
Dca I plutonu	- Porucznik Boski
Dca II plutonu	- Porucznik Łopuszański

Military Interpreting Practice #10

1. What is your name and rank?
Nazywam się Laskowski i
jestem kapralem.
2. What is your unit?
Pluton CKMów i Broni To-
warzyszającej, 1 kompania
strzelecka, 4 pułk strzel-
ców.
3. How many men are in your
Weapons Platoon?
22 szeregowych i jeden
oficer.
4. How many machine guns do
you have?
Tylko dwa, bo jeden mu-
sieliśmy wysłać do napra-
wy.
5. What caliber are your
machine guns?
7,62 mm.
6. Describe it. What is its
length and how much does
it weigh?
Długość jest około 46 cali
i waży 30 funtów. Można
strzelać z niego 300 do
400 pocisków na minutę.
7. How many mortars do you
have in your platoon?
Tylko jeden.
8. What is the caliber?
82 mm.
9. How many men are in your
machine gun squad and what
are their jobs and ranks?
Pięciu:
dowódca drużyny - sierżant,
celowniczy - to właśnie ja,
drugi celowniczy - szerego-
wiec,
dwóch amunicyjnych - obaj
szeregowcy.
10. Your machine guns are loca-
ted at this point near this
crossroads. How was your
position chosen?

11. Where did you get your ammunition?
12. How many trucks does your platoon have?
13. What kind of engine do these trucks have?
14. How fast will they go?
15. Where is your company located in relation to the point where you were captured?
16. Were there mines in front of the positions of your platoon?

Dowódca plutonu, porucznik Orłowski, wybrał je. Miał on jakąś kartkę papieru, na którą często patrzył. Ten papier był pewno przysłany z dowództwa batalionu lub pułku. Było tam pełno linii i kółek. W niektórych kółkach był numer naszego batalionu.

Zdaje mi się, że z batalionowego punktu zaopatrzenia.

Pluton miał przydzielone dwie ciężarówki. Używają ich zwykle drużyny moździerzy.

Czterocylindrowe silniki.

Nie wiem. Kierowcom nie wolno było przekraczać szybkości 40 kilometrów na godzinę na szosach.

Żeby dojść do m.p. kompanii od skrzyżowania dróg, na którym wzięliście mnie do niewoli, trzeba pójść 4 kilometry w kierunku wschodnim do mostu drewnianego, przejść ten most, za mostem skręcić w prawo. M.p. dowództwa kompanii znajduje się 100 metrów od mostu.

Nie, ale miny były przed lewym skrzydłem naszej kompanii.

2. Jakie jest zadanie obserwatora artyleryjskiego w czasie bitwy?

Vocabulary

antena, f.	- antenna
bezpośredni, bezpośrednia, bezpośrednie	- direct, immediate
bezpośrednio	- directly
dyspozycja, f.	- disposal, order
helikopter, m. helikoptera, gen. s.	- helicopter
luka, f.	- gap, breach
odeprzeć, p. (odpierać, i. odeprę odpieram odeprze odpiera)	- to repel, to beat off, to resist
odparłem (past) odpierałem (past)	
odparcie (verbal noun)	
organizować, i. (zorganizować, p. organizuję zorganizuję organizuje zorganizuje)	- to organize
ostrzał, m. ostrzału, gen. s.	- strafing, fire, shooting
poprzedni, poprzednia, poprzednie	- previous, former, precedent
poprzednio	- previously, formerly
powstawać, i. (powstać, p. powstaje powstanę powstaje powstanie)	- to arise, to rebel, to form, to come into existence
pozycja, f.	- position

przeciwnacierać, i. przeciwnacieram przeciwnaciera	(przeciwnatrzyć, p. przeciwnatrę przeciwnatrze)	- to counterattack
przeciwnacierałem (past)	przeciwnatarłem (past)	
przeciwnatarcie (verbal noun)		- counterattack
przeprowadzić, p. przeprowadzę przeprowadzi	(przeprowadzać, i. przeprowadzam przeprowadza)	- to carry out, to carry through, to complete, to con- duct
punkt opatrunkowy		- aid station
taśma (amunicyjna), f. taśm, gen. pl.		- (cartridge) belt,
taśmowana amunicja		- feed belt ammuni- tion
uzupełnić, p. uzupełnię uzupełni	(uzupełniać, i. uzupełniam uzupełnia	- to supply an equi- valent for, to re- place, to stock anew
wprowadzić, p. wprowadzę wprowadzi	(wprowadzać, i. wprowadzam wprowadza	- to introduce, to bring into, to usher
wykorzystać, p. wykorzystam wykorzysta	(wykorzystywać, i. wykorzystuję wykorzystuje)	- to take advantage of, to avail one- self of, to impose upon
wyposażyć, p. wyposażę wyposaży	(wyposażać, i. wyposażam wyposaża	- to equip, to furnish
wysunięty, wysunięta, wysunięte		- forward (as adj)
za wszelką cenę		- at any price.

Dialog (Organization of a battalion)

A.: Adam Grzybowski
Z.: Zygmunt Nowicki

- A.: Ostatni raz rozmawialiśmy o organizacji plutonu i kompanii. Powiedz mi teraz, co wiesz o organizacji batalionu.
- Z.: W skład baonu wchodzi trzy kompanie strzeleckie oraz jedna kompania ciężkich karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.
- A.: Jakie jeszcze inne oddziały są w batalionie?
- Z.: Są tam jeszcze t.zw. oddziały batalionowe jak np. pluton administracyjny i zaopatrzenia oraz pluton przeciwpancerny.
- A.: Czy to wszystko?
- Z.: Nie. Jest jeszcze dtwo baonu, które składa się z dcy baonu i ze sztabu.
- A.: Z ilu ludzi składa się sztab dcy batalionu?
- Z.: Nie wiem dokładnie, ale jest tam dwóch czy trzech oficerów, pięciu podoficerów i kilku szeregowców.
- A.: Co wiesz o organizacji pułku piechoty?
- Z.: Pułk piechoty ma dtwo, trzy baony strzeleckie i oddziały pułkowe.
- The last time we talked about the organization of a platoon and of a company. Tell me now what you know about the organization of a battalion.
- A battalion consists of 3 rifle companies and one heavy weapons company. (3 rifle companies and heavy weapon company enter into the composition of a battalion.)
- What other units are there in a battalion?
- There are also so-called battalion special units, for example the HQ's and service (supply) platoon and an antitank platoon.
- Is that all?
- No. There is also the battalion HQ., which consists of the battalion commander and of the staff.
- Of how many men does the battalion commander's staff consist?
- I don't know exactly, but there are two or three officers there, 5 NCOs and several privates.
- What do you know about the organization of an infantry regiment?
- An infantry regiment has a HQ, 3 rifle battalions and regimental units.

A.: Jakie są te oddziały pułkowe?

What regimental units are there?

Z.: Pluton łączności, pluton sanitarny, bateria ciężkich moździerzy, bateria haubic i kompania pionierów.

Communications (signal) platoon, medical platoon, a battery of heavy mortars, a howitzer battery and a regimental engineer company.

A.: Jaki odcinek frontu zajmuje zwykle pułk?

What sector of the front does a regiment usually occupy?

Z.: To zależy od okoliczności. Normalnie w obronie pułk zajmuje odcinek około dwóch kilometrów.

That depends on the circumstances. Usually, in defense a regiment occupies a sector of approximately two kilometers.

Military Interpreting Practice No.2

1. What is your name?
Józef Pietrzak.
2. What is your army grade and what type unit did you command?
Jestem kapitanem. Dowodziłem 5-tą kompanią strzelecką, 11-go baonu, 21-go pułku piechoty.
3. How many rifle Co's comprise a battalion?
W skład baonu wchodzi trzy kompanie strzeleckie.
4. What other detachments are included in an Infantry Battalion?
Oprócz dowództwa baonu jest tam kompania ciężkich karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.
5. Is that all?
Nie. Są tam jeszcze t.zw. oddziały batalionowe jak np. pluton administracyjny i zaopatrzenia oraz pluton przeciwpancerny.
6. And of what is the Bn HQ comprised?
Dtwo baonu składa się z dcy baonu i ze sztabu.
7. What armament does the Hvy Wpns Co have?
Kompania ta uzbrojona jest w ciężkie karabiny maszynowe i moździerze.
8. What weapons does the AT platoon have?
Pluton ppanc. ma działka przeciwpancerne.
9. What can you tell me about the Inf Regt organization?
Pułk piechoty ma dtwo, trzy baony piechoty oraz t.zw. oddziały pułkowe.
10. Of what is the Regt'l HQ comprised?
Dtwo pułku składa się z dcy pułku i ze sztabu.
11. Who usually commands the Regt?
Pułkownik.
And a Battalion?
Major albo podpułkownik.
13. What are the Regt'l units?
Pluton łączności, pluton sanitarny, bateria ciężkich moździerzy, bateria haubic oraz kompania pionierów.

14. Where was the 21st Inf Regt located at the moment of your capture? (Where you were taken into captivity?)
- W miejscowości Majdanek, na północny-zachód od Serocka.
15. Can you show me on the map the frontage sector of (encompassed by) the 21st Inf Regt?
- Jak pan wie odcinek frontu 21 pp. biegnie wzdłuż prawego brzegu Narwi.
16. Now, please show me the boundaries of the 21st Inf Regt frontage sector.
- Na wschodzie granica odcinka 21-go pułku piechoty biegnie z południa na północ od rzeki Bugu przez rzekę Narew, dalej przez wzgórze 157 i wzgórze 145.
17. In what exact spot does this boundary cross the Serock-Pułtusk highway?
- Czy widzi pan stare okopy na wzgórzach 157 i 145?
18. Yes. On both sides of the Serock-Pułtusk highway.
- Otóż granica ta biegnie przez okopy na tych wzgórzach.
19. What units are located on the left of the 21st Inf Regt?
- 13-ty pułk piechoty, który wchodzi w skład 8-ej dywizji piechoty. 21 pp. wchodzi w skład tej samej dywizji.
20. And on the right?
- Na prawo od 21 pp. znajdują się oddziały 10-ej dywizji piechoty.
21. Good. Please show me now the western boundary of the 21st Inf Regt frontage sector.
- Biegnie ona również z południa na północ przez rzekę Narew. Zaczyna się na południu od miejscowości Zegrzynek i przechodzi przez szosę Serock-Jabłonna parę kilometrów na północny zachód od Parku Zegrzyńskiego.
22. Where is the 21st Inf Regt CP located?
- W Parku Zegrzyńskim koło szosy Serock-Jabłonna.

23. And the CP of the 2nd Bn
of the 21st Inf Regt?

W Serocku przy rozwidleniu dróg, po
prawej stronie drogi Serock-Majdanek.

24. Are there still some units
of the 21st Inf Regt on the
left bank of the Narew?

Tak. W lesie na południe od Bugu
oraz w lesie między Narwią a Bu-
giem, na południe od wzgórza 157.

25. One more question. Where is
the CP of the 3rd Bn of the
21st Inf Regt located?

Miejsce postoju dowódcy III Baonu
jest na północ od Serocka, koło
cmentarza przy drodze Serock-Maj-
danek. Obok cmentarza jest koś-
ciół.

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Where did Johnny go (on foot) today after school?
2. We went (on foot) to the post office.
3. The officer was walking about the barracks for one hour.
4. This plane flies from Warsaw to Kraków every day.
5. Mr. Walczak will bring bread and meat by car to Mr. Kowalski.
6. When Mr. Adamski came to the store yesterday, Mrs. Adamski was
not there.
7. Here are two officers and two secretaries, over there are five
sergeants.
8. I saw fifteen soldiers and fifteen women in the park.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to the students.)

Rewrite the following sentences replacing the words in parentheses with the correct Polish form and write the figures in full:

1. Ja (jechać, jeździć - past tense) często do Warszawy.
2. Ja (nieść, nosić - pres. tense) książki, a on (nieść, nosić - pres. tense) zawsze tylko zeszyty do szkoły.
3. Ten samolot (latać, lecieć - pres. tense) przez pół godziny nad miastem.
4. (11) studentów jest w tej klasie.
5. (5) studentów (siedzieć) i (2) studentów (stać).
6. (Kilkanaście) żołnierzy i (parę) oficerów było w kinie.
7. Widzieliśmy (kilkanaście) studentów i (3) nauczycieli.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students.)

Record on tape Part II.

Vocabulary

administracyjny, administracyjna, administracyjne	- administrative, headquarters as adj.
baon, m. baonu, gen. s.	- abbr. for battalion
bateria, f.	- battery
dtwo, n.	- abbr. for headquarters, command post

front, m. frontu, gen. s.	- front
haubica, f.	- howitzer
kilkanaście kilkunastu	- several (11-19)
kilometr, m. kilometra, gen. s.	- kilometer
komp. ckm i br. tow.	- abbr. for Heavy Weapons Co.
łączność, f. (no pl.)	- contact, communication, liaison, Signal Corps.
miejsce postoju (abbr. m.p.)	- command post, CP
miejsowość, f.	- locality, place, community
na przykład (abbr. np.)	- for example, for instance
normalnie normalny, normalna, normalne	- usually, normally - usual, normal
odcinek, m. odcinka, gen. s.	- sector
oddziały batalionowe	- battalion special units
oddziały pułkowe	- regimental units
okoliczność, f.	- circumstance
oraz	- and, as well as
organizacja, f.	- organization
pionier, m. pionierzy, nom. pl.	- (regimental) engineer, pioneer
plac, m. placu, gen. s.	- square, ground
plac koszarowy	- parade ground
pluton administracyjny i zaopatrzenia	- HQ and supply platoon
postój, m. postoj, gen. s.	- stand, stay, post

salutować, i. (zasalutować, p. salutuję zasalutuję salutuje zasalutuje)	- to salute
sanitarny, sanitarna, sanitarne	- medical
sztab, m. sztabu, gen. s.	- staff
tak zwany, tak zwana, tak zwane (abbr. t.zw.)	- so called
tyle (co), tylu (co)	- so much, so many; as much (as), as many (as)
wchodzić, i. (wejść, p. wchodzę wejdę wchodzi wejdzie)	- to enter, to come in
wchodzić w skład	- to enter into composition, to comprise, to be included in
wzdłuż	- along
zaopatrzyć, p. (zaopatrywać, i. zaopatrzę zaopatruję zaopatrzy zaopatruje)	- to supply
zaopatrzenie, n.	- supply

Dialog (Conversation on manoeuvres)

J.: Jan Nowicki (ojciec)
Z.: Zygmunt Nowicki (syn)

J.: Zygmunt! A co ty tu robisz?

Zygmunt! And what are you doing here?

Z.: Jesteśmy teraz na manewrach na wybrzeżu. Udało mi się dostać przepustkę na 24 godziny. Pożyczyłem od kolegi rower i przyjechałem was odwiedzić.

We are now on manoeuvres on the coast. I succeeded (managed) to get a pass for 24 hours. I borrowed a bicycle from a colleague and I came to see you.

J.: Matka ucieszy się, że cię zobaczy. Czy nie jesteś zmęczony?

(Your) mother will be delighted to see you. Aren't you tired?

Z.: Trochę. Przedwczoraj byliśmy cały dzień w marszu, a po południu nasz batalion zajął stanowiska wyjściowe do natarcia.

A little. Day before yesterday we were on the march all day and in the afternoon our battalion took up attack positions.

J.: Czy ćwiczenia trwały przez całą noc?

Did the (exercises) drills last all night?

Z.: Nie. Nasz dowódca kompanii wysłał tylko wieczorem patrol rozpoznawczy, żeby rozpoznać teren i zdobyć informacje o nieprzyjacielu.

No. Our company commander sent out a reconnaissance patrol only in the evening in order to reconnoitre the terrain and to obtain information about the enemy.

J.: Kiedy zaczęliście natarcie?

When did you begin the attack?

Z.: Natarcie zaczęliśmy o czwartej rano pod osłoną ognia naszej artylerii.

We began the attack at four in the morning under cover of (our) artillery fire.

J.: Czy natarcie udało się?

Did the attack succeed? (Was the attack successful?)

Z.: Tak. Zdobyliśmy pierwszą linię okopów nieprzyjaciela. Podczas walki na bagnety mój kolega został ranny. Gdzie jest Tadzio?

Yes. We captured the first line of enemy trenches. During close combat my colleague was wounded. Where is Tadzio?

J.: Zobaczysz go później. On leży w łóżku, bo się przeziębiał. Czy Zosia pisała do ciebie?

You'll see him later. He is lying in bed because he caught cold. Did Zosia write to you?

Z.: Kilka dni temu dostałem list od niej. Cały list jest o Józiu Wojciechowskim.

Several days ago I received a letter from her. The whole letter is about Józio Wojciechowski.

J.: Czy myślisz, że ona naprawdę go kocha?

Do you think that she really loves him?

Z.: Przecież ojciec ją zna. Co kilka tygodni inny chłopiec się jej podoba. Głupia dziewczyna!

After all you know her! Every few weeks another boy appeals to her (she likes another boy). Silly girl!

J.: Ty jeszcze nie znasz kobiet. Pójdziemy teraz do Tadeusza; na pewno usłyszał już twój głos i czeka na ciebie.

You don't know women yet! We'll go now to Tadeusz; he surely heard your voice already and is waiting for you.

Vocabulary

artyleria, f.	- artillery
głos, m. głosu, gen. s.	- voice, vote
głupi, głupia, głupie	- silly, stupid, foolish
kochać, i. (pokochać, p. kocham pokocham kocham pokocha)	- to love
linia, f. linii, gen. s.	- line, ruler
manewr, m. manewru, gen. s. manewry, nom. pl.	- manoeuvre, stratagem - manoeuvres
marsz, m. marszu, gen. s.	- march
natarcie, n.	- attack
nieprzyjaciół, m. (abbr. npl) (npl, gen. s.) nieprzyjaciołom, dat. pl. nieprzyjaciół, gen. pl. nieprzyjaciółmi, instr. pl. (o)nieprzyjaciółach, loc. pl.	- enemy
ogień, m. ognia, gen. s.	- fire
okop, m. okopu, gen. s. okopy, nom. pl.	- trench
osłona, f.	- cover, protection
patrol, m. patrolu, gen. s.	- patrol
pożyczyć, p. (+ dat.) (pożyczać, i. /+ dat./)	- to loan
pożyczyć, p. (od + gen.) (pożyczać, i. /od + gen./	- to borrow (from)
pożyczę pożyczy	pożyczam pożycza)

później	- later
przedwczoraj	- day before yesterday
ranny, ranna, ranne	- wounded; morning (as adj.)
rower, m. roweru, gen. s.	- bicycle
rozpoznać, p. (rozpoznawać, i. rozpoznam rozpoznaję rozpozna rozpoznaje)	- to reconnoitre
rozpoznawczy, rozpoznawcza, rozpoznawcze	- reconnaissance (as adj.)
stanowisko, n.	- position
stanowisko wyjściowe do natarcia	- attack position
twój	- your
udało mi się	- I succeeded
udało się	- it succeeded
walka, f.	- combat, fight
walka na bagnety	- close combat, bayonet drill
wybrzeże, n.	- coast
wyjściowy, wyjściowa, wyjściowe	- exit (as adj.)
zająć, p. (zajmować, i. zajmę zajmuję zajmie zajmuje)	- to take up, to occupy
zdobyć, p. (zdobywać, i. zdobędę zdobywam zdobędzie zdobywa)	- to capture, to take, to win
zmęczony, zmęczona, zmęczone	- tired

PATTERN SENTENCES

1. Nasza zmechanizowana jednostka wyjechała wczoraj na manewry.
2. Gazety to doskonałe źródło informacji.
3. Mazury znajdują się w północnej Polsce.
4. Prognoza pogody na jutro nie jest pewna.
5. Typowy Anglik mało mówi.
6. Sierżant Kowalski krzyknął: „Zbiórka!”
7. Nasz opancerzony transporter został ostrzelany przez npla.
8. Dziś nie ma chmur i niebo jest niebieskie.
9. Kiedy wstałem, słońce było już wysoko nad horyzontem.
10. Lada moment miały się ukazać samoloty nieprzyjacielskie.
11. Dziś żołnierzom zabroniono wychodzić z koszar.
12. Niestety instrukcja w sprawie amunicji przyszła za późno.
13. Droga gruntowa, którą jechaliśmy, prowadziła przez pola i łąki.
14. Kierowca musiał zmniejszyć szybkość samochodu, bo droga była zła.
15. Po drodze do miasta widzieliśmy liczne ciężarówki i czołgi.
16. Silnik samolotu widocznie musiał wysiąść, gdyż pilot wyskoczył na spadochronie.
17. Kierowca ciężarówki miał dwie zapasowe opony.
18. Nasz dowódca zapotrzebował z dywizji specjalny oddział saperów do przebicia tunelu przez górę.
19. Utrzymywanie łączności z kompanią zaopatrzenia było bardzo trudne.
20. Zakłócenia w odbiorze były tak silne, że kaprał nie mógł zrozumieć meldunku.
21. Muszę wyprostować nogi, bo siedziałem pół dnia w czołgu.

22. Przed nami leżała szeroka równina.
23. Na stole stała pusta butelka.
24. Kapral Cichocki miał bardzo rzadkie włosy.
25. Przed nami było widać duży betonowy schron.
26. Konstrukcja tego mostu była słaba i było jasne, że nasze czołgi po nim nie przejdą.
27. Straciliśmy dużo żołnierzy, zanim zajęliśmy ten fort.
28. Sytuacja na froncie poprawiła się znacznie.
29. Okręt nasz wpłynął do portu i natychmiast zaczął tankować.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Piechota zmechanizowana w drodze na manewry

Trudno powiedzieć, żeby piechurzy cieszyli się bardzo na okres jesiennych manewrów. Tym razem jednak, kiedy koledzy z kompanii dowodzenia powiedzieli nam, że prawdopodobnie nasza zmechanizowana jednostka wyjedzie na manewry, ucieszyliśmy się bardzo. Według pogłosek, i to z dobrego źródła, mieliśmy jechać na Mazury. Wielu z nas nigdy nie miało okazji spędzić wczasów w tych pięknych okolicach, więc ucieszyliśmy się tym bardziej, że tego roku jesień zaczęła się naprawdę dobrze i według prognozy meteorologicznej miała być typowo złota polska. Nasza jednostka stała w małym mieście około stu kilometrów na południowy wschód od Warszawy. Jakieś dwa dni po otrzymaniu informacji od kolegów z dowództwa, o czwartej nad ranem obudził nas krzyk: „alarm”. Nie wątpiliśmy ani przez chwilę, że to będzie wyjazd na manewry. Wskoczyliśmy z łóżek i kiedy kilka minut później usłyszeliśmy rozkaz: „zbiórka”, wszyscy byliśmy gotowi i w pełnym oporządzeniu i uzbrojeniu wybiegliśmy przed koszary. W czasie kiedy szefowie kompanii sprawdzali oporządzenie i uzbrojenie osobiste, i czy wszyscy są obecni, zajęły nasze opancerzone transportery. W kilka minut później byliśmy już w drodze. Pomimo że spać się nam chciało i nie jedliśmy jeszcze śniadania, nastrój wśród kolegów był dobry, bo niebo nad nami było czyste i było przyjemnie i ciepło. Na

horyzoncie zaczęło się robić jasno, kiedy dojechaliśmy do jakiejś małej wsi i zatrzymaliśmy się. Radość była wielka, kiedy ukazały się nasze kuchnie polowe. Po dobrym gorącym śniadaniu ruszyliśmy dalej w drogę w kierunku północno-wschodnim. Podoficer, który znał okolicę, powiedział nam, że właśnie jesteśmy na wysokości Warszawy, która leży na zachód od nas. Próbowaliśmy się dowiedzieć od niego, dokąd dokładnie jedziemy, ale widocznie zabroniono mu tego mówić, albo może jeszcze nie miał żadnych instrukcji, bo nic nam nie powiedział. „O wszystkim dowiecie się na czas” - dodał tylko po chwili. Po obiedzie, który zjedliśmy o piętnastej zero zero nad Bugiem, jazda stała się mniej przyjemna, bo wjechaliśmy na drogę gruntową, a transportery nie zmniejszyły szybkości. Powietrze pełne było kurzu i często mijaliśmy liczne stojące przy drogach transportery innych jednostek. Ucieszyliśmy się nawet, kiedy w pewnym momencie silnik naszego transportera „wysiadł”. Dowódca naszej drużyny, plutonowy Suchy, zameldował radiotelefonem o wypadku dowódcy naszego plutonu porucznikowi Gawędzie, który dał mu jakieś instrukcje. Szofer szybko znalazł defekt, ale nie mógł nic sam zrobić, bo nie miał zapasowej części, którą trzeba było wymienić. Podoficer starał się zapotrzebować zapasową część radiotelefonem z kompanii zaopatrzenia, ale zakłócenia w odbiorze były tak silne, że dopiero po dziesięciu minutach mógł rozmawiać z podoficerem zaopatrzenia. Część zapasowa miała być natychmiast przywieziona helikopterem. Ponieważ było jasne, że będziemy stali dłużej w tym miejscu, podoficer pozwolił nam wysiąść z transporterów, żeby wyprostować trochę nogi.

Staliśmy na szerokiej równinie. Przed nami były prawie że puste pola. Tylko tu i tam widać było rzadkie krzaki. Daleko na horyzoncie widać było jakąś betonową konstrukcję. Podoficer powiedział nam, że to jest jakiś stary fort wybudowany przez Niemców w czasie drugiej wojny światowej. Tymczasem nadleciał helikopter z mechanikiem i z zapasową częścią silnika. Pół godziny później silnik znowu pracował i ruszyliśmy w drogę. Po godzinie jazdy wjechaliśmy na znacznie lepszą i szerszą drogę. Nasz transporter jechał z dużą szybkością, żeby połączyć się z kolumną przed wieczorem w miejscowości, gdzie mieliśmy tankować i biwakować.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

True and False Statements based on Narration

Piechota zmechanizowana w drodze na manewry

1. Manewry jesienne miały się odbyć na Mazurach.
2. Jednostka zmechanizowana stała w małym mieście około stu kilometrów na południowy wschód od Warszawy.
3. Alarm był o piątej rano.
4. Szefowie kompanii sprawdzali czy wszyscy żołnierze są obecni oraz ich oporządzenie i uzbrojenie osobiste.
5. Trzech żołnierzy spóźniło się na zbiórkę.
6. W jednostce było za mało transporterów opancerzonych, więc część żołnierzy załadowano do zwykłych ciężarówek.
7. Żołnierze wyjechali z koszar bez śniadania.
8. Zatrzymano się na śniadanie w jakiejś małej wsi, ale nikt nie jadł śniadania, bo nie było na to czasu.
9. Obiad był o godzinie piętnastej zero zero.
10. Transportery nie zmniejszyły szybkości jadąc drogą gruntową.
11. W pewnym momencie silnik jednego z transporterów się zepsuł.
12. Szofer nie tylko że szybko znalazł defekt ale i sam go naprawił.
13. Zapasową część kupiono w warsztacie w jakimś małym mieście niedaleko Warszawy.
14. Podoficer miał trudności w połączeniu się drogą radiową z kompanią zaopatrzenia ze względu na zakłócenia w odbiorze.
15. Kompania zaopatrzenia wysłała część zapasową helikopterem.
16. Podczas gdy szofer naprawiał silnik, żołnierzom wolno było wysiąść z transporterów.

17. W okolicach, przez które przejeżdżano, widać było ślady wojny.
18. Naprawa silnika trwała przeszło godzinę.
19. Mechanik z kompanii zaopatrzenia pomagał przy naprawie silnika.
20. Przed wieczorem kolumna miała się zatrzymać, żeby tankować i biwakować.

Jedziemy na manewry

21. Attacheⁱ wojskowy wraz ze swoim asystentem majorem S. zjedli śniadanie przed wyruszeniem na manewry.
22. Działa otworzyły ogień o piątej zero zero.
23. Major S. zrobił bardzo mało zdjęć.
24. Opancerzony transporter nazywa się popularnie „beterą”.
25. Czołg jest szybszy niż transporter opancerzony.

LESSON 121

VOCABULARY

Narration

1. zmechanizowany, zmechanizowana
zmechanizowane - mechanized
2. źródło, n. - source, spring
3. Mazury, nom. pl. - Masuria, Masurian Lakeland
4. prognoza, f. - forecast (weather)
5. typowy, typowa, typowe - typical
6. „Zbiórka!” - "Fall in!"
7. opancerzony transporter, m. - armored carrier, weapons
opancerzonego transportera, carrier
gen. s.
8. niebo, n. - sky
9. horyzont, m. - horizon
horyzontu, gen. s.
10. ukazywać się, i. ukazać się, p. - to emerge, to appear
ukazuję się ukażę się
ukazuje się ukaże się
11. zabronić, p. zabraniać, i. - to forbid, to prohibit
zabronię zabraniam
zabroni zabrania
12. instrukcja, f. - directive, instruction
13. droga gruntowa, f. - country road, dirt road
14. zmniejszać (się), i. - to reduce, to lessen, to
zmniejszam (się) decrease
zmniejsza (się)

zmniejszyć (się), p.
zmniejszę (się)
zmniejszy (się)
15. liczny, liczna, liczne - numerous
16. wysiadać, i. wysiąść, p. - to be out of action
(first pers. not used)
wysiada wysiądzie

17. zapasowy, zapasowa, zapasowe - reserve, spare, extra, as adj.
18. zapotrzebować, p. - to demand, to require
 zapotrzebuję
 zapotrzebuje
19. kompania zaopatrzenia, f. - service and/or supply company
20. zakłócenie, n. - interference (radio)
21. wyprostować, p. - to straighten, to unbend
 wyprosuję
 wyprostuje
- wyprostowywać, i.
 wyprostowuję
 wyprostowuje
22. równina, f. - plain (topogr.)
23. pusty, pusta, puste - empty
24. rzadki, rzadka, rzadkie - rare, scarce, thin
25. betonowy, betonowa, beto- - concrete
 nowe
26. konstrukcja, f. - construction, design
27. fort, m. - fort
 fortu, gen. s.
28. znaczny, znaczna, znaczne - considerable, significant
 znacznie - considerably, significantly
29. tankować, i. zatankować, p. - to refuel, to service
 tankuję zatankuję
 tankuje zatankuje

PATTERN SENTENCES

1. Z powodu dużych strat dowódca kompanii musiał przyłączyć mój pluton do drugiego plutonu trzeciej kompanii.
2. Mieliśmy dwudziestu rannych, więc musieliśmy pozostać w tyle.
3. Piechota nieprzyjaciela zbliżała się skokami do naszych okopów, więc trzeba było działać bardzo szybko.
4. Kowalski wyskoczył z okopu, by zadać cios bagnetem oficerowi nieprzyjaciela.
5. Zwiad naszej jednostki dostarczył ważnych informacji o nieprzyjacielu.
6. Toruń leży w rejonie dolnej Wisły.
7. Nasze czołgi musiały wejść do walki pod osłoną dymną.
8. W roku 1945 niemieckie siły powietrzne miały mało myśliwców.
9. Paliwo jest bardzo ważnym czynnikiem w prowadzeniu wojny.
10. Sprzęt bojowy naszej dywizji jest doskonały.
11. Jaskrawe kolory domów widać było z daleka.
12. Rozjemca rozmawiał z naszym pułkownikiem.
13. Hasło było znane tylko wartownikom.
14. Jeden z wartowników nie wiedział, jaki jest nasz odzew.
15. Miejscowy milicjant zrobił we wsi rewizję.
16. Nasz samolot obserwacyjny miał się pojawić nad stanowiskami nieprzyjaciela o 8 zero zero.
17. Po ciężkich walkach trzeba było kompletnie zreorganizować nasze oddziały.
18. Nieprzyjaciel nie mógł się dłużej opierać i wycofał się za rzekę.
19. Nasze lotnictwo starało się zmęczyć nieprzyjaciela i zmusić go do poddania się.
20. Maska przeciwigazowa jest częścią wyposażenia żołnierza.

21. Klucz musiał widocznie upaść na ziemię, kiedy czyściłem stół.
22. Ucieczka trzydziestu jeńców z obozu nieprzyjacielskiego udała się.
23. W obozie trzeba było dzielić jeden bochenek chleba na ośmiu jeńców.
24. Dowódca kompanii wydał komendę „Przerwij ogień!”
25. Nieprzyjaciel miał tak mało czasu na wycofanie się, że musiał porzucić ciężką broń.
26. Wyrzutnia wielorakietowa stała blisko wzgórza.
27. Na początku 1945 roku kłeska Niemiec była już pewna.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Piechota zmechanizowana na manewrach

Było już po zachodzie słońca, kiedy wreszcie przyłączyliśmy się do kolumny naszego batalionu. Żaden wóz nie pozostawał w tyle i kolumna posuwała się naprzód w największym porządku. Około dziewiętnastej, gdy było już ciemno zatrzymaliśmy się w małej miejscowości Andrzejewo. Kiedy wysiedliśmy z transporterów, porucznik Gawęda zarządził natychmiast odprawę całego plutonu. „Znajdujemy się już na terenie działań wojennych” - mówił porucznik - „i od tej chwili wszystko jest już tak jak na wojnie. Najpierw chcę wam wyjaśnić sytuację. My należymy do armii „niebieskiej”, która naciera ze wschodu na zachód. Armia „czerwona” miała główne pozycje obrony między jeziorem Śniardwy a rzeką Narwią, wzdłuż rzeki Pisy. Nasza dywizja miała zadać cios nieprzyjacielowi z południa z flanki, ale kiedy zwiad npla dowiedział się o naszym manewrze, nieprzyjaciel zaczął wycofywać się na zachód i prawdopodobnie będzie chciał zatrzymać nas na wschód od dolnej Wisły. Naszym zadaniem będzie teraz pościg za nieprzyjacielem i jutro rano wejdziemy do walki. Zadanie nasze będzie łatwe bo siły powietrzne nieprzyjaciela z powodu braku paliwa są słabe i nie będziemy musieli za bardzo obawiać się nalotów. Prawdopodobnie po nawiązaniu styczności z nieprzyjacielem rozwiniemy się z marszu w tyralierę do natarcia. A teraz chcę wam coś powiedzieć jako wasz dowódca. Na manewry te patrzą przedstawiciele wojski prawie całego świata. Pokażcie więc co umiecie. Uważajcie

na wszystkie znaki i napisy. Na mostach, domach, sprzęcie bojowym i czołgach mogą być tablice z jaskrawymi napisami, żeby z daleka było widać, że są zniszczone. Uważajcie na to. Jak zobaczycie, że jest napisane iż most jest zniszczony to nie przechodźcie po tym moście, ale w bród przez rzekę. Wszędzie będą rozjemcy. Kiedy rozjemca wam powie, że jesteście zabici to leżcie spokojnie na ziemi. No i jeszcze jedno - jak wyskakujecie z transporterów to nie jak stare kobiety, ale dobrze wyszkoleni żołnierze. A niech który z was złamie, albo skręci nogę, to ja mu złamię albo skręcę drugą. Hasło naszej tej nocy jest „bagnet”, a odzew „Kutno”. A teraz idźcie do kuchni polowej po kawę, a potem na kwatery, które wam wyznaczono”. Po zjedzeniu kolacji niektórzy koledzy zaczęli rozmawiać z miejscowymi dziewczynami, ale zaraz pojawił się porucznik i kazał im iść spać, bo - jak mówił - ruszamy rano bardzo wcześnie.

Pościg za nieprzyjacielem miał szybkie tempo, by nie pozwolić mu zreorganizować sił. Wprawdzie tu i tam nieprzyjacieli starał się opierać, szczególnie w rejonie jezior, ale nie mógł zatrzymać naszego marszu naprzód. Nasz batalion nawiązał styczność z nieprzyjacielem w rejonie Nidzicy. Wyskoczyliśmy z transporterów i rozwinęliśmy się natychmiast w tyralierę, starając się iść za czołgami, które nacierały razem z nami. Czołgi jednak miały dużą szybkość i to męczyło nas bardzo. Mieliśmy też dużo rannych i zabitych. W pewnej chwili nieprzyjacieli użył na naszym odcinku gazów i musieliśmy posuwać się w maskach przeciwgazowych. Upadaliśmy już prawie ze zmęczenia, kiedy usłysz-

liśmy silny ogień artylerii, karabinów maszynowych i moździerzy npla. Czołgi nasze zatrzymały się, a nawet zaczęły wycofywać, bo rozjemcy dawali znaki, że kilka zostało zniszczonych. Nieprzyjaciel zdążył wycofać się na z góry przygotowane pozycje obronne i ucieczka jego się skończyła. Od pierwszej transzei npla dzieliło nas jakieś dwieście metrów. Zaczęło się robić ciemno i otrzymaliśmy rozkaz okopania się. Nad ranem o szóstej zero zero otworzyliśmy ogień na nieprzyjaciela, ale w godzinę później wydano komendę: „Przerwij ogień!” Kiedy zrobiło się zupełnie jasno zrozumieliśmy dlaczego. Transzeja pierwsza npla była pusta. Tu i tam widać było porzucony sprzęt. Wkrótce dowiedzieliśmy się, że dzięki użyciu przez nas ognia wyrzutni wielorakietowych na odcinku północnym, front tam został przerwany i to zdecydowało o kłęsce armii „czerwonej”. Jeszcze przez dwa dni nieprzyjaciel cofał się, ale nie mogąc przeprawić swych czołgów i ciężkiego sprzętu bojowego przez Wisłę, poddał się. Manewry skończyły się.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

True and False Statements
based on Narration

Piechota zmechanizowana na manewrach

1. Był już wschód słońca, kiedy wreszcie przyłączyliśmy się do kolumny naszego batalionu.
2. Dużo wozów pozostawało w tyle.
3. Kiedy wysiedliśmy z transporterów, porucznik Gawęda zarządził odprawę.
4. Zwiad nieprzyjaciela chciał zadać cios naszej dywizji na północ od dolnej Wisły.
5. Jutro wejdziemy do walki i zadanie nasze będzie ułatwione, bo siły powietrzne nieprzyjaciela nie mają paliwa.
6. Na domach, na sprzęcie bojowym i na czołgach mogą być tablice z jaskrawymi napisami.
7. Porucznik Gawęda powiedział, że kiedy rozjemca nam powie, że jesteście zabici, musimy szybko uciekać.
8. Za chwilę pojawił się porucznik i kazał nam rozmawiać z miejscowymi dziewczynami.
9. Żeby nie pozwolić nieprzyjacielowi zreorganizować swych sił, nasz pościg za nieprzyjacielem musiał mieć szybkie tempo.
10. Nieprzyjaciel nigdzie nie starał się opierać.
11. Staraliśmy się iść za czołgami, ale ich duża szybkość męczyła nas bardzo.
12. Kiedy nieprzyjaciel użył gazów, musieliśmy posuwać się w maskach przeciwgazowych.
13. Kiedy usłyszeliśmy silny ogień artylerii, poczuliśmy się bardzo dobrze.
14. Ucieczka oddziałów nieprzyjacielskich skończyła się, kiedy zdążyły się one wycofać na z góry przygotowane pozycje obronne.
15. Tylko jakieś 200 metrów dzieliło nas od pierwszej tranchei nieprzyjaciela.

16. Zaczęło się robić jasno, kiedy otrzymaliśmy rozkaz okopania się.
17. O siódmej zero zero otworzyliśmy ogień na nieprzyjaciela.
18. Nigdzie nie było widać porzuconego sprzętu.
19. Po użyciu przez nas wyrzutni wielorakietowych front na odcinku północnym został przerwany.
20. Nieprzyjaciel poddał się, bo nie mógł przeprowadzić swych czołgów przez Wisłę.

Na manewrach

21. Nasza jednostka straciła kontakt z wycofującym się nieprzyjacielem.
22. My przełamaliśmy szybciej opór nieprzyjaciela niż oddziały innego zmechanizowanego pułku, naszego „sąsiada”.
23. Kobieta stojąca za rogiem domu myślała przez chwilę, że to wojna.
24. Przed mostem nie było żadnej tabliczki.
25. Po południu obydwie strony użyły bomb atomowych.

VOCABULARY

Narration

1. przyłączyć (się), p.
przyłączę (się)
przyłączy (się)	- to join
przyłączać (się), i.
przyłączam (się)
przyłącza (się)	
2. pozostawać w tyle, i.
pozostaję w tyle
pozostaje w tyle	- to fall (lag) behind
pozostać w tyle, p.
pozostanę w tyle
pozostanie w tyle	
3. działać, i. zdziałać, p.
działam zdziałam
działa zdziała	- to work, to act, to operate,
to have effect
działania wojenne	- hostilities
4. zadać cios, p. zadawać cios, i.
zadam cios zadaję cios
zada cios zadaje cios	- to deliver a blow
5. zwiad, m.
zwiadu, gen. s.	- reconnaissance
6. dolny, dolna, dolne	- lower
7. wejść do walki, p.	- to enter into combat, to
join the battle
8. siły powietrzne	- Air Force
9. paliwo, n.	- fuel
10. sprzęt bojowy, m.
sprzętu bojowego, gen. s.	- matériel
11. jaskrawy, jaskrawa, jaskrawe	- bright
12. rozjemca, m.
rozjemcy, gen. s.	- arbiter, moderator, umpire
13. hasło, n.	- pass, password

14. odzew, m. - response, countersign
odzewu, gen. s.
15. miejscowy, miejscowa, - local
miejscowe
16. pojawić się, p. pojawiać się, i. - to emerge, to appear
pojawię się pojawiam się
pojawi się pojawia się
17. reorganizować, i. - to reorganize
reorganizuję
reorganizuje

zreorganizować, p.
zreorganizuję
zreorganizuje
18. opierać się, i. oprzeć się, p. - to resist, to oppose
opieram się oprzę się
opiera się oprze się
19. męczyć(się), i. zmęczyć(się), p. - to tire
męczę(się) zmęczę(się)
męczy(się) zmęczy(się)
20. maska przeciwigazowa, f. - gas mask
21. upaść, p. upadać, i. - to fall
upadnę upadam
upadnie upada
22. ucieczka, f. - escape, flight
23. dzielić, i. podzielić, p. - to divide, to separate
dzielę podzielim
dzieli podzieli
24. "Przerwij ogień!" - "Cease fire!"
25. porzucić, p. porzucić, i. - to throw, to abandon,
porzucę porzucam to leave behind
porzuci porzuci
26. wyrzutnia wielorakietowa, f. - multiple rocket launcher
27. klęska, f. - defeat

Dialog (First day at the front)

T.: Tadzio Nowicki

J.: Jan Nowicki, jego ojciec

T.: Ojcie, Zygmunt tak często opowiada o ćwiczeniach i manewrach. Czy ojciec mógłby mi powiedzieć jak to jest naprawdę na wojnie?

J.: Dobrze. Czy chcesz, żebym ci opowiedział o moim pierwszym dniu na wojnie?

T.: Tak, bo wiem tylko, że piątego września ojciec został wysłany na front.

J.: Kiedy przybyłem na front moja bateria zajmowała linię obronną nad Narwią.

T.: Jaką funkcję miał ojciec?

J.: Byłem obserwatorem artyleryjskim. Pamiętam jak siedziałem na wzgórzu i widziałem jak pionierzy budowali zasieki z drutu kolczastego.

T.: Jak oni je budowali?

J.: Wbijali kołki do ziemi, rozwijali bębny drutu i przybijali drut do kołków.

T.: Kiedy ojciec został ranny?

J.: To było w nocy, kiedy zmienialiśmy stanowiska ogniowe naszej baterii.

T.: Czy w nocy artyleria npla też strzelała?

J.: Oczywiście. Jak tylko nieprzyjaciół zauważył ruch po naszej stronie, to zaczął oświetlać całe przedpole rakietami świetlnymi i wymiana ognia trwała całą noc.

positions. At the same time the second engineer platoon was laying a mine field between Hill 53 and Hill 54.

Reading Text
(based on I.M.S.#5)

Jan Majewski, który miał numer ewidencyjny 27663, był na froncie i już od kilku dni siedział w schronie. On czuł się zmęczony ponieważ spał mało, bo jego kompania maskowała stanowiska siatkami przez całą noc. Jan Majewski był drużynowym. Jako drużynowy miał on karabin automatyczny. Jego drużyna należała do trzeciej kompanii 13-go pułku piechoty. Jan Majewski był w stopniu kaprała i był w plutonie porucznika Walczaka. Gońcem w tym plutonie był Woźniak, który był z tej samej wsi, co Majewski. Porucznik Walczak kazał zeszłej nocy Majewskiemu pójść z drużyną na placówkę, która była blisko skrzyżowania głównych dróg na wzgórzu. Żołnierze na placówce dostali kolację późno, bo cała droga do placówki była pod silnym ogniem artylerii nieprzyjaciela. Jeden z żołnierzy na placówce był ranny i w nocy przyszli sanitariusze i zanieśli go do tyłu. Tam zaopiekował się nim doktor, a potem wysłał go do szpitala. Trzynasty pułk piechoty, do którego należał Majewski miał ważne zadanie trzymania odcinka 3-ech kilometrów tak długo, jak tylko będzie można. Tymczasem pionierzy zbudowali zasieki z drutu kolczastego i położyli miny na przedpolu pułku. Majewski widział jak kierowcy

samochodów przywozili drut kolczasty, a pionierzy rozwijali drut kolczasty i przybijali go do kołków. W nocy nieprzyjaciół używał rakiet świetlnych i wtedy całe przedpole było oświetlone. Jak tylko nieprzyjaciół zauważył jakiś ruch, natychmiast artyleria nieprzyjacielska zaczynała strzelać. Ponieważ ten odcinek frontu był na ważnej drodze do dużego miasta, można było się spodziewać, że nieprzyjaciół będzie chciał zdobyć go za każdą cenę. Trzynasty pułk był uzbrojony w nowoczesną broń i miał dużą siłę ogniową. Sąsiednimi pułkami trzynastego pułku były 21-szy i 36-ty. 21-szy był na wschód od trzynastego, a 36-ty na zachód. Dowódcy tych trzech pułków byli wieczorem na odprawie u dowódcy dywizji. Dowódcą 28 Dywizji piechoty był generał brygady Borkowski.

Questions

1. Jaki numer ewidencyjny miał Majewski?
2. Gdzie Majewski był już kilka dni?
3. Dlaczego Majewski był zmęczony?
4. Czym kompania maskowała stanowiska?
5. Jaką funkcję miał Majewski?
6. Jaką broń miał Majewski?
7. Do której kompanii należała jego drużyna?
8. Jaki stopień miał Majewski?
9. W którym plutonie była drużyna Majewskiego?
10. Kim był Woźniak?
11. Z kim Majewski miał pójść na placówkę?

12. Blisko czego była placówka?
13. Dlaczego żołnierze na placówce dostali późno kolację?
14. Dokąd sanitariusze zanieśli rannego?
15. Co doktor zrobił z rannym?
16. Jakie zadanie miał 13-ty pułk?
17. Jak długo pułk miał trzymać ten odcinek?
18. Z czego saperzy zbudowali zasieki?
19. Gdzie saperzy zbudowali zasieki?
20. Co saperzy położyli na przecipolu?
21. Co widział Majewski?
22. Do czego pionierzy przybijali drut kolczasty?
23. Co robił nieprzyjaciół w nocy?
24. Kiedy artyleria zaczęła strzelać?
25. Dlaczego nieprzyjaciół chciał zdobyć ten odcinek?
26. Dokąd szła ta droga?
27. Czego można było się spodziewać?
28. W jaką broń był uzbrojony 13-ty pułk?
29. Dlaczego pułk miał dużą siłę ogniową?
30. Który pułk był na wschód, a który na zachód od 13-go pułku?
31. Gdzie byli dcy tych 3-ech pułków?
32. Kim był generał Borkowski?

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Z kim rozmawiał Tadzio?
2. O kim mówił Tadzio?
3. O czym opowiadał Zygmunt?
4. O czym chciał dowiedzieć się Tadzio od ojca?
5. Od kogo Tadzio chciał dowiedzieć się o wojnie?
6. O którym dniu pobytu na froncie opowiedział Tadziovi ojciec?
7. Kiedy ojciec został wysłany na front?
8. Dokąd został wysłany ojciec Tadzia?
9. Co zajmowała bateria ojca?
10. Nad jaką rzeką zajmowała bateria linię obronną?
11. Jaką funkcję w baterii miał ojciec Tadzia?
12. Gdzie siedział ojciec, kiedy był obserwatorem artylerijskim?
13. Kogo widział ojciec ze wzgórza?
14. Z czego budowali pionierzy zasieki?
15. Do czego pionierzy wbijali kołki?
16. Z czego rozwijali pionierzy drut kolczasty?
17. Do czego przybijali oni drut?
18. Kiedy ojciec Tadzia został ranny?
19. Podczas czego został jego ojciec ranny?
20. Czyje stanowisko ogniowe oni zmieniali?
21. Czyja artyleria strzelała w nocy?

22. Czym oświetlał nieprzyjaciel przedpole?

23. Jak długo trwała wymiana ognia?

Part II - General Questions

1. Jakie komendy pan zna?
2. Gdzie odbywa się ostre strzelanie oddziałów piechoty i do czego żołnierze strzelają?
3. Z jakiej postawy strzeleckiej mogą strzelać żołnierze?
4. Jakie rodzaje broni biorą udział w manewrach?
5. Kto dowodzi w piechocie drużyną, plutonem, kompanią, batalionem i pułkiem?
6. Kto dowodzi w artylerii działonem, plutonem, baterią, dywizjonem i pułkiem?
7. Jakie zadanie mają pionierzy przed natarciem?
8. Jakie zadanie mają pionierzy podczas obrony?
9. Jakie części samochodu pan zna?
10. Jaki stopień wojskowy w wojsku amerykańskim odpowiada plutonowemu w wojsku polskim?
11. Jakie rodzaje dział i jakiego kalibru działa pan zna?

Part III - Topic of conversation

1. Co robią żołnierze na ćwiczeniach polowych?
2. Jak pułk piechoty przygotowuje obronę?

Military Interpreting Practice #4

1. What is your name and what is your service number?
Nazywam się Adam Gadek. Jestem starszym strzelcem. Mój numer ewidencyjny jest 39 045 999.
2. Which unit are you from?
Jestem z 66 pp 9 dywizji.
3. That is only your regiment and division; and which battalion are you from?
Z drugiej kompanii pierwszego batalionu.
4. What function did you have in the company?
Jestem strzelcem.
5. Which squad and platoon are you from?
Z trzeciej drużyny trzeciego plutonu.
6. How many rifle squads are there in your platoon?
Są trzy.
7. What is the strength of your squad and what is its armament?
W pełnym stanie moja drużyna ma 9 ludzi. Uzbrojona jest w karabiny kaliber .30 i karabiny automatyczne kaliber .30. Wszyscy mają karabiny oprócz dwóch strzelców, którzy mają karabiny automatyczne.
8. Is there a machine gun squad in your platoon?
Tak, mieliśmy drużynę karabinów maszynowych. Ona miała dwa lekkie karabiny maszynowe.
9. Does the machine gun squad have full strength?
Myślę, że tak.
10. What happened to the anti-tank rocket launcher which was once in your weapons platoon?
O, granatnik przeciwpancerny należy teraz do drużyny dowódcy plutonu.

11. How many men are there in the platoon leader's squad?
Muszę ich policzyć.
Zastępca dowódcy plutonu, jego zastępca, dwóch gońców, czterech ludzi obsługi granatnika i dowódca plutonu - jest on porucznikiem. O, jest jeszcze jeden sanitariusz.
12. How many rifle platoons does your company have?
Mieliśmy trzy plutony strzeleckie oraz pluton karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.
13. What weapons does the weapons platoon have?
Oni mieli sekcję moździerzy i sekcję działek bezodrzutowych.
14. What kind of recoilless rifles had they?
To były działka 57 mm.
15. How many weapons do they have in each of these sections?
Oni mieli trzy moździerze i trzy działka bezodrzutowe, ale nie wiem, ile teraz mają.
16. How many men are there in your company headquarters?
Nie wiem na pewno, ale słyszałem, że tam jest około 40-tu razem z kucharzami.
17. Do they have (is there) some weapons at company headquarters which they don't have in the other platoons?
Słyszałem tylko, że jest tam ciężka 50-ka (CKM) i granatnik przeciwpancerny.
18. Who else is there at company headquarters besides the first sergeant and the cooks?
Tam jest sekcja łączności, kierowcy i gońcy.
19. What is your company strength at this time?
Słyszałem raz jak zastępca dowódcy mówił, że mieliśmy 200 bagnetów gotowych do walki. To było około dwóch tygodni temu.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Form sentences using declinable past participles from the verbs given below (one sentence for each verb):

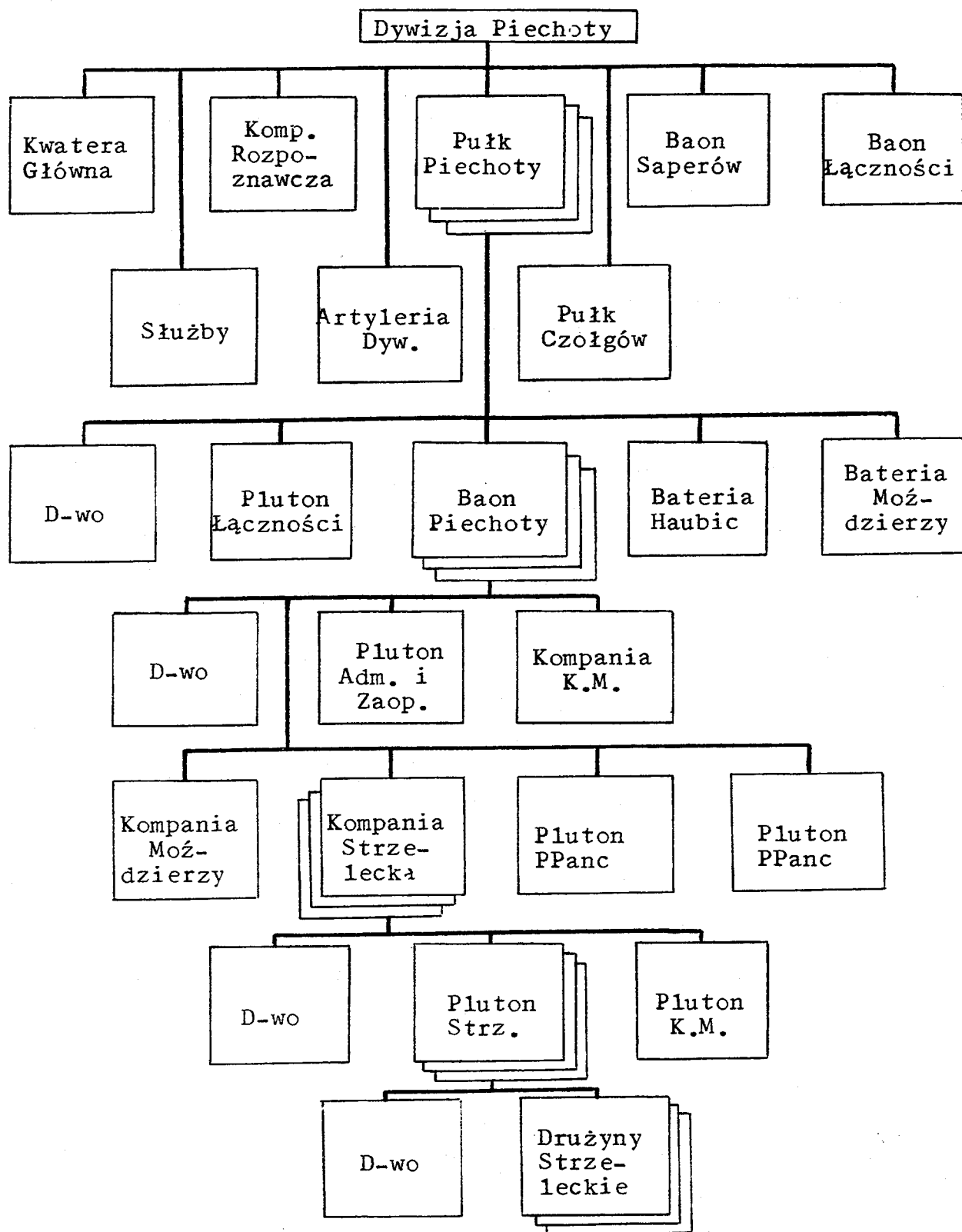
wybudować
zamaskować
zniszczyć
powiesić

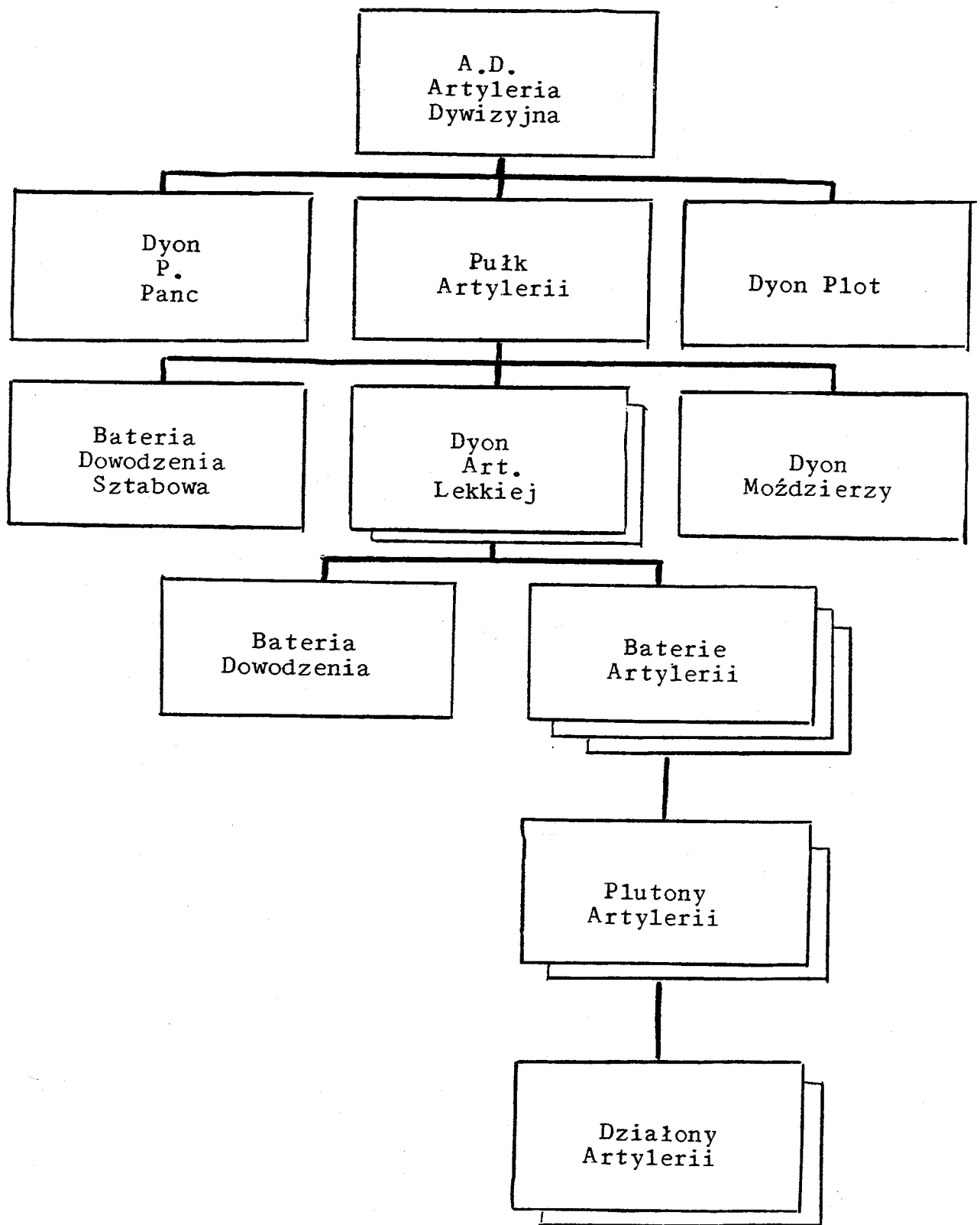
przyprowadzić
wyszkolić
przesłuchać
zwolnić

Vocabulary

automatyczny, automatyczna, automatyczne	- automatic
bęben, m. bębna, gen. s.	- drum
budować, i. (wybudować, p. /also: zbudować/ buduję wybuduję buduje wybuduje)	- to build, to construct
drut, m. drutu, gen. s.	- wire
drut kolczasty	- barbed wire
ewidencyjny, ewidencyjna, ewidencyjne	- personnel (as adj.) here service as adj.
goniec, m. gońca, gen. s.	- messenger, runner
karabin automatyczny	- automatic rifle
kierowca, m.	- driver
kołek, m. kołka, gen. s.	- stake, peg
linia obronna	- line of defense

maskować, i. (zamaskować, p. maskuję zamaskuję maskuje zamaskuje)	- to camouflage, to disguise
mina, f.	- mine
numer ewidencyjny	- service number (military only)
oświetlać, i. (oświetlić, p. oświetlam oświetlę oświetla oświetli)	- to light up, to illuminate
przybijać, i. (przybić, p. przybijam przybiję przybija przybije)	- to nail to
rakieta, f.	- flare, rocket
rozwijać, i. (rozwinąć, p. rozwijam rozwinę rozwija rozwinie)	- to unfold, to unwrap, to unravel, to develop
sanitariusz, m.	- medic, hospital orderly
schron, m. schronu, gen. s.	- shelter
siatka, f.	- net
światlny, światlna, światlne	- light (as adj.)
używać, i. (użyć, p. używam użyję używa użyje)	- to use
ważny, ważna, ważne	- important
wbijać, i. (wbić, p. wbijam wbiję wbija wbije)	- to drive in (into)
wtedy	- then
wymiana, f.	- exchange
zaseki, pl. zaseków, gen. pl.	- entanglements

Dialog (Reconnaissance patrol)

Kpr.: Kpr. Sawczuk, drużynowy
Por.: Por. Wagner, d-ca plut.

Kpr.: Obywatelu poruczniku, kpr. Sawczuk melduje się na rozkaz.

Por.: Spocznij. Jutro rano pójdziecie na patrol. Szefie! Dajcie mi mapę 1:25.000, pas 39, słup 24. To jest mapa rejonu Nowej Huty.

Kpr.: Jakie jest zadanie patrolu?

Por.: W Nowej Hucie jest broń pancerna. Waszym zadaniem jest dowiedzieć się jakie czołgi są tam i czy jest też tam artyleria samobieżna.

Kpr.: Czy obywatel porucznik ma sylwetki czołgów i dział samobieżnych?

Por.: Tu jest tablica sylwetek. To jest czołg lekki - 25 ton, to jest średni - 40 ton, to ciężki - 60 ton. A to są sylwetki dział samobieżnych.

Kpr.: Czy droga, którą ma posuwać się patrol jest wyznaczona, czy mam ją sam wybrać?

Por.: Tu jest mapa i ją pomogę wam wybrać marszrutę.

Kpr.: Co znaczą te czerwone znaki na mapie?

Por.: Wszystko co jest oznaczone kolorem czerwonym odnosi się do npla, a zielonym oznaczamy położenie własnych oddziałów.

Kpr.: Czy te informacje pochodzą od jeńców?

Por.: Nie, to są wiadomości zebrane przez naszą "Dwójkę" i przez nasze patrole.

Kpr.: Czy obywatel porucznik będzie na odprawie patrolu?

Por.: Tak, przyjdę. A teraz zapoznajcie się z mapą i położeniem własnym i nieprzyjaciela.

Translation
Polish - English

Do trzeciej kompanii trzynastego pułku czołgów został przydzielony nowy oficer, ppor. Masłocha. On urodził się w Kamiennej, do szkoły podstawowej chodził w Nowym Sączu i w Rudniku nad Sanem, a liceum skończył w Nowej Hucie. Służbę wojskową odslugiwał w Białymstoku. Po dwu latach służby zasadniczej dostał się do szkoły oficerskiej w Białej Podlaskiej. Była to roczna szkoła. Po roku został oficerem. W stopniu podporucznika, jako dowódca plutonu, był na manewrach w rejonie Mościska - Brody. Manewry trwały sześć tygodni. Były to jego trzecie manewry, ale pierwsze w stopniu oficerskim. Na pierwszych manewrach był on szeregowcem, a na drugich był już kapralem i celowniczym działa 76 mm. Na tych manewrach pełnił funkcję dowódcy plutonu czołgów, a czasami nawet dowódcy kompanii czołgów. Po manewrach dostał urlop i pojechał na wczasy do Buska Zdroju. Na wczasach poznał ładną dziewczynę, która przyjechała tu aby odpocząć po roku pracy w Głębokiem.

Questions

1. Jaki przydział dostał ppor. Masłocha?
2. Gdzie urodził się Masłocha?
3. Gdzie Masłocha chodził do szkoły podstawowej?
4. Gdzie Masłocha skończył liceum?
5. Co on odslugiwał w Białymstoku?
6. Dokąd on dostał się po dwu latach służby zasadniczej?

7. Po jakim czasie Masłocha został oficerem?
8. W jakim stopniu Masłocha był na manewrach?
9. Gdzie odbywały się manewry?
10. Jak długo trwały manewry?
11. Jaki stopień on miał na pierwszych manewrach?
12. Kim Masłocha był na drugich manewrach?
13. Jaką funkcję on pełnił na trzecich manewrach?
14. Dokąd ppor. Masłocha pojechał na wczasy?
15. Gdzie ppor. Masłocha poznał ładną dziewczynę?
16. Skąd przyjechała ta dziewczyna?

Reading Text
(based on IMS #7)

Kapitan Kowalik, d-ca kompanii, w której służył strz. Szymonowicz, otrzymał z batalionu rozkaz wysłania patrolu rozpoznawczego na drugą stronę rzeki Warty. Zadaniem patrolu było zdobycie wiadomości o nieprzyjacielu. Kpt. Kowalik zawołał do siebie drużynowego trzeciej drużyny, kaprała Michalaka. Kapitan pokazał mu na mapie przy pomocy współrzędnych i znaków położenie wojsk własnych i położenie nieprzyjaciela. Potem powiedział mu, jakie zadanie ma patrol.

Kpr. Michalak, stary podoficer, zebrał żołnierzy, którzy mieli iść z nim na patrol i dokładnie objaśnił im zadanie patrolu. Oprócz tego powiedział im, co mają zabrać ze sobą, a co mają zostawić. Na mapie pokazał, dokąd patrol ma dojść i miej-

sce, gdzie się mają zebrać (to rally) jeśli by któryś się zgubił. Przypomniawszy im, jak posługiwać się kompasem i podał marszrutę. Strz. Szymonowicz został wyznaczony na ten patrol. To był jego pierwszy patrol.

Następnego dnia rano patrol przekroczył własne linie i posuwał się ku liniom nieprzyjacielskim. Szymonowicz maszerował za d-cą patrolu i dokładnie obserwował teren około siebie. Patrol posuwał się tak, aby widzieć wszystko, ale aby nie być widzianym przez nieprzyjaciela. Patrol posuwał się wzdłuż miejsc zakrytych (defiladed), aby uniknąć spotkania (contact) z nieprzyjacielem. Po paru godzinach patrol zatrzymał się daleko na tyłach nieprzyjaciela w miejscu zasłoniętym przed obserwacją nieprzyjacielską. Po ubezpieczeniu się ze wszystkich stron przed zaskoczeniem Michałak i Szymonowicz z zarośli obserwowali przez lornetkę teren, stanowiska nieprzyjacielskie i ruch na drogach w kierunku frontu. Oni zauważyli dużą kolumnę czołgów i samochodów jadących w kierunku Jedwabnego. Zobaczyli też dobrze przygotowane stanowiska do obrony stałej (sustained). Były tam bunkry i zamaskowane gniazda broni maszynowej. Po oznaczeniu na mapie miejsc, gdzie to wszystko się znajduje, patrol wrócił inną drogą przez Białą Wolę do własnych linii.

Po przybyciu kpr. Michałak zameldował d-cy kompanii co widział. Zdobyte wiadomości zostały wysłane do dowództwa dywizji. Dywizja zawiadomiła lotnictwo. Samolot rozpoznawczy został wysłany nad stanowiska nieprzyjacielskie i pi-

lot tego samolotu potwierdził wyniki rozpoznania. Następnie wystartowały samoloty, których zadaniem było zniszczenie kolumny nieprzyjacielskiej, posuwającej się w kierunku frontu.

Questions

1. Jaki rozkaz otrzymał kapitan Kowalik?
2. Dokąd miał wysłać patrol Kowalik?
3. Jakie było zadanie patrolu?
4. Przy pomocy czego pokazał kapitan Michalakowi położenie własne i npla?
5. Co wtedy zrobił kapral Michalak?
6. Co Michalak objaśnił żołnierzom?
7. Co Michalak powiedział żołnierzom?
8. Co Michalak pokazał na mapie swoim żołnierzom?
9. Dlaczego Michalak powiedział im, gdzie mają się zebrać?
10. Co Michalak przypomniał swoim żołnierzom?
11. Co podał Michalak żołnierzom?
12. Czy strzelec Szymonowicz był już przedtem na patrolu?
13. Kiedy patrol przekroczył własne linie?
14. Co Szymonowicz obserwował?
15. Jak patrol posuwał się?
16. Wzdłuż czego patrol posuwał się?
17. Dlaczego patrol posuwał się wzdłuż miejsc zakrytych?
18. W jakim miejscu patrol zatrzymał się?
19. Przed czym ubezpieczył się patrol?
20. Skąd Michalak i Szymonowicz obserwowali stanowiska npla?

21. Co oni obserwowali?
22. Co Michalak i Szymonowicz zauważyli?
23. W jakim kierunku posuwała się kolumna czołgów?
24. Co oni zobaczyli?
25. Kiedy patrol wrócił do własnych linii?
26. Przez jaką miejscowość szła droga do własnych linii?
27. Kiedy Michalak zameldował, co widział na patrolu?
28. Co zostało wysłane do dowództwa dywizji?
29. Co zrobiło dowództwo dywizji po otrzymaniu tych wiadomości?
30. Dokąd został wysłany samolot rozpoznawczy?
31. Co potwierdził pilot samolotu rozpoznawczego?
32. Co było zadaniem samolotów, które wystartowały?
33. W jakim kierunku jechała kolumna?

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kim jest Sawczuk?
2. Kim jest Wagner?
3. Jaką funkcję ma kapral Sawczuk?
4. Jaką jednostką dowodzi por. Wagner?
5. U kogo melduje się kapral Sawczuk?
6. Jaki rozkaz daje Wagner Sawczukowi?
7. Kiedy kapral Sawczuk ma iść na patrol?

8. Komu por. Wagner każe dać mapę?
9. Którą mapę Wagner kazał sobie podać?
10. Jakiej miejscowości była ta mapa?
11. O co zapytał kapral Sawczuk porucznika Wagnera?
12. O czyje zadanie zapytał kapral porucznika?
13. Jaka broń jest w Nowej Hucie?
14. Jakie zadanie dał Wagner Sawczukowi?
15. Czego miał się dowiedzieć Sawczuk?
16. Co chciał wiedzieć Wagner o broni pancernej znajdującej się w Nowej Hucie?
17. Jakiego rodzaju czołgi mógł mieć npl?
18. O co zapytał Sawczuk Wagnera?
19. Czy Sawczuk mówił do Wagnera "pan"?
20. Dlaczego Sawczuk pytał o sylwetki czołgów i dział samobieżnych?
21. Tablicę czego pokazał por. Wagner kapralowi?
22. Co było na tej tablicy?
23. Sylwetka jakiego czołgu była na tej tablicy?
24. Ile ton miał ten czołg?
25. Jaki to był czołg?
26. A ile ton miał średni czołg?
27. Sylwetki ilu czołgów były na tablicy?
28. Ile ton miał ciężki czołg?
29. Jakie jeszcze sylwetki były na tablicy?
30. Co Sawczuk chciał wiedzieć o drodze, którą miał posuwać się patrol?

31. Czy por. Wagner wyznaczył na mapie drogę, którą będzie szedł patrol?
32. W czym porucznik Wagner pomoże kapralowi Sawczukowi?
33. Co ma wybrać kapral Sawczuk?
34. O jakie znaki pytał Sawczuk Wagnera?
35. Na czym były te znaki?
36. Jakiego koloru były znaki na mapie?
37. Do kogo odnosiło się wszystko co było oznaczone kolorem czerwonym?
38. Jakim kolorem było oznaczone położenie oddziałów własnych?
39. Czyje położenie oznaczone było na mapie kolorem zielonym?
40. Czy to jeńcy dali informacje oznaczone na mapie?
41. Skąd pochodzą te informacje?
42. Kto zebrał te informacje?
43. Co zebrały patrole i "Dwójka"?
44. Co jeszcze chciał wiedzieć Sawczuk?
45. Na co przyjdzie porucznik Wagner?
46. Z czym ma zapoznać się kapral Sawczuk?
47. Z czym położeniem ma zapoznać się Sawczuk?

Part II - General Questions

1. Ilu ludzi jest zwykle w drużynie?
2. Ilu ludzi jest zwykle w plutonie?
3. Ile drużyn jest w plutonie?
4. Ile plutonów jest w kompanii?
5. Czym się ubezpiecza stanowiska obrony stałej?
6. Jak wygląda bunkier?

7. Jak czołgi posuwają się na front?
8. Co lotnictwo zwykle bombarduje?
9. Kto posługuje się kompasem?
10. Do czego strzelają żołnierze na strzelnicy?
11. Gdzie łatwo jest się zgubić?
12. Co zwykle jest zalesione?
13. Dlaczego staramy się zaskoczyć npla?
14. Kto zwykle chodzi na rozpoznanie?
15. Jak się posuwa wojsko w terenie, którego nie zna?
16. Skąd jest najlepiej obserwować npla?
17. Dlaczego czołgi unikają zarośli?
18. Ile ton może przewieźć ciężarówka?
19. Skąd pan pochodzi?
20. Skąd ja pochodzę?
21. Kto może opisać położenie npla?
22. Kto zwykle obserwuje npla?
23. Jakich żołnierzy sierżant wybiera na patrol?
24. Kiedy zasłaniamy okna?
25. Co to jest artyleria samobieżna?
26. Jakie rodzaje artylerii pan zna?

Part III - Topic of conversation

1. Jest pan dowódcą patrolu.

Jak pan musi się przygotować do tego zadania?

2. Jest pan na punkcie obserwacyjnym.

Co pan melduje?

Co pan widzi na przedpolu?

Co posuwa się drogą?

W jakim kierunku posuwa się kolumna czołgów?

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. During the briefing Lieutenant Kowal showed us our itinerary on the map.
2. My reconnaissance platoon reconnoitered the hills south of Nisko.
3. The train leaves Winniki at 8 a.m.; it passes through Rawa without stopping and arrives in Czortków at 11 a.m.
4. A farmer from Słone told me that he had seen several strangers going in and coming out of a thicket on the right bank of the Narew.
5. The front line had run along the Narew several days before.
6. We sent out a reconnaissance plane. Soon the pilot reported over the radio: "Camouflaged enemy pillbox - coordinates 431457."
7. After photographing Stalowa Wola I flew over Charzewice, reached Rudnik and turned south, in order to avoid the

fire of enemy artillery located between Zbydniów and Sochy.

8. I was completely lost because I lost my compass. I didn't know in which direction I should go in order to get out of the forest.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe the conversation between Sawczuk and Wagner (Dialog 83) as told by Wagner.

Vocabulary

bunkier, m. bunkra, gen. s.	- pillbox, bunker
kolumna, f.	- column, train
kompas, m. kompasu, gen. s.	- compass
lotnictwo, n.	- air force, aviation
marszruta, f.	- route, itinerary
objaśnić, p. (objaśniać, i. objaśnię objaśniam objaśni objaśnia)	- to explain, to clarify
obserwować, i. (zaobserwować, p. obserwuję zaobserwuję obserwuje zaobserwuje)	- to observe (to notice), to watch
odnosić się, i. (do+gen.) (odnieść się, p. odnoszę się odniosę się odnosi się odniesie się)	- to refer to, to treat

oznaczyć, p. (oznaczać, i. oznaczę oznaczam oznaczy oznacza)	- to mark, to appoint, to mean
pas, m. pasa, gen. s.	- row (map), belt, waist, stripe, strip
pochodzić, i. (no p.) pochodzę pochodzi	- to come, to originate, to derive, to descend
położenie, n.	- position, situation
posługiwać się, i. (no p. here) posługuje się posługuje się	- to use, to operate
posuwać się, i. (posunąć się, p. posuwam się posunę się posuwa się posunie się)	- to proceed, to advance, to move
potwierdzić, p. (potwierdzać, i. potwierdzę potwierdzam potwierdzi potwierdza)	- to confirm, to corroborate, to acknowledge
rozpoznanie, n.	- reconnaissance
słup, m. słupa, gen. s.	- column, post, pole
sylwetka, f.	- profile, silhouette
średni, średnia, średnie	- medium, average
tona, f.	- ton
uniknąć, p. (unikać, i. uniknę unikam uniknie unika)	- to avoid, to escape (some- thing)
współrzędna, f.	- coordinate
wybrać, p. (wybierać, i. wybiorę wybieram wybierze wybiera)	- to select, to choose, to elect
zakryć, p. (zakrywać, i. zakryję zakrywam zakryje zakrywa)	- to defilade (mil.), to cover
zarośla (pl) zarośli, gen. pl.	- brush, thicket, vegetation, foliage, shrubbery

zaskoczyć, p. (zaskakiwać, i.	- to take aback, to surprise,
zaskoczę zaskakuje	to take (one) unaware
zaskoczy zaskakuje)	
zasłonić, p. (zasłaniać, i.	- to cover, to conceal, to
zasłonię zasłaniam	protect, to screen, to veil
zasłoni zasłania)	
zgubić (się), p. (gubić /się/, i.-	to get lost, to lose (with
zgubię (się) gubię /się/	possibility of recovery),
zgubi (się) gubi /się/)	to misplace
znak, m.	- mark, sign, signal
znaku, gen. s.	

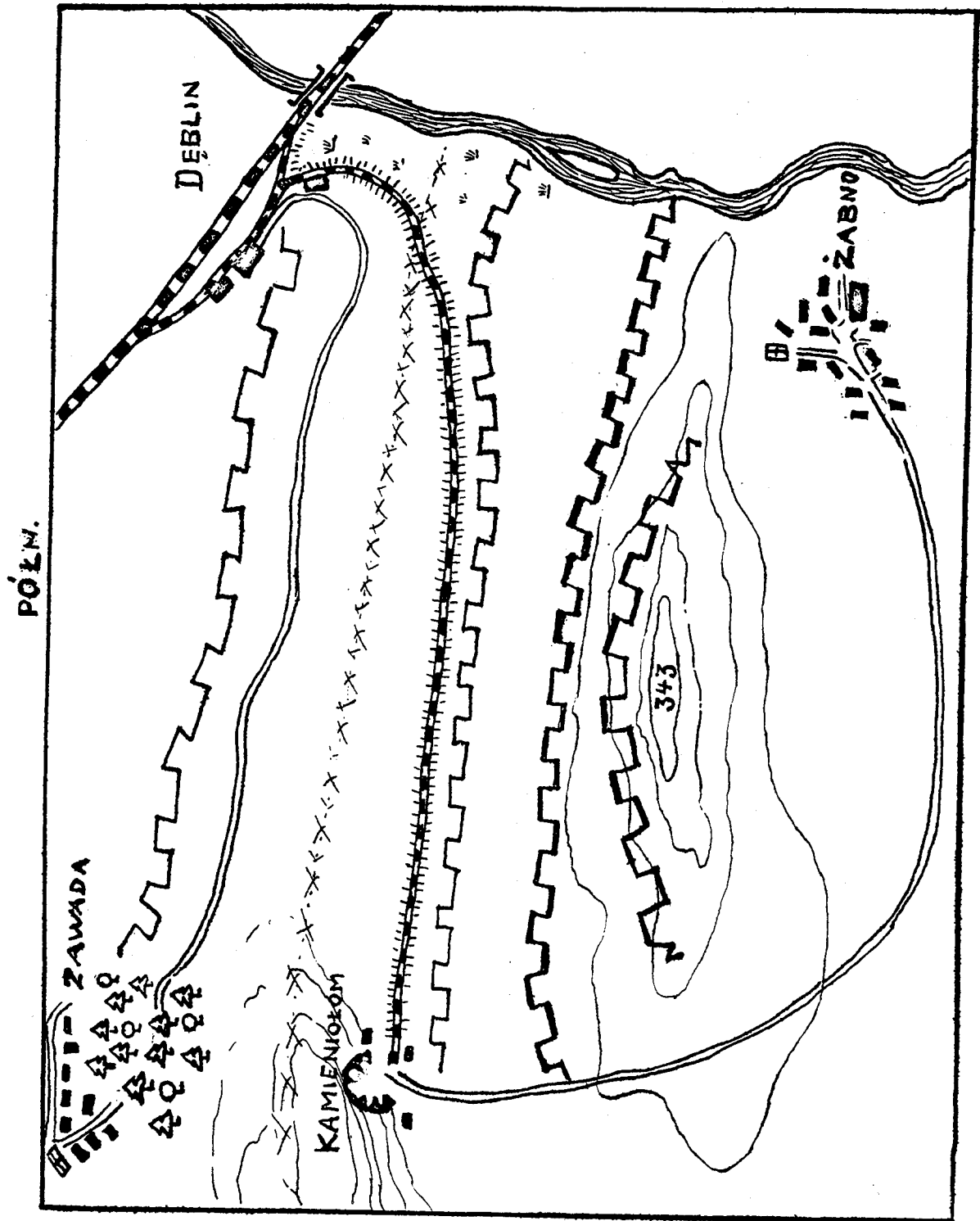
PATTERN SENTENCES

1. Wyprawa bombowców się udała.
2. Znam kapitana Kulczyckiego, to doświadczony lotnik.
3. Dziś mój pierwszy lot bojowy, więc jestem trochę tym podniecony.
4. Czy ta nowa pogłoska o końcu wojny jest prawdziwa?
5. Dzisiejszy obiad był bardzo smaczny.
6. Klucz w locie bojowym składa się zwykle z czterech lub sześciu samolotów.
7. Mapa plastyczna znajduje się w sztabie.
8. Nasze główne uderzenie ma nastąpić po zbombardowaniu pozycji nieprzyjacielskich.
9. Start odbył się według planu.
10. Stan alarmowy został odwołany.
11. Samoloty npla odleciały, więc alarm zostanie za chwilę odwołany.
12. Stanowiska obronne npla trzeba zaraz nanieść na mapę.
13. Kolejka wąskotorowa ma tor o szerokości 1000 mm.
14. Kamieniołom znajdował się na wschód od miasta.
15. Podnóże wzgórza było lesiste.
16. Stok wzgórza nie był lesisty.
17. Dywizja pancerna posuwała się naprzód.
18. Łatwo rozpoznać tę kobietę, bo ma na sobie czerwoną suknię.
19. Ze względu na obecną tu kobietę nie można tego mówić.
20. Tylko jedno wysunięte stanowisko naszej piechoty zostało wykryte.
21. Wnęk strzelecki to jest okop strzelecki dla jednego żołnierza. Może to być okop strzelecki dla leżącego, stojącego lub kłęczącego.

LESSON 113

22. Żołnierze muszą się okopać.
23. Dzisiaj plutonowy Kowalski musi poprowadzić patrol.
24. Dowódca poprowadzi wyprawę osobiście.
25. Dywizjon myśliwski składa się z dwóch lub trzech eskadr myśliwskich.
26. Samolot musiał kraść na dużej wysokości.
27. Lądowisko jest to teren pozwalający na start i lądowanie samolotów.
28. Droga lub szeroka ulica wysadzana drzewami nazywa się aleją.
29. Drugi lucz ma zrzucić bomby na umocnienia drugiej i trzeciej transzei.

SZKIC SYTUACYJNY

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Przed głównym uderzeniem

Dokładnie o godzinie 8.15 dowódca wyprawy bombowców podpułkownik Skarżyński wszedł do namiotu, gdzie zebrały się na odprawę załogi samolotów wyznaczonych rozkazem do wzięcia udziału w wyprawie bombowców. Chociaż członkowie załóg byli już doświadczonymi lotnikami i brali udział w niejednym locie bojowym, dziś jednak wszyscy byli trochę podnieceni. Według pogłosek, wyprawa dzisiejsza miała być specjalnie ważna i trudna.

Podpułkownik Skarżyński, po odebraniu krótkich meldunków od dowódców kluczy, zbliżył się do mapy plastycznej i zaczął mówić: „Celem dzisiejszej wyprawy jest zbombardowanie pozycji nieprzyjacielskich na północ od wzgórza 343, po którym ma na-
stąpić główne nasze uderzenie. Czas startu będzie podany później. Wszystkie załogi od tej chwili są w stanie alarmu. Na mapie tej są dokładnie naniesione stanowiska obronne npla.

Transzeja pierwsza biegnie dokładnie wzdłuż nasypu kolejki wąskotorowej, prowadzącej z kamieniołomu do stacji kolejowej Dęblin. Pięćset metrów za transzeją pierwszą, u podnóża wzgórza biegnie transzeja druga, a za nią na stoku wzgórza transzeja trzecia. Ten odcinek frontu broniący jest przez pułk piechoty i batalion czołgów. Według informacji z drugiego oddziału w małej miejscowości na południowy-wschód od wzgórza w budynku

szkolnym znajduje się dowództwo nieprzyjacielskiej dywizji pancernej. Budynek, jak panowie już na mapie widzą, jest łatwo rozpoznać ze względu na wielkość. Jednostek przeciwlotniczych nie rozpoznano. Muszą one jednak gdzieś być i to bardzo dobrze zamaskowane. A teraz podam położenie własne. Transzeja pierwsza naszej piechoty biegnie wzdłuż drogi ze stacji kolejowej Dęblin do lasu przy miejscowości Zawada. Nasza piechota przeprowadziła wczoraj natarcie, ale zostało ono zatrzymane na kilkadziesiąt metrów przed zasiekami. Przy bombardowaniu należy uważać na te wysunięte stanowiska własnej piechoty we wnękach. Kiedy żołnierze, którzy się tam okopali, zobaczą nasze samoloty, wyrzucą granaty dymne czerwonego koloru.

Wyprawę poprowadzę osobiście. Będziemy mieli osłonę dwu dywizjonów myśliwskich. Jeden poleci na naszej wysokości, a drugi dywizjon będzie krażył na wysokości 2000 metrów nad nami. Bombardowanie przeprowadzimy z wysokości 1000 metrów. W wypadku uszkodzenia maszyny, lądować na lądowisku na wschód od stacji Dęblin, koło mostu kolejowego. W wypadku przymusowego lądowania na terenie nieprzyjaciela, zniszczyć sprzęt. Granicą wschodnią naszego celu jest rzeka, a zachodnią i południową droga prowadząca z kamieniołomu w kierunku miejscowości Żabno.

Drogę tę łatwo można rozpoznać, gdyż jest wysadzona drzewami i najszersza w tej okolicy. Pierwszy klucz wystartuje jako pierwszy lecąc na czele wyprawy i będzie miał na celu zniszczenie bombami zasieków i pierwszej transzei npla. Drugi klucz

zrzuci bomby na umocnienia drugiej i trzeciej transzei. Trzeci klucz ma za zadanie zbombardować miejscowość Żabno, a szczególnie budynek szkolny. Myślę, że wszystko jest jasne. Stan pogody na dzień dzisiejszy według komunikatu meteorologicznego: częściowe zachmurzenie, wiatr słaby z kierunku południowego, widoczność dobra.

Proszę teraz sprawdzić czas. Teraz jest godzina 8.25. Czy panowie mają jakieś pytania?"

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

True and False Statements
based on Narration

Przed głównym uderzeniem

1. Podpułkownik Skarżyński wszedł do namiotu o 8.05.
2. W namiocie zebrały się na odprawę załogi samolotów.
3. Członkowie załóg byli doświadczonymi lotnikami.
4. Wszyscy byli spokojni i nikt nie był podniecony.
5. Według pogłosek wyprawa była bardzo ważna.
6. Podpułkownik Skarżyński odebrał meldunki od dowódców kluczy.
7. Podpułkownik Skarżyński zbliżył się do mapy plastycznej.
8. Pozycje nieprzyjaciela są na północ od wzgórza 333.
9. Celem dzisiejszej wyprawy jest zbombardowanie pozycji npla.
10. Po zbombardowaniu ma nastąpić nasze główne uderzenie.
11. Na mapie plastycznej były naniesione stanowiska npla.
12. Transzeja pierwsza npla biegnie u podnóża wzgórza.
13. Transzeja druga npla biegnie wzdłuż nasypu kolejki wąskotorowej.
14. Transzeja trzecia npla jest na stoku wzgórza.
15. Dowództwo nieprzyjacielskiej dywizji pancernej jest w szkole.
16. Lotnicy nie mogli rozpoznać szkoły na mapie.
17. Jednostek przeciwlotniczych npla nie rozpoznano.
18. Nasza pierwsza transzeja biegnie wzdłuż drogi.
19. Nasza piechota przeprowadziła wczoraj natarcie.
20. Nasza piechota została zatrzymana po przejściu przez zasieki.

21. Żołnierze nasi leżą we wnękach.
22. Podpułkownik Skarżyński poprowadzi wyprawę osobiście.
23. Trzy dywizjony myśliwskie będą osłaniały wyprawę.
24. W wypadku uszkodzenia maszyny mają lądować na lądowisku na zachód od Dęblina.
25. Drugi klucz zrzuci bomby na umocnienia drugiej i trzeciej transzei.

VOCABULARY

1. wyprawa, f. - expedition, mission, sortie
2. doświadczony, doświadczona, doświadczone - experienced
3. podniecony, podniecona, podniecone - excited
4. pogłoska, f. - rumor, report
5. dzisiejszy, dzisiejsza, dzisiejsze - today's
6. klucz, m.
klucza, gen. s. - flight
7. mapa plastyczna - sand table
8. nastąpić, p. następować, i. - to take place, to follow
nastąpię następuje
nastąpi następuje
9. start, m.
startu, gen. s. - take off, start
10. stan alarmu - stand-by, alert
11. alarm, m.
alarmu, gen. s. - alarm, alert
12. nanieść, p. nanosić, i. na - to plot on the map
mapę
naniosę nanoszę
naniesie nanosi
naniesiony, naniesiona, - plotted, marked
naniesione
13. wąskotorowy, wąskotorowa, - narrow-gauged
wąskotorowe
14. kamieniołom, m.
kamieniołomu, gen. s. - quarry
15. podnóże, n. - foot(of a hill, of a mountain)
16. stok, m.
stoku, gen. s. - slope

17. pancerny, pancerna, pancerne - armored
18. rozpoznać, p. rozpoznawać, i.- to identify, to locate,
rozpoznam rozpoznaje to reconnoitre
rozpozna rozpoznaje
19. wzgląd, m. - regard, respect
względu, gen. s.
ze względu na + acc.
20. wysunięte stanowisko - advanced position
21. wnek, m. - prone shelter
wnęku, gen. s.
22. okopać się, p. okopywać, się, i.- to dig in
okopię się okopuję się
okopie się okopuje się
23. poprowadzić, p. prowadzić, i. - to conduct, to lead
poprowadzę prowadzę
poprowadzi prowadzi
24. osobiście - personally, in person
25. dywizjon myśliwski, m. - fighter squadron
dywizjonu myśliwskiego,
gen. s.
26. krążyć, i. (no perf.) - to circle, to cruise, to
circulate
27. lądowisko, n. - landing ground, landing
strip, air strip
28. wysadzony, wysadzona, wysa- - planted with
dzone + instr.
29. rzucić, p. rzucać, i. - to bomb
bomby

rzut bomb - bombing, release of bombs

Dialog (Big attack initiated)

A.: Antek

J.: Józek

A.: Kogo tu widzę! Ty, Józek, w szpitalu?

J.: Dostałem wczoraj odłamkiem granatu w ramię. Na szczęście nic poważnego.

A.: To prawda, wasza kompania zdobywała bunkry. Myśmy wspierali was ogniem naszych setek. No, jak tam było?

J.: Gorąco. Jak wiesz nad ranem opuściliśmy miejsce koncentracji i wkrótce znaleźliśmy się nad rzeką.

A.: A jakście się dostali na drugą stronę? Przecież most był wysadzony.

J.: Saperzy przewieźli nas łodziami gumowymi na drugą stronę rzeki. Tam zajęliśmy naszą podstawę wyjściową do natarcia.

A.: Toście musieli stracić sporo ludzi przy przeprawie.

J.: Nie, gdyż samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną.

A.: Jak posuwaliście się potem naprzód?

J.: Skokami. Najgorsze były te CKMy w bunkrach. Aleśmy ich w końcu wykończyli miotaczami ognia.

A.: Kiedy zostałeś ranny?

J.: Przy ostatnim bunkrze. Jeden z załogi bunkra udawał, że się poddaje, a potem rzucił w nas granatem. Sierżant Cieplak go wykończył.

3. Dokąd pojechał Ludwik z żoną i dziećmi?
4. Co Ludwik z żoną i dziećmi robili w Płocku?
5. Co można zwiedzać w Płocku?
6. Czym oni pojechali do Płocka, a czym wrócili?
7. Kiedy oni byli na miejscu?
8. Gdzie można zamówić bilety na statek do Płocka?
9. Czy Ludwik z rodziną był w Płońsku?
10. Która droga jest lepsza - przez Płońsk, czy wzdłuż Wisły?
11. Jaka była pogoda podczas jazdy statkiem, a jaka podczas jazdy autobusem?
12. Komu Karol opowie o wycieczce Ludwika?
13. Co Karol ma zamiar zrobić w następną sobotę?

Reading Text
(based on IMS #9)

Dowódca dywizji razem z oficerami sztabu stoją przed mapą i omawiają rozkaz operacyjny (operation order), który dywizja otrzymała z armii. Według tego rozkazu dywizja ma zaatakować stanowiska nieprzyjacielskie znajdujące się za rzeką. Sztab dywizji opracowuje szczegółowy rozkaz bojowy (combat order) dla pułków, a nawet dla niektórych batalionów. Dowódca dywizji ocenia sytuację biorąc pod uwagę położenie sił własnych i informacje, które ma o nie-

przyjacielu. Oficerowie, którzy opracowują rozkaz bojowy pamiętają, że ten rozkaz między innymi czynnikami musi brać pod uwagę czynnik ruchu, ognia, zaskoczenia i współpracy różnych rodzajów broni.

Rozkazy bojowe są wysyłane do wszystkich oddziałów dywizji. Każda kompania, każdy pluton, każda drużyna a nawet każdy żołnierz wie co ma robić podczas natarcia. W ciemności nad ranem, Kompania 7, której szefem jest starszy sierżant Cieplak, opuszcza miejsce koncentracji (assembly area), gdzie spędziła noc i maszeruje w kierunku rzeki. Na rzece nie ma mostu, bo został wysadzony wczoraj pod wieczór. Jest tu duży oddział saperów, który przewozi piechotę na podstawy wyjściowe. W tym czasie, kiedy piechota przeprawia się przez rzekę, artyleria dywizyjna ostrzeliwuje stanowiska nieprzyjacielskie, które znajdują się na wzgórzach w odległości 800 do 1000 metrów za rzeką. Samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną, aby ukryć przed nieprzyjacielem posuwanie się wojsk własnych i zasłonić miejsca, w których przeprawia się piechota. Pod osłoną ognia artyleryjskiego i karabinów maszynowych kompania st. sierżanta Cieplaka w sile 3 plutonów strzeleckich i plutonu broni towarzyszącej dochodzi na odległość szturmową. St. sierżant, mimo że jest szefem kompanii, przeprawił się z plutonami i teraz jest przy dowódcy kompanii. Kompania 7 posuwa się skokami naprzód. Zostaje jeszcze tylko 80 m., najtrudniejszych 80 m., aby

dojść do bunkrów. Druty kolczaste nie były przeszkodą, bo zostały częściowo zniszczone ogniem artylerii i moździerzy. Nieprzyjaciół broni się w bunkrach, strzela celnie. Kompania ma sporo zabitych i rannych. St. sierżant zajmuje się ewakuacją rannych. Walka trwa dalej. Na pomoc 7 Kompanii przychodzą miotacze ognia i one zmuszają załogi bunkrów do poddania się. Kompania 7 bierze kilkunastu jeńców, którymi zajmuje się st. sierżant.

Natarcie skończyło się pełnym powodzeniem. Dwa bataliony piechoty po ciężkiej walce uchwyciły przyczółek mostowy i są gotowe do dalszej akcji.

Questions

1. Z kim dowódca dywizji stoi przed mapą?
2. Co oni robią przed mapą?
3. Skąd dywizja otrzymała rozkaz operacyjny?
4. Jakie zadanie ma dywizja?
5. Co robi sztab dywizji?
6. Dla kogo sztab dywizji opracowuje rozkaz bojowy?
7. Co dowódca dywizji bierze pod uwagę, kiedy ocenia sytuację?
8. O czym pamiętają oficerowie, którzy piszą rozkaz bojowy?
9. Dokąd są wysyłane rozkazy bojowe?
10. Kiedy Kompania 7 opuszcza miejsce koncentracji?

11. Kim jest st. sierżant Cieplak?
12. Dokąd maszeruje 7 Kompania?
13. Kiedy most został wysadzony?
14. Co robią saperzy?
15. Dokąd saperzy przewożą piechotę?
16. Co ostrzeliwuje artyleria?
17. Gdzie znajdują się stanowiska nieprzyjacielskie?
18. Co stworzyły samoloty i moździerze?
19. Dlaczego samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną?
20. Pod osłoną czego kompania dochodzi na odległość szturmową?
21. Przy kim jest szef kompanii?
22. Jak się posuwa 7 Kompania?
23. Ile metrów zostaje jeszcze do bunkrów?
24. Dlaczego druty kolczaste nie były przeszkodą?
25. Czym zajmuje się st. sierżant Cieplak?
26. Co przychodzi na pomoc 7 Kompanii?
27. Do czego miotacze płomieni zmuszają załogi bunkrów?
28. Ilu jeńców bierze 7 Kompania?
29. Ile batalionów uchwyciło przyczółek mostowy?

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kogo zobaczył Antek w szpitalu?
2. Kto został ranny odłamkiem granatu i w co on został ranny?
3. Jak on został ranny?
4. Co wiedział Antek o kompanii Józka?
5. Czyj oddział wspierał kompanię Józka i w jaki sposób?
6. Kiedy kompania ruszyła z miejsca koncentracji i dokąd ona doszła?
7. Co się stało z mostem, który był na rzece?
8. Kto przewiózł kompanię na drugą stronę rzeki i czym kompania została przewieziona?
9. Co zajęła kompania?
10. Dlaczego kompania Józka nie straciła dużo ludzi podczas przeprawy?
11. W jaki sposób kompania posuwała się naprzód na drugim brzegu rzeki i dlaczego tak się posuwała?
12. Gdzie znajdowały się CKMy i czym zostały zniszczone?
13. Gdzie i kiedy został ranny Józek?
14. Co się stało z żołnierzem nieprzyjacielskim z załogi bunkra?

Part II - General Questions

1. Co robią chorzy i ranni w szpitalu; kto opiekuje się

nimi i kiedy oni opuszczają szpital?

2. Jakiej amunicji używa artyleria, jakiego rodzaju i kalibru dział i kogo ona wspiera ogniem?
3. Co budują saperzy podczas przygotowania natarcia i co niszczą saperzy podczas obrony?
4. Kiedy oddziały używają na froncie zasłony dymnej i po co?
5. Jakie jednostki w piechocie są mniejsze od pułku, a jakie są większe?
6. Jakie jednostki w artylerii są mniejsze od pułku?
7. W jaki sposób odbywa się ewakuacja rannych i czym przewozi się rannych podczas ewakuacji?
8. W jaki sposób można przeprowadzić się na drugi brzeg rzeki, jeżeli most jest zniszczony?

Part III

1. Proszę opowiedzieć o współpracy saperów i artylerii z piechotą.
2. Co opracowuje sztab dywizji przed natarciem i jakie informacje zbiera?

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I know that I don't speak English well, but you must take into consideration that I started to learn it two months ago.
2. Mrs. Nowicka bought rubber shoes for her granddaughter Wanda.
3. Before the attack our air force bombed enemy concentrations on the left bank of the Narew.
4. Enemy planes bombed our city during the night.
When I came to the office all the windows were broken, and I saw splinters of shells on my desk.
5. Captain Rogalski worked out the operational order and then discussed it with his assistant.
6. We do not know whether the enemy will defend the city after the evacuation of civilians or whether he will surrender.
7. Thanks to the cooperation of the infantry, artillery and air force we captured the enemy positions.
8. My uncle Jan is my father's youngest brother.
9. We will spend Christmas in the country.

Part II

Rewrite the following sentences using the idiomatic form, attaching the personal endings to pronouns and adverbs,

e.g.:

Co robiliście wczoraj?

- Coście robili wczoraj?

1. Gdzie byłeś Marysiu, gdy wołaliśmy ciebie?
2. Dlaczego nie broniłeś się, gdy Bolek ciebie bił?
3. Ty powiedziałeś mi, że zostawiłeś legitymację w domu.
4. Kogo poznaliście na zabawie u Nowickich?
5. My zmartwiliśmy się, kiedy Kowalski powiedział nam, że wy zostaliście wywiezieni do obozu pracy przymusowej.
6. U kogo mieszkaliście w Warszawie?
7. Kiedy otrzymaliście tę wiadomość?
8. Widziałem, że byłeś zmęczony wczoraj.

Vocabulary

armia, f.	- army as a unit
brać pod uwagę, i., wziąć pod uwagę, p.	- to take into consideration
bronić (się), i. (obronić /się/, p. bronię (się) obronię /się/ broni (się) obroni /się/)	- to defend (oneself), to protect (oneself)
czynnik, m. czynnika, gen. s.	- factor, agent, element
ewakuacja, f.	- evacuation

gumowy, gumowa, gumowe	- rubber (as adj.)
koncentracja, f.	- concentration
łódź gumowa	- rubber boat
miotacz, m. miotacza, gen. s.	- thrower, projector
oceniać, i. (ocenić, p. oceniam ocenię ocenia oceni)	- to estimate, to rate, to value, to judge
odległość szturmowa	- assault position
odłamek, m. odłamka, gen. s.	- splinter
omawiać, i. (omówić, p. omawiam omówię omawia omówi)	- to discuss, to talk over
operacyjny, operacyjna, operacyjne	- operation (as adj.), operational
opracować, p. (opracowywać, i. opracuję opracowuję opracuje opracowuje)	- to map out, to work out, to elaborate, to compile
opuścić, p. (opuszczać, i. opuszczę opuszczam opuści opuszcza)	- to abandon, to drop, to haul down, to leave
poddać (się), p. (poddawać /się/, i. poddam (się) poddaje /się/ podda (się) poddaje /się/)	- to surrender, to give up
podstawa wyjściowa	- line of departure
posiadać, i. (posiąść, p. posiadam posiadę posiada posiadzie)	- to own, to possess
skok, m. skoku, gen. s.	- bound, jump, leap

szturmowy, szturmowa, szturmowe	- assault (as adj.)
uchwycić, p. (i. not used) uchwyce uchwyci	- to seize, to capture
uwaga, f.	- attention, remark, warning
współpraca, f.	- cooperation, col- laboration
wykończyć, p. (wykańczać, i. wykończę wykańczam wykończy wykańcza)	- to finish, to fix, to end
wysadzić, p. (wysadzać, i. wysadzę wysadzam wysadzi wysadza)	- to blow up, to blast
zasłona dymna	- smoke screen
zmuszać, i. (zmusić, p. zmuszam zmuszę zmusza zmusi)	- to force, to compel, to make

Dialog (The attack and the
breakthrough)

W.: Władek

B.: Bolek

W.: Bolek, co ty tu robisz?

B.: Jestem gońcem na punkcie dowodzenia, który już jest po tej stronie rzeki.

W.: Czy osiągnęliście wszystkie przedmioty natarcia?

B.: Tak, atak rozwija się świetnie. Nasza piechota zniszczyła gniazda oporu npla.

W.: Dokąd teraz jedziesz?

B.: Wiozę meldunek do dowództwa dywizji.

W.: Czy nasze czołgi miały jakieś straty? Mam brata w plutonie czołgów i boję się o niego.

B.: Nieprzyjaciel unieruchomił nam kilka czołgów. Podobno nie było strat w ludziach. A co ty teraz robisz?

W.: Wybudowaliśmy ten most, żeby ułatwić siłom głównym przeprawę i utworzenie przyczółka. Już siedzę przy tym moście 24 godziny i czekam na rozkazy.

B.: Zdaje mi się, że będziecie musieli budować drugi most.

W.: Dlaczego tak myślisz?

B.: Słyszałem, jak dowódca mówił, że front będzie lada moment przełamany.

W.: To znowu będzie nowa robota.

Translation
Polish - English

Obecnie, tak samo jak to było przed wojną, każde dziecko w Polsce, musi być zapisane (enrolled) do szkoły podstawowej w siódmym roku życia. Nauka w tej szkole trwa 8 lat (od 1966/67). Prawie w każdej miejscowości znajduje się taka szkoła. Po skończeniu szkoły podstawowej chłopiec lub dziewczyna mając 14 lat przechodzi do liceum i tu uczy się przez 4 lata. W liceum pogłębiają i poszerzają uczniowie swoje wiadomości (knowledge) i przygotowują się do uniwersytetu. Przy końcu ostatniego roku liceum uczniowie mają trudny egzamin państwowy. Przyjęcie na uniwersytet zależy od tego, ile jest wolnych miejsc dla studentów. Największe trudności mają ci wszyscy, którzy chcą być lekarzami, gdyż w laboratoriach wyższych szkół jest mało miejsc. Nauka na uniwersytecie trwa 4 1/2 - 6 lat, jeżeli student chce osiągnąć jakiś stopień naukowy (academic). Oprócz liceów, które przygotowują do uniwersytetów, utworzono w Polsce dużo szkół zawodowych. Umożliwiają one młodym chłopcom i dziewczynom szybkie nauczanie się jakiegoś zawodu. Do szkół tych zapisują się uczniowie po 8 klasach szkoły podstawowej i nauka tu trwa od dwóch do czterech lat.

Questions

1. W którym roku życia musi być zapisane dziecko w Polsce do szkoły?
2. Jak się nazywa ta szkoła?
3. Ile lat trwa nauka w tej szkole?
4. Gdzie znajdują się szkoły podstawowe?
5. Do jakiej szkoły przechodzi następnie chłopiec czy dziewczyna?
6. Ile lat ma wtedy chłopiec lub dziewczyna?
7. Ile lat uczą się w tej szkole?
8. Co pogłębiają i poszerzają w tej szkole uczniowie?
9. Do czego się uczniowie przygotowują?
10. Co mają uczniowie na końcu ostatniego roku?
11. Od czego zależy przyjęcie na uniwersytet?
12. Kto ma największe trudności i dlaczego?
13. Jak długo trwa nauka na uniwersytecie?
14. Ile lat musi student pozostać na uniwersytecie, jeżeli chce osiągnąć stopień naukowy?
15. Jakie szkoły utworzono w Polsce oprócz liceów?
16. Co umożliwiają te szkoły uczniom?
17. Po jakiej szkole uczniowie zapisują się do szkoły zawodowej?
18. Ile lat trwa nauka w tej szkole?

Reading Text
(based on IMS #10)

Wczoraj ppłk Kuczyński, który jest dowódcą przyczółka otrzymał nowe zadanie: utworzyć przyczółek na drugim brzegu rzeki i utrzymać go do chwili rozpoczęcia natarcia. Trzeba było więc umożliwić saperom rozpoczęcie budowy mostu i ułatwić przeprawę głównym siłom dywizji. Siły główne dywizji składały się z piechoty, z artylerii, czołgów i oddziałów służb. Saperzy skończyli już budowę mostu pontonowego, a artyleria i czołgi przekraczają rzekę. Zadaniem czołgów i artylerii będzie wspieranie piechoty, która ma powiększyć przyczółek. Placówki są wystawione, patrole wysłane na przedpole. Teraz zaczyna się natarcie z przyczółka. Piechota i czołgi są już na podstawie wyjściowej. Artyleria ostrzeliwuje nieprzyjacielskie stanowiska. Atak się już zaczął, piechota i czołgi posuwają się naprzód niszcząc nieprzyjacielskie gniazda oporu (pockets of resistance.) W kilku miejscach dochodzi do walki wręcz (close combat.) W końcu gniazda oporu pierwszej linii są zniszczone, piechota bierze dużą ilość jeńców. Ale to jeszcze nie koniec walki. Przyczółek trzeba poszerzyć i pogłębić. Oddziały walczące posuwają się naprzód, a z nimi punkty dowodzenia (command posts).

Nieprzyjacielscy strzelcy wyborowi strzelają z granat-

ników przeciwpancernych do czołgów; kilka czołgów zostaje unieruchomionych. Podmuchy do tyłu (blast) zdradzają stanowiska tej broni. Artyleria i moździerze niszczą granatniki przeciwpancerne. Nic już nie może zatrzymać ataku. Atak rozwija się według planu opracowanego przed dwoma dniami w dywizji. W krótkim czasie, front zostanie przełamany (breakthrough) i zacznie się pościg za uciekającym nieprzyjacielem. Oddziały ppłka Kuczyńskiego nie wezmą udziału w pościgu, bo on wczoraj zameldował, że ma duże straty.

Questions

1. Co otrzymał wczoraj ppułk Kuczyński?
2. Jakie było to nowe zadanie?
3. Co trzeba było umożliwić saperom?
4. Z czego składały się główne siły dywizji?
5. Co robiły czołgi i artyleria, kiedy saperzy skończyli budowę mostu pontonowego?
6. Jakie będzie zadanie czołgów i artylerii?
7. Co jest wysłane na przedpole?
8. Co jest na podstawie wyjściowej?
9. Co ostrzeliwuje artyleria?
10. Co robi piechota po rozpoczęciu ataku?

11. Do czego dochodzi w kilku miejscach?
12. Co jest w końcu zniszczone?
13. Co należy zrobić z przyczółkiem?
14. Co się posuwa z walczącymi oddziałami?
15. Z czego strzelają nieprzyjacielscy strzelcy wyborowi?
16. Co się stało z kilku czołgami?
17. Co zdradzają podmuchy z granatników przeciwpancernych?
18. Co niszczy artyleria i moździerze?
19. Jak rozwija się atak?
20. Co stanie się z frontem?
21. Co będzie po przełamaniu frontu?
22. Dlaczego oddziały ppłka Kuczyńskiego nie wezmą udziału w pościgu?

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Gdzie jest Bolek?
2. Gdzie jest punkt dowodzenia?
3. Co osiągnęła jednostka Bolka?
4. Co rozwija się świetnie?
5. Co zniszczyła nasza piechota?
6. Dokąd Bolek wiezie meldunek?
7. Gdzie Władek ma brata?
8. O kogo boi się Władek?

9. Co zrobił nieprzyjaciół?
10. Czy jednostka Bolka miała straty w ludziach?
11. Po co wybudowała jednostka Władka most?
12. Co teraz robi Władek?
13. Na co czeka Władek?
14. Co zdaje się Bolkowi?
15. Co mówił dowódca Bolka?
16. Co Władek znowu będzie miał?

Part II - General Questions

1. Co trzeba zrobić, aby przełamać front npla?
2. Z czego mogą składać się gniazda oporu?
3. Z czego jest silniejszy podmuch, z granatu ręcznego, czy z dużej bomby samolotowej i proszę powiedzieć dlaczego?
4. Kiedy jest przeprawa przez rzekę trudna?
5. Jakiej broni używają żołnierze podczas walki wręcz?
6. Kto jest zwykle na punkcie dowodzenia większych jednostek?
7. Jak musi być wyszkolony strzelec wyborowy?
8. W jaki sposób można unieruchomić czołg?
9. W jaki sposób można zniszczyć most?
10. Jakie kierunki świata pan zna?
11. Jak długo trwa budowa domu w Ameryce?

Part III - Conversational Situation

Odprawa przed rozpoczęciem głównego ataku, który ma

za zadanie przełamanie frontu.

Osoby: Dca pułku, dca pierwszego batalionu, dca drugiego batalionu, dca saperów, dca artylerii.

Temat odprawy:

Rozpoznanie lotnicze, patrole rozpoznawcze, przygotowanie artyleryjskie, sforsowanie rzeki, stworzenie przyczółka.

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. We have been living in Monterey for a year.
2. He has been working in this office since 1943.
3. How long have you known this man?
4. I asked Mary yesterday if she wanted to go to the movies.
5. Bolek gave Janek a coat this morning because Janek said that he was cold.
6. My father told me that he would be home at seven.
7. The Kowalskis said that they would not be at the Zielińskis tomorrow because they are going to Warsaw.
8. If you don't stop talking (to talk) nonsense I will not talk with you.
9. If you don't write your homework now it will not be ready for tomorrow.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Form 10 sentences,

Vocabulary

atak, m. ataku, gen. s.	- attack
budowa, f.	- construction, building
gniazdo oporu	- stronghold, nest of resistance
lada moment	- any moment, any time
moment, m. momentu, gen. s.	- moment
opór, m. oporu, gen. s.	- resistance, opposition
osiągnąć, p. (osiągać, i. osiągnę osiągam osiągnie osiąga)	- to reach, to gain, to obtain
podmuch, m. podmuchu, gen. s.	- blow, blast
podobno	- it seems, apparently
pogłębić, p. (pogłębiać, i. pogłębię pogłębiam pogłębi pogłębia)	- to deepen, to dredge
poszerzyć, p. (poszerzać, i. poszerzę poszerzam poszerzy poszerza)	- to extend, to widen
pościg, m. pościgu, gen. s.	- pursuit, chase

powiększyć, p. (powiększać, i. powiększę powiększam powiększy powiększa)	- to enlarge, to increase, to magnify
przekraczać, i. (przekroczyć, p. przekraczam przekroczę przekracza przekroczy)	- to cross, to violate, to exceed
przełamać, p. (przełamywać, i. przełamię przełamuję przełamie przełamuje)	- to break through
przeprawa, f.	- crossing, crossing place
punkt dowodzenia (abbrev.P.D.)	- command post
strzelec wyborowy	- sharpshooter, sniper
ułatwić, p. (ułatwiać, i. ułatwię ułatwiam ułatwi ułatwia)	- to facilitate, to make easy
umożliwić, p. (umożliwiać, i. umożliwię umożliwiam umożliwi umożliwia)	- to enable, to render possible
unieruchomić, p. (unieruchamiać, i. unieruchomię unieruchamiam unieruchomi unieruchamia)	- to stop, to put out of action, to immobilize
utworzyć, p. (here no i.) utworzę utworzy	- to establish, to form, to create
walka wręcz	- close combat
zdradzać, i. (zdradzić, p. zdradzam zdradzę zdradza zdradzi)	- to betray, to give away
znowu/znów	- again, once more

Dialog (Breaking through)

P.: Por. Stefan Olchowicz dca 2 plut. 3 komp. 24 pp.

K.: Kpt. Jan Wróblewski dca 3 komp. 24 pp.

P.: Melduję się na rozkaz, panie kapitanie.

K.: Pański pluton wyruszy pierwszy na drugi brzeg rzeki.

P.: Kiedy mamy wyruszyć?

K.: Wyruszyście o świcie. Teraz chciałbym zapoznać pana z sytuacją na naszym odcinku frontu.

P.: Rozkaz, panie kapitanie.

K.: Nasza Grupa Operacyjna przeprawiła się przez rzekę wczoraj i uderzyła na lewe skrzydło nieprzyjaciela. Nasz pułk jest w odwodzie.

P.: Panie kapitanie, czy front nieprzyjaciela został przerwany na tym odcinku?

K.: Tak. Punkty oporu nieprzyjaciela zostały zniszczone przy wsparciu naszego lotnictwa i artylerii.

P.: Słyszałem w Dowództwie Dywizji, że samoloty nieprzyjacielskie wykonały szereg nalotów i bombardowały nasze oddziały.

K.: Tak, to prawda. Jednak dzięki naszemu manewrowi oskrzydłającemu udało nam się pobić nieprzyjaciela. Tylko kilku oddziałom nieprzyjaciela udało się przebić.

P.: Kiedy mój pluton ma pobrać amunicję i żywność?

K.: Zaraz.

P.: Tak jest, panie kapitanie.

Translation
Polish - English

Wywiadowca Wąsik miał bardzo trudne zadanie. Miał on znaleźć złodziei, którzy włamali się do biura podróży "Orbis". Złodzieje przebili ścianę budynku biura od strony parku i w ten sposób dostali się na główny korytarz budynku a stąd do biura. Kasa biura była bardzo nowoczesna, ale złodzieje potrafili rozbić ją i zabrać wszystkie pieniądze. Podczas tej roboty musieli oni na chwilę zapalić światło. Przechodzący milicjant zauważył to światło. Chcąc sprawdzić dlaczego światło się świeci, wszedł do budynku. Złodzieje słysząc, że ktoś wchodzi, odłamali nogi od krzesła i rzucili się na milicjanta. Zbili oni go tak, że na drugi dzień umarł. Wąsik przypuszczał, że złodzieje także pobili się między sobą i to prawdopodobnie o pieniądze, gdyż znalazł on w biurze kilka połamanych krzeseł, złamaną ławkę pod ścianą i nóż wbity w drzwi. Wąsik miał przynajmniej jakieś dowody.

Questions

1. Jakie zadanie miał wywiadowca Wąsik?
2. Kogo miał znaleźć Wąsik?
3. Co zrobili złodzieje?
4. W jaki sposób złodzieje dostali się do biura?
5. Co potrafili rozbić złodzieje?
6. Jaka była kasa?
7. Co musieli zapalić złodzieje w czasie roboty?

8. Na jak długo musieli złodzieje zapalić światło?
9. Kto zauważył światło?
10. Dlaczego milicjant wszedł do budynku?
11. Co zrobili złodzieje słysząc, że ktoś wchodzi?
12. Jak zbili złodzieje milicjanta?
13. Co przypuszczał Wąsik?
14. O co pobili się prawdopodobnie złodzieje?
15. Co znalazł w biurze Wąsik?
16. Co miał Wąsik?

Reading Text
(based on IMS #12)

Po paru dniach ciężkich walk udało się naszym oddziałom sforsować rzekę i przełamać front nieprzyjaciela po obu stronach drogi biegnącej na północ od rzeki. Z przedmościa poszły duże zagony pancerne na tyły nieprzyjacielskie. Zadaniem tych zagonów było przebić się przez rubież obronną, a potem wykonać manewr oskrzydlający na prawe i lewe skrzydło, od tyłu. Jednocześnie inne oddziały starały się przełamać rubież w innych miejscach. Dzięki dobremu współdziałaniu piechoty, broni pancernej, artylerii, saperów, łączności i lotnictwa duże siły nieprzyjaciela zostały oskrzydłone i zamknięte w kotle. Po kilku godzinach dalszych walk zniszczono ostatnie punkty oporu i kilka tysięcy jeńców wzięto do niewoli. Po zlikwidowaniu kotła saperzy rozminowali drogi i

wybudowali most o dużej nośności. Drogami tymi szło zaopatrzenie potrzebne do dalszej operacji i ewakuowano też jeńców i zdobyty sprzęt do tyłu. Te oddziały, którym udało się przebić przez nasze linie i uciec z kotła, były pod ogniem naszego lotnictwa. Mieliśmy dużą przewagę lotniczą i dlatego lotnictwo nieprzyjacielskie rzadko pokazywało się nad nami. Nasze ciężkie bombowce pod osłoną eskadr myśliwskich wykonały wiele nalotów na dalekie tyły nieprzyjaciela. Celem tych nalotów były fabryki, elektrownie, stacje kolejowe, ważne mosty i ważniejsze węzły kolejowe i drogowe. Miasta w nocy były zaciemnione, a w niektórych, bardziej zniszczonych wprowadzono nawet godzinę policyjną od zachodu słońca do świtu. Podczas tych nalotów straciliśmy jednak kilka maszyn w walkach powietrznych. Wyniki tych bombardowań widać było wszędzie. Na drogach prowadzących w kierunku frontu leżało dużo zniszczonego sprzętu wojennego. Nieprzyjaciel bez zaopatrzenia nie mógł dłużej walczyć i zaczął się poddawać. Widać już było, że koniec wojny jest bliski.

Questions

1. Komu udało się sforsować rzekę i przełamać front?
2. Gdzie nasze oddziały przerwały front?
3. Co poszło z przedmościa?
4. Jakie było zadanie zagonów?

5. Co miały wykonać zagony po przebiciu się przez rubież obronną?
6. Dzięki czemu duże siły zostały zamknięte w kotle?
7. Co zniszczono po kilku godzinach walk?
8. Ilu jeńców wzięto do niewoli?
9. Kiedy saperzy rozminowali drogi?
10. Jaki most wybudowali saperzy?
11. Dokąd ewakuowano jeńców i sprzęt?
12. Jakie oddziały były pod ogniem lotnictwa?
13. Dlaczego lotnictwo npla rzadko pokazywało się?
14. Co wykonały bombowce w osłonie myśliwców?
15. Co było celem nalotów?
16. Co wprowadzono w niektórych miastach?
17. Kiedy straciliśmy kilka samolotów?
18. Co leżało na drogach prowadzących w kierunku frontu?
19. Bez czego nieprzyjaciół nie mógł walczyć?
20. Co było już widać?

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. U kogo zameldował się por. Olchowicz?
2. Dokąd miał wyruszyć pluton por. Olchowicza?
3. Kiedy miał wyruszyć 2 pluton?
4. Z czym zapoznał kapitan Wróblewski por. Olchowicza?
5. Gdzie był 24 pp.?

6. Jakie zadanie wykonała Grupa Operacyjna?
7. Co zostało przerwane przez oddziały Grupy Operacyjnej?
8. Co się stało z punktami oporu nieprzyjaciela?
9. Przy czym wsparciu ośrodki oporu zostały zniszczone?
10. Co wykonały samoloty nieprzyjaciela?
11. Dzięki czemu udało się pobić nieprzyjaciela?
12. Komu udało się przebić?
13. Co ma pobrać pluton por. Olchowicza?

Part II - General Questions

1. Jakie rodzaje broni dają wsparcie piechocie?
2. Z ilu dywizji może składać się Grupa Operacyjna?
3. Które państwo miało przewagę lotniczą przy końcu Drugiej Wojny Światowej?
4. Kiedy uczniowie w Wojskowej Szkole Języków pobierają książki?
5. Co można złamać?
6. Ile kompanii w odwodzie ma zwykle pułk?
7. Dzięki czemu czołgi mogą wykonać manewr oskrzydlający?
8. Jaka jest nośność dużych samolotów?
9. Od której do której jest godzina policyjna?
10. Dlaczego zasłania się okna podczas nalotu?
11. Które miasto w Polsce jest największym węzłem kolejowym?
12. Dokąd ewakuuje się rannych?
13. Dlaczego walki o zdobycie przedmościa są ciężkie?
14. Jakie jest zadanie zagonu pancernego?

15. Co jest dobrą rubieżą obronną?
16. Co kucharz gotuje w kotle?
17. Co można zlikwidować?
18. Ile kawałków cukru pan bierze do herbaty?
19. Kiedy otwierają kasę w kinie?
20. Co jest wcześniej, świt czy południe?
21. Gdzie kupuje się żywność?
22. Jak można przerwać linię telefoniczną?
23. W ilu szeregach stoją żołnierze na zbiórce?

Part III - Conversational Situation

Agent "dwójki" wrócił z poza linii npla i składa meldunek z tego co widział na terenach okrążonych przez nas.

Osoby:

Agent "dwójki"
Oficer Drugiego Oddziału
Oficer lotnictwa
Dca Grupy Operacyjnej

Temat rozmowy:

Ilość (rozmieszczenie) wojsk, stan dróg, składy żywności i amunicji, stosunek ludności cywilnej do wojsk okupacyjnych na terenach jeszcze nie zajętych przez nasze wojska.

Answer in not less than 50 words the following question.
Elaborate on the subject as much as you can.

Jakie rodzaje broni i w jaki sposób mogą wspierać piechotę w natarciu?

Vocabulary

cel ¹ , m. celu, gen. s.	- target, aim, purpose
ewakuować, i. (wyewakuować, p. ewakuuję wyewakuuję ewakuuje wyewakuuje)	- to evacuate
godzina policyjna	- curfew hour
grupa, f.	- group
grupa operacyjna	- task force
kasa, f.	- safe, cashier's booth, ticket office
kawałek, m. kawałka, gen. s.	- piece
kocioł, m. kotła, gen. s.	- sack, kettle, boiler pocket, encirclement
manewr oskrzydlający	- outflanking movement, enveloping movement
nalot, m. nalotu, gen. s.	- air raid
nośność, f.	- weight capacity, load carrying capacity
odwód, m. odwołu, gen. s.	- reserve force
oskrzydlać, i. (oskrzydlić, p. oskrzydlałam oskrzydłę oskrzydla oskrzydli)	- to outflank
pobrać, p. (pobierać, i. pobiorę pobieram pobierze pobiera)	- to draw (ammunition, rations)

przedmoście, n.	- bridgehead
przerwać (się), p. (przerywać /się/, i. przerwę (się) przerywam /się/ przerwie (się) przerywa /się/)	- to break, to interrupt
przewaga, f. (no pl.)	- superiority, advantage
punkt, m. punktu, gen. s.	- point, center
rozminować, p. (rozminowywać, i. rozminuję rozminowuję rozminuje rozminowuje)	- to de-mine, to clear mines
rubież, f. rubieży, gen. s.	- line, border
rzadko	- seldom, rarely
szereg, m. szeregu, gen. s.	- number, line, rank
świt, m. świtu, gen. s.	- dawn
walka powietrzna	- dogfight
węzeł, m. węzła, gen. s.	- junction, knot
wsparcie, n.	- support, aid
współdziałać, i. (no p.) współdziałam współdziała	- to cooperate
zaciemnić, p. (zaciemniać, i. zaciemnię zaciemniam zaciemni zaciemnia)	- to black-out, to dim, to darken
zagon, m. zagonu, gen. s.	- raid (ground forces only), deep penetration
zlikwidować, p. (likwidować, i. zlikwiduję likwiduję zlikwiduje likwiduje)	- to liquidate, to cancel, to wind up, to destroy
żywność, f.	- food, nourishment

PATTERN SENTENCES

1. Marsz odwrotowy nieprzyjaciela był bardzo szybki.
2. Lot koszący to jest lot, z którego samolot atakuje cele na ziemi z bardzo niskiej wysokości.
3. Taktyka nieprzyjaciela była nam dobrze znana.
4. Nasza taktyka będzie polegać (polegała) na unikaniu dużych bitew.
5. Potyczka trwała krótko.
6. Te góry są za wysokie, więc będziemy musieli je obchodzić dość długo.
7. Dowódca kazał utrzymać szybkie tempo pościgu.
8. Nasza praca była utrudniona, bo nie znaliśmy języka robotników.
9. Katastrofa kolejowa spowodowała opóźnienie wielu pociągów.
10. Kowalski to jest wyjątkowy człowiek.
11. Dowódca kazał za wszelką cenę utrzymać styczność z nieprzyjacielem.
12. Straż tylna jest to jednostka, która ubezpiecza od tyłu maszerującą kolumnę w marszu odwrotowym.
13. Podczas długiego marszu łatwo można odparzyć sobie nogi,
14. Musimy natychmiast zluzować tę kompanię.
15. Młodzi ludzie lubią marzyć.
16. Arsenał to po prostu duży magazyn broni.
17. W tym opowiadaniu hitlerowiec" znaczy to samo co żołnierz armii Hitlera.
18. Nastrój żołnierzy zależy od wielu rzeczy.
19. Niekarność jest w wojsku karana.
20. Dezerterować to znaczy bez pozwolenia opuszczać swoją jednostkę lub stanowisko służbowe.

21. Odpoczynek niestety nie trwał długo.
22. Las był odległy o dwa kilometry od nas.
23. Kuchnia polowa jeszcze nie wydała obiadu.
24. Nie chcę teraz zabierać się do pracy, bo najpierw muszę pójść na pocztę.
25. Czy musimy tak pędzić przy takim dużym ruchu samochodowym na drodze?
26. Wiatr zaczyna przewracać słupy przy drodze.
27. Tego człowieka nie łatwo można przestraszyć.
28. Proszę mnie zabrać, kiedy pan będzie jechał do domu.
29. Pech chciał, że nie miałem prawa jazdy przy sobie.
30. Chciałem trafić w butelkę, a nie w kurę.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Pościg za nieprzyjacielem

Nieprzyjaciół wycofywał się stawiając silny opór w przewidzianych do obrony miejscowościach i lasach. Lotnictwo npl osłaniało marsz odwrotowy jednostek bombardując i ostrzeliwując z lotu koszącego naszą piechotę. Nasza taktyka polegała na tym, że oddziały Korpusu Pancernego unikały długich potyczek z mniejszymi grupami npl i obchodziły silniejsze punkty oporu, celem utrzymania szybkiego tempa pościgu. Za czołgami ruszyła do pościgu 9 Dywizja Piechoty. Miała ona na celu likwidowanie drobnych grup nieprzyjaciela i niszczenie silniejszych punktów oporu.

Marsz dywizji był utrudniony, gdyż nieprzyjaciół palił lasy i wsie, niszczył mosty, w celu opóźnienia pościgu. Kapitan Kruk, dowódca kompanii 26 Pułku Piechoty prowadził swoich żołnierzy już od dwóch dni przez bardzo trudny, lesisty teren. Kompania musiała maszerować szybko i być ubezpieczona. Chodziło o to, by npl nie mógł zatrzymać się i zająć stanowisk obronnych. Czasami marsz osiągał wyjątkowe tempo, ponad 40 km dziennie, gdyż kapitan nie chciał stracić styczności ze strażą tylną npl. Niektórzy żołnierze odparzyli sobie nogi i nie mogli maszerować w takim tempie. Kapitan Kruk dał więc rozkaz, by wykorzystać konie nie tylko do przewożenia ciężkiego materiału, ale i ludzi. O zluźnianiu kompanii kapitan nie mógł

nawet marzyć. Po trzech dniach marszu kompania doszła do małego miasteczka, które kilkanaście minut temu zostało opuszczone przez Niemców. Na rynku stały ciężarówki załadowane amunicją, mundurami, wódką i winami. Okazało się, że w mieście był arsenał i magazyny zaopatrzenia. Np1 musiał uciekać w popłochu, gdyż nawet silniki niektórych samochodów jeszcze pracowały.

Młoda Polka, którą hitlerowcy wywieźli tu na roboty mówiła, że nastrój żołnierzy niemieckich jest bardzo zły. Zdarzają się wypadki niekarności. Żołnierze, szczególnie starsi, podobno masowo dezercerują. Ludność miasta siedziała ukryta po piwnicach i stodołach. Kapitan dał rozkaz zatrzymania się na krótki odpoczynek za miastem w rowach po obu stronach szosy, która prowadziła w kierunku lasu odległego o pół kilometra.

Było południe i czas był na obiad. Wkrótce też przyjechały kuchnie polowe i zaczęły wydawać obiad. Właśnie kapitan z porucznikiem dowódcą plutonu ciężkich karabinów i broni tow. zabierał się do jedzenia zupy, gdy z miasteczka wyjechała czarna limuzyna. Kiedy mijała kapitana, ktoś krzyknął: „To nie nasi, to Niemcy!”

Żołnierze natychmiast rozpoczęli strzelać do samochodu, który pędził w kierunku lasu przynajmniej z szybkością 100 km na godzinę. Widząc to, dowódca plutonu cekaemów pobiegł do jednego z cekaemów stojących na brzegu szosy i strzelił do samochodu, który właśnie wjeżdżał do lasu. Samochód skręcił

skręcił w prawo, wpadł w krzaki i przewrócił się. Oficerowie pobiegli szybko w kierunku przewróconego samochodu. Kiedy otworzyli drzwi zdziwili się bardzo. W samochodzie leżał pułkownik SS i jego adiutant, major. Byli oni bardzo przestraszeni, ale tylko lekko skaleczeni. Tylko szofer był ranny. Mówili oni, że ukrywali się w stodole, gdyż silnik w samochodzie się zepsuł i nie mogli jechać dalej, a nikt ich nie chciał zabrać. Wreszcie szofer naprawił silnik i właśnie teraz próbowali oni przejechać linię frontu. Mieli jednak pecha, bo trafili na polskie oddziały.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

True and False Statements
based on Narration

Pościg za nieprzyjacielem

1. Nieprzyjaciół wycofywał się nie stawiając oporu.
2. Lotnictwo npla osłaniało marsz odwrotowy swoich oddziałów.
3. Oddziały naszego Korpusu Pancernego likwidowały silniejsze punkty oporu.
4. Tempo pościgu nie było szybkie.
5. Marsz dywizji był utrudniony.
6. Nieprzyjaciół palił lasy i wsie i niszczył mosty, żeby opóźnić pościg.
7. Kapitan Kruk był dowódcą kompanii 28 Pułku Piechoty.
8. Kompania maszerowała przez trudny lesisty teren.
9. Czasami marsz osiągał wyjątkowe tempo 30 km dziennie.
10. Kapitan nie miał styczności ze strażą tylną npla.
11. Żołnierze odparzali sobie nogi.
12. Kapitan Kruk otrzymał wiadomość, że kompania wkrótce będzie zluzowana.
13. Kompania zatrzymała się w małym miasteczku.
14. Nieprzyjaciół zostawił w mieście arsenał i magazyny zaopatrzenia.
15. Nastrój żołnierzy nieprzyjaciela był bardzo dobry.
16. Kompania zatrzymała się na odpoczynek w mieście.
17. Kuchnie polowe zaczęły wydawać obiad.
18. Kiedy oficerowie zabierali się do jedzenia, z miasta wyjechała czarna ciężarówka.
19. W samochodzie byli Niemcy.

20. Dowódca ckm-u zaczął strzelać do pędzącego samochodu.
21. W samochodzie był generał SS i pułkownik Armii.
22. Obydwaj oficerowie byli ciężko ranni.
23. Szofer był ranny.
24. Kiedy silnik się zepsuł szofer i oficerowie ukryli się w stodole.
25. Oni starali się wrócić do swoich jednostek.

VOCABULARY

Narration

1. marsz odwrotowy	- retrograde movement
2. lot koszący	- hedgehopping, very low altitude flight
3. taktyka, f.	- tactics
4. polegać, i. (na + loc.)
polegam
polega	- to consist in, to be based (on), to lie (in), to rely (on)
5. potyczka, f.	- skirmish
6. obchodzić, i. obejść, p.
obchodzę obejde
obchodzi obejdzie	- to detour, to bypass
7. tempo, n.	- pace, rate, time
8. utrudnić, p. utrudniać, p.
utrudnię utrudniam
utrudni utrudnia	- to render difficult, to thwart, to make more difficult
9. opóźnić, p. opóźniać, i.
opóźnię opóźniam
opóźni opóźnia	- to delay, to retard
10. wyjątkowy, wyjątkowa,
wyjątkowe	- exceptional
11. styczność, f.	- contact, touch
12. straż tylna, f.	- rear guard.
13. odparzyć, p. odparzać, i.
odparzę odparzam
odparzy odparza	- to blister, to get blisters
14. zluzować, p. luzować, i.
zluzuję luzuję
zluzuje luzuje	- to relieve, to take over, to replace
15. marzyć, i. pomarzyć, p.
marzę pomarzę
marzy pomarzy	- to dream
16. arsenał, m.
arsenału, gen. s..	- arsenal

17.	hitlerowiec, m.
hitlerowca, gen. s.	- follower of Hitler, Nazi
18.	nastrój, m.
nastroju	- morale, mood, atmosphere
19.	niekarność, f.	- insubordination
20.	dezertować, i.
dezertuję
dezertuje

zdezertować, p.
zdezertuję
zdezertuje | - to desert |
| 21. | odpoczynek, m.
odpoczynku, gen. s. | - rest |
| 22. | odległy, odległa, odległe | - distant, far |
| 23. | kuchnia polowa | - field mess |
| 24. | zabierać się, i. (do + gen.)
zabieram się
zabiera się

zabrać się, p. (do + gen.)
zabiorę się
zabierze się | - to be set (about), to prepare oneself (for), to get to (work) |
| 25. | pędzić, i. popędzić, p.
pędzę popędzę
pędzi popędzi | - to speed, to hurry, to rush, to drive |
| 26. | przewrócić (się), p.
przewrócę (się)
przewróci (się)

przewracać (się), i.
przewracam (się)
przewraca (się) | - to turn, to overturn; to upset |
| 27. | przestraszyć (się), p.
przestraszę (się)
przestraszy (się)

straszyć, i.
straszę
straszy | - to frighten, (to get frightened), to scare, (to get scared) |

28. zabrać, p. zabierać, i. - to take up (passengers,
zabiorę zabieram time), to pick up (pas-
zabierze zabiera sengers, parcels), to give
a lift
29. pech, m. - bad luck
pecha, gen. s.
30. trafić, p. (na + acc.) - to hit (upon)
trafię
trafi
- trafiać, i. (na + acc.)
trafiam
trafia

Dialog (River crossing operation)

K.: Kpt. Sporny
S.: Sierż. Gajda

K.: Jak wygląda nasza sytuacja na drugim brzegu rzeki?

S.: Walka trwa jeszcze. Przy przeprowadzaniu się przez rzekę, mieliśmy duże straty.

K.: Dlaczego nikt tego nie meldował?

S.: Nie mogliśmy o tym zameldować, bo podczas przechodzenia w bród, żołnierz, który niósł radio został zabity i radio utonięło.

K.: Jakie oddziały znajdują się już po tamtej stronie rzeki?

S.: Na drugim brzegu, oprócz plutonów strzeleckich, mamy pluton broni towarzyszącej. Poza tym, mamy oddział saperów ze sprzętem do wykrywania min i niszczenia zasieków.

K.: W którym kierunku jest most?

S.: Most jest w naszym kierunku. Jak tylko saperzy naprawią go, nasze czołgi będą mogły wspierać natarcie naszej piechoty.

K.: Czy nasze oddziały utrzymują przyczółek do przyścia czołgów?

S.: Myślę, że tak. Np1 atakował w sile kompanii, ale poniósł duże straty i musiał wycofać się, zabierając tylko lekko rannych.

K.: Czy macie jeńców?

S.: Tak, wzięliśmy do niewoli trzydziestu jeńców. Tu są papiery, które znaleziono przy nich.

panna Gruszka
(Gruszkówna)

państwo Gruszka
(Gruszkowie)

Panna Gruszka (Gruszkówna) przyjechała z Warszawy.
Państwo Gruszka (Gruszkowie) przyjechali z Warszawy.

Kogo nie ma w domu?
Komu pan przywiózł list?
Kogo widział pan w teatrze?
Z kim pan się bawił wczoraj?
O kim pan chciał mówić?

Translation
English - Polish

1. The wounded soldier was brought to the hospital on a stretcher.
2. The hearse was drawn by four horses.
3. As soon as I saw the fire I notified the fire department and the ambulance service.
4. The priest said a short prayer over Nowicki's grave and then said a few words to the widow.
5. Before (his) death Mr. Zieliński gave five thousands zlotys to his grandson and three thousands to his granddaughter.
6. The doctor did not want to sign the death certificate, because he suspected that Jasiński had been killed.
7. I suppose that you will receive a letter from my in-

surance agent before the end of the week.

8. Grzybowski wanted to pass a truck, but he was drunk and did not see that the road was not wide enough, so he collided with the truck and smashed his car.
9. The forester's wife saw a man who was stealing her chickens. She also saw that her neighbor's daughter was helping the thief.
10. During the trial two witnesses said that half an hour before the search Adamski had burned several letters and documents.
11. We had to force the river in a place where it was very deep, and 3 soldiers from my platoon drowned.
12. The enemy suffered heavy losses and retreated across the river.

Reading Text
(based on I.M.S. #6)

W nocy z wtorku na środę oddział nieprzyjacielski w sile trzech plutonów strzeleckich i jednego plutonu broni towarzyszącej przeprowił się przez rzekę.

Strzelec Borowy pamięta tę noc dobrze, bo w tym dniu skończył 21 lat. Noc była jasna i widać było księżyc, Borowy myślał o wszystkim ale nie o wojnie. Nagle Borowy usłyszał głos sierżanta Kuli, który stojąc przy obsłudze karabinu maszynowego coś jej pokazywał. Borowy tak jak i inni żołnierze popatrzał w stronę rzeki i zobaczył oddział

nieprzyjacielski forsujący rzekę. Strzelec Borowy wziął karabin do ręki i czekał. W tym miejscu woda nie była głęboka i żołnierze przechodzili rzekę w bród, niosąc broń i amunicję nad głowami. Ze stanowisk 3-ciej kompanii widać było dobrze forsowanie rzeki. Po przejściu piechoty, nieprzyjaciel przewiózł na pontonach sprzęt ciężki jak moździerze i CKMy. Żołnierze 3-ciej kompanii siedzieli cicho, nie strzelając; taki był rozkaz. Kiedy pontony wracały, aby przewieźć działka ppanc., dowódca 3-ciej kompanii kapitan Wende krzyknął: "Ognia". Wszyscy zaczęli strzelać. Słychać było karabiny, CKMy, moździerze, a nawet od czasu do czasu ktoś strzelał z pistoletu; widocznie nie miał nic innego pod ręką. Kompania była wstrzelana w most, który był obok brodu więc przeniesienie ognia było bardzo łatwe. W kilku sekundach pontony zostały zniszczone. Teraz przyszła kolej na piechotę, która była prawie pewna, że już ma przyczółek w swoim ręku. Mimo dosyć silnego ognia 3-ciej kompanii, nieprzyjaciel zaczął nacierać na jej stanowiska. Z drugiej strony rzeki zaczęła strzelać nieprzyjacielska artyleria. Kompania miała wielu rannych i zabitych. Szef kompanii starszy sierżant Wójcik zawołał sanitariuszy z noszami, którzy zabrali rannych i zabitych. To były pierwsze straty 3-ciej kompanii. Między stanowiskami kompanii kapitana Wendego a nieprzyjacielem odległość była coraz mniejsza, ale aby zniszczyć 3-cią kompanię nieprzyjaciel musiał przejść przez pole minowe i zasieki. Na minach wielu z nich zginęło, ale miny nie zatrzymały ich natarcia. Pierwsi już byli przy zasiekach i zaczęli przecinać

druty. Tu na zasiekach skończyło się powodzenie natarcia.

Niektórzy zostali przy drutach, inni zaczęli wycofywać się lub uciekać. Złapano kilku jeńców. Z dokumentów znalezionych przy nich dowiedziano się, że oni przed kilku dniami dopiero przybyli na front.

Questions

1. Kiedy nieprzyjaciel przeprawił się przez rzekę.
2. W jakiej sile npl przeprawił się przez rzekę.
3. Dlaczego Borowy pamięta tę noc?
4. Czyj głos Borowy usłyszał?
5. Przy czym stał sierżant Kula?
6. Komu sierżant Kula coś pokazywał?
7. Co zrobił strzelec Borowy?
8. Jaki oddział on zobaczył?
9. Jaka była woda w tym miejscu?
10. Jak nieprzyjaciel przechodził rzekę?
11. Co było widać ze stanowisk kompanii?
12. Na czym npl przewiózł sprzęt ciężki?
13. Jak siedzieli żołnierze 3-ciej kompanii?
14. Co krzyknął kpt. Wende?
15. Dlaczego ktoś strzelał z pistoletu?
16. W co była kompania wstrzelana?
17. Gdzie był most?
18. Kiedy pontony zostały zniszczone?
19. Co npl zaczął robić mimo silnego ognia?
20. Czym był starszy sierżant Wójcik?

21. Z czym przyszli sanitariusze?
22. Kogo zabrali sanitariusze?
23. Przez co musiał przejść nieprzyjaciół?
24. Na czym zginęło wielu żołnierzy npla?
25. Czego nie zatrzymały miny?
26. Co żołnierze zaczęli robić przy zasiekach?
27. Co się skończyło na zasiekach?
28. Z czego dowiedziano się, że oni dopiero przybyli na front?

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. O co zapytał się kapitan sierżanta?
2. Kogo kpt. Sporny zapytał się o sytuację na drugim brzegu?
3. Co jeszcze trwa?
4. Kiedy mieliśmy duże straty?
5. Kiedy został zabity żołnierz, który niósł radio?
6. Co utonęło?
7. Jakie oddziały znajdują się po tamtej stronie rzeki?
8. Jaki sprzęt ma pluton saperów?
9. W którym ręką jest most?
10. Kto będzie mógł wspierać natarcie piechoty?
11. Jak długo ma piechota utrzymać przyczółek?
12. Co piechota musi utrzymać do przyjscia czołgów?
13. W jakiej sile npl atakował?
14. Co musiał zrobić npl?
15. Kogo zabrał npl?

16. Ilu jeńców kompania wzięła do niewoli?
17. Kogo wzięto do niewoli?
18. Co znaleziono przy jeńcach?

Part II - General Questions

1. Czy był pan kiedyś na froncie?
2. W czym piechota może mieć straty?
3. Jak przeprowadzają się oddziały wojskowe przez rzekę, morze lub góry?
4. Dlaczego drzewo nie tonie?
5. Czym można zniszczyć zasieki?
6. Co budują lub naprawiają saperzy?
7. Jakie punkty zwykle atakuje nieprzyjaciół?
8. Kiedy wojsko atakuje, a kiedy się wycofuje?
9. Czym zabiera się rannych?
10. Jakie papiery powinien mieć żołnierz przy sobie?
11. Jaką broń ma pluton broni towarzyszącej?
12. W jaki sposób czołgi wspierają natarcie piechoty?

Part III - Topic of conversation

1. Proszę opowiedzieć jak kompania przeprowadza się przez rzekę.
2. Jak jest uzbrojona kompania saperów?
3. Jakie zadania mają saperzy?

Military Interpreting Practice # 5

1. I see from your papers that you are an engineer.

Tak, jestem saperem od sierpnia, 1953 roku.
2. In what army branch did you serve before that?

Do sierpnia byłem w piechocie.
3. What unit do you belong to?

3-cia kompania, 1-szy baon, 2-gi pułk saperów.
4. What job did you have?

Byłem zastępcą d-cy plutonu.
5. What is the full strength of the platoon?

1 oficer i 44 żołnierzy.
6. How many squads does the platoon consist of?

Pluton składa się z drużyny d-cy i 3-ech drużyn saperskich.
7. What is the strength of the company?

5 oficerów i 183 żołnierzy.
8. What type (kind) of equipment and arms does the company have?

W kompanii jest 137 karabinów, 6 LKM kaliber 7.62, 2 KM kal. 9.3 i 3 czołgi.
9. I didn't know that an engineer company had tanks.

Tak, mamy czołgi, bo my jesteśmy kompanią saperów w dywizji pancernej.
10. What else is in the company besides this?

Są jeszcze 3 granatniki ppanc i 25 samochodów.
11. Are there pistols in the company?

Jest 25 pistoletów; oficerowie i podoficerowie mają pistolety.
12. What kind of mines does the company have?

To zależy od zadania, ale przeważnie przeciwpancerne.
13. Could you tell me something about these mines?

Niestety na minach się nie znam; wiem tylko, że miny których używaliśmy w ostatnim tygodniu mo-

- gły zniszczyć nawet ciężkie czołgi.
14. How long does engineer school last?
- Do pułku przychodzą żołnierze po 8-mio tygodniowym szkoleniu. W pułku wyszkolenie jeszcze trwa od 6-ciu do 10-ciu tygodni.
15. How many engineer regiments are there in an armored division?
- W dywizji pancernej nie ma pułku saperów; jest tylko baon saperów.
16. You said before that you belong to the 2nd engineer regiment.
- Tak, to prawda, ale baony z naszego pułku są w trzech różnych dywizjach.
17. Do you know in which ones?
- O ile pamiętam, to w 2-giej, 7-mej i 13-tej.
18. To which division is the 1st battalion attached (assigned)?
- My jesteśmy przydzieleni do 2-giej dywizji pancernej.
19. And what is the organization of the engineers like in an infantry division?
- Prawie taka sama jak u nas.
20. However, there must be some difference, because you said "almost the same as with us".
- Tak, jest różnica w stanie ludzi i w sprzęcie. Nasza drużyna ma 11 ludzi, a w dywizji piechoty drużyna ma 12 ludzi.
21. And how about the armament?
- My mamy trochę silniejsze uzbrojenie, np. kompania saperów w dywizji piechoty nie ma czołgów, a my mamy 3.
22. Is there any kind of bridge-building (mostowy) equipment in the battalion?
- Tak, w każdym baonie jest kompania mostowa, która ma sprzęt potrzebny do budowania ciężkich mostów.

3. I talked with Mrs. Kowalik about Miss Nowak.
4. Somebody stole ten zlotys from Miss Malec.
5. Mr. & Mrs. Pająk were sitting in the movie behind Mr. Wójtowicz.

Vocabulary

atakować, i. (zaatakować, p. atakuje zaatakuje atakuje zaatakuje)	- to attack
bród, m. brodu, gen. s.	- ford
cicho	- silently, be quiet, quietly
dokument, m. dokumentu, gen. s.	- document
forsować, i. (sforsować, p. forsuje sforsuje forsuje sforsuje)	- to effect a passage by force
głęboki, głęboka, głębokie	- deep
głęboko	- deeply, deep (as adv.)
mimo	- in spite of
nacierać, i. (natrzeć, p. nacieram natrę naciera natrze)	- to attack (by land forces)

ponieść straty, p. (ponosić straty, i. - to suffer losses poniosę " ponoszę " poniesie " ponosi ")	
ponton, m. pontonu, gen. s.	- pontoon
przecinać, i. (przeciąć, p. przecinam przetnę przecina przetnie)	- to cut
przenieść, p. (przenosić, i. przeniosę przenoszę przeniesie przenosi)	- to shift, to trans- port (by hand), to transfer
przeprowadzić się, i. (przeprowadzić się, p. - to cross (a body of przeprowadzam się przeprowadzę się przeprowadza się przeprowadzi się)	water or mountains)
przyczółek, m. przyczółka, gen. s.	- bridgehead
sekunda, f.	- second
starszy sierżant	- master sergeant
strata, f.	- loss, casualty
sytuacja, f.	- situation
utonąć/zatonać, p. (tonąć, i. utoną/zatona tonać utonie/zatonie tonie)	- to drown, to sink (in- transitive)
wspierać, i. (wespierać, p. wspieram wesprę wspiera wesprze)	- to support
wstrzelać się, p. (wstrzeliwać się, i. - to zero-in wstrzelam się wstrzeliwuję się wstrzela się wstrzeliwuje się)	
wycofać (się), p. (wycofywać /się/, i. - to retreat, to with- wycofam (się) wycofuję /się/ wycofa (się) wycofuje /się/)	draw
wykrywać, i. (wykryć, p. wykrywam wykryję wykrywa wykryje)	- to detect
znać się na czymś (loc.)	- to know about some- thing, to be familiar with something

Dialog (Fighting the tanks)

A.: Amerykanin

N.: Niemiec

A.: Słyszałem, że pan był na wschodnim froncie w czasie wojny.

N.: Tak, służyłem w piechocie. Byłem wyszkolony w niszczeniu czołgów.

A.: Niszczenie czołgów przez piechotę to jest trudne zadanie.

N.: Owszem, na początku wojny mieliśmy duże trudności.

A.: A jak walczyliście z czołgami rosyjskimi?

N.: Przede wszystkim staraliśmy się przydusić do ziemi piechotę npla i odciąć ją od czołgów. Resztę zadania wykonywali żołnierze wyszkoleni w walce z czołgami.

A.: Czy to były specjalne zespoły?

N.: Tak, w każdym zespole byli żołnierze, którzy niszczyli atakujące czołgi i żołnierze, którzy ich osłaniali.

A.: Jakiej broni używali żołnierze niemieccy?

N.: Używaliśmy min ppanc, ładunków wybuchowych, granatów dymnych i różnych garłaczy i granatników. Granatniki przeciwpancerne przebijały pancerze o grubości 10 cm.

A.: A jakie sposoby walki stosowaliście?

N.: Czekaliśmy w rowach, aż czołg się zbliży. Będąc w polu martwym czołgu rzucaliśmy granaty na czołg albo podkładaliśmy ładunki wybuchowe pod gąsienice. O walce z większej odległości opowiem panu jutro.

--
Translation
Polish - English

MIASTO, KTÓRE WRÓCIŁO DO ŻYCIA

Wszyscy jeszcze pamiętają jak bardzo zniszczone zostało w czasie wojny miasto Kazimierz nad Wisłą. Większość ludzi wracających po wojnie do miasta musiała mieszkać w rozbitych domach, w mieszkaniach bez sufitów, a często nawet w starych stodołach czy oborach. Wkrótce ludzie zaczęli naprawiać uszkodzone ściany i sufity domów i budować nowe domy na miejscu kompletnie rozbitych. Największą trudność mieli oni z przewożeniem materiałów do budowania. Często dowódcy oddziałów wojskowych pozwalali żołnierzom przywozić ciężarówkami potrzebne materiały do miasta. Dużo materiału przynieśli jednak sami mieszkańcy na plecach. Wysokość brzegu na jakim leży miasto i zły stan dróg były przeszkodą w szybkiej pracy. Praca nie szła szybko, ale dzisiaj już można powiedzieć, że miasto to wygląda tak jak dawniej, a może nawet ładniej.

Dzielnica mieszkaniowa jest zupełnie nowa. Szerokość, długość a nawet kierunki ulic zostały zmienione, ale Stary Rynek i stara część miasta jest taka sama jak trzysta lub czterysta lat temu. Przyjemnie jest przyjechać do tego miasta na wiosnę i cieszyć się świeżością sadów i ogrodów i czystością ulic. Nic tu już ludziom nie przypomina, że kilkanaście lat temu na ulicach tego miasta były ciężkie walki.

Reading Text

Wczoraj żołnierze 3 plutonu 8 kompanii mieli wykład o walce piechoty z czołgami. Podczas tego wykładu pokazano im film: "Piechota w walce z czołgami."

To był film zrobiony podczas wojny Rosji z Niemcami. Na tym filmie żołnierze 3 plutonu zobaczyli, że przed rozpoczęciem ataku czołgów, samoloty ostrzelały piechotę w okopach z działek i karabinów maszynowych osadzonych w skrzydłach. Kiedy samoloty spełniły swoją rolę, odleciały i dopiero teraz żołnierze w okopach zobaczyli zbliżające się czołgi i zaczęli strzelać do nich.

Zadaniem piechoty było odciąć nieprzyjacielskie czołgi od piechoty. Dobrze wyszkoleni żołnierze walcząc przeciw czołgom stosują między innymi następujące sposoby walki: rzucają miny ppanc pod czołgi lub na czołgi, rzucają granaty ręczne lub dymne, kładą bańki z benzyną na czołgi. Oprócz tych sposobów walki, żołnierze zobaczyli na tym filmie broń jaką piechota posiada do walki z czołgami.

Po filmie, dowódca plutonu w dalszej części wykładu postawił żołnierzom kilka pytań, na które oni odpowiedzieli z łatwością, bo uważali w czasie filmu.

Film spełnił swoje zadanie, bo żołnierze dowiedzieli się, jakie są sposoby obrony przed czołgami. Podczas przerwy jeden z podoficerów, który brał udział w wojnie

polsko-niemieckiej opowiadał o walkach z czołgami na odcinku Brodnice-Chojnice. On opowiedział im także jakie sposoby obrony stosuje załoga czołgu.

Wojna między Polską a Niemcami we wrześniu 1939 roku była początkiem Drugiej Wojny Światowej.

Questions

1. O czym mieli żołnierze wykład?
2. Którego oddziału żołnierze mieli wykład?
3. Jaki film pokazano podczas wykładu?
4. Kiedy ten film był zrobiony?
5. Co żołnierze zobaczyli na tym filmie?
6. Z czego samoloty ostrzelały piechotę?
7. W czym kaemy były osadzone?
8. Kiedy samoloty odleciały?
9. Co później żołnierze zobaczyli?
10. Co było zadaniem piechoty?
11. Jakie sposoby walki stosują żołnierze przeciw czołgom?
12. Co jeszcze żołnierze zobaczyli na tym filmie?
13. Co zrobił dowódca plutonu w dalszej części wykładu?
14. Jak żołnierze odpowiedzieli na pytanie?
15. Co spełniło swoje zadanie?
16. Czego żołnierze dowiedzieli się na filmie?
17. O czym opowiadał jeden z podoficerów?
18. W jakiej wojnie brał udział ten podoficer?

Vocabulary

bańka, f.	- can, canister, bubble
dymny, dymna, dymne	- smoke (as adj.)
gariacz, m. gariacza, gen. s.	- rifle grenade, dis- charger
gąsienica, f.	- track, caterpillar
ładunek, m. ładunku, gen. s.	- charge, load
martwe pole	- dead space, blind area, defiladed zone
martwy, martwa, martwe	- dead
naprzód	- forward, ahead
następujący, następująca, następujące	- following
następująco	- in the following way
Niemiec, m. Niemca, gen. s. Niemcy, nom. pl.	- German (man)
odciąć, p.(odcinać, i. odetnę odcinam odetnie odcina)	- to cut off, to isolate
osadzony, osadzona, osadzone	- fix, set
osłaniać, i. (osłonić, p. osłaniam osłonię osłania osłoni)	- to cover, to shelter, to protect
pancerz, m. pancerza, gen. s.	- armour
podkładać, i. (podłożyć, p. podkładam podłożę podkłada podłoży)	- to put under, to place under
port, m. portu, gen. s.	- port, harbor

przebić, i. (przebić, p. przebijam przebiję przebija przebiję)	- to penetrate, to pierce, to break through
przydusić, p. (przyduszać, i. przyduszę przyduszam przydusi przydusza)	- to pin down
rola, f.	- role, part
rosyjski, rosyjska, rosyj- skie	- Russian (as adj.)
rozpocząć, p. (rozpoczynać, i. rozpocznę rozpoczynam rozpocznie rozpoczyna)	- to begin, to start, to initiate, to commence
spełnić, p. (spełniać, i. spełnię spełniam spełni spełnia)	- to perform, to accomplish, to fulfill
sposób, m. sposobu, gen. s.	- way, method, means, manner
stosować (się), i. (zastosować /się/, p. stosuję (się) zastosuję /się/ stosuje (się) zastosuje /się/)	- to apply, to use, (to comply), to adapt
zbliżać (się), i. (zbliżyć /się/, p. zbliżam (się) zbliżę /się/ zbliża (się) zbliży /się/)	- to approach, to near
zespół, m.	- team, group, band

(Conversation on knocking
out an enemy tank)

Dialog

G.: Plutonowy Gociławski, (działonowy).

M.: Starszy strzelec Macherski, (goniec).

G.: Czy wiesz, że wczoraj zdobyliśmy nieprzyjacielski czołg najnowszego typu?

M.: Tak, wioząc łażnikiem adiutanta, widziałem w polu jakiś nowy typ średniego czołgu. Nie mogłem go jednak obejrzeć, bo śpieszyliśmy się. Co jest w nim nowego?

G.: Jest niższy, szybszy, ma grubszy pancerz na przodzie i nowe doskonałe przyrządy celownicze.

M.: Jakie on ma uzbrojenie?

G.: Ma 90 mm działo prawdopodobnie o dużej donośności i 3 cekaemy.

M.: W jaki sposób unieruchomiliście ten czołg?

G.: Najechał na minę, która przerwała mu gąsienicę i obróciła go. Skorzystałem z tego i oddałem strzał w bok, gdzie pancerz jest cienki.

M.: A, to ty go wykończyłeś? Gratuluję ci. Jaką amunicją strzelałeś?

G.: Pociskiem ppanc. Nie chciałem używać pocisków zapalających, aby nie zniszczyć zupełnie tego pierwszego na naszym odcinku czołgu nowego typu.

M.: Gdy tylko będę mógł, pójdę obejrzeć ten czołg. Teraz muszę zawieźć nowy kod do rejonu wyczekiwania naszego batalionu. Porozmawiamy później.

7. This week, Cichocki is selling tablecloths at 10 zł. each, and bed sheets at 25 zł. a pair.
8. This book was written in Polish, but it was translated into several languages.
9. My little daughter asked Mr. Malinowski to paint all the furniture in her room. She is only five years old, and does not understand that Malinowski is a great artist, who has painted many beautiful pictures.

Reading Text

Pierwsza kompania 15 P. Ppanc. zajęła stanowiska wzdłuż małego kanału przed miastem Płońsk. Kilkaset metrów przed stanowiskami 1-szej kompanii znajdowały się okopy piechoty, a na przedpolu pola minowe. Kompania uzbrojona była w 75 mm działa i 57 mm granatniki ppanc. Uciekinierzy zeznali, że widzieli w Czersku silne oddziały pancerne nieprzyjaciela. Dzięki kodowi znalezionemu przy wziętym do niewoli adiutancie jednego z pułków nieprzyjaciela udało się rozszyfrować meldunki i rozkazy npla. Wskazywały one, że następnego dnia o świcie ma rozpocząć się natarcie.

Trzeba więc było wszystko przygotować do odparcia natarcia. W nocy uzupełniono amunicję, tak, że każde działo miało po 50 pocisków ppanc i zapalających. Droga jechały z drugiego

rzutu łaziki z zaopatrzeniem dla pierwszej linii piechoty.

Nagle, na długim odcinku frontu artyleria npla otworzyła silny ogień. Po 20 minutach ukazały się sylwetki czołgów, poprzedzane przez grupy saperów. Między czołgami i za nimi szła piechota. Plutonowy Gociławski, którego działon znajdował się obok drogi, sprawdził jeszcze raz przyrządy celownicze i czekał aż czołg znajdzie się w zasięgu działa. Celowniczy i amunicyjni stali na swych miejscach czekając na rozkazy.

Gdy czołg był w odległości 600 metrów, Gociławski dał krótką komendę: "Ognia!" Niestety strzał nie był trafny. Natychmiast oddano następny strzał. Tym razem pocisk uderzył czołg tuż pod wieżyczką. Widać było załogę szybko wyskakującą z palącego się czołgu. Na prawo od niego posuwał się inny średni czołg, kierujący ogień na stanowisko Gociławskiego. Zanim jednak zdążył on się wstrzelać, jeden celny strzał Gociławskiego zniszczył mu gąsienicę, a drugi spowodował wybuch amunicji.

W tym czasie naszej piechocie i artylerii lekkiej udało się przydusić do ziemi piechotę i saperów npla. Czołgi musiały posuwać się same. Łatwiej było je teraz niszczyć. Niektóre z nich zostały unieruchomione na polu minowym i szybko były niszczone z dział, granatników ppanc i z dział bezodrzutowych. Długo przygotowywane natarcie npla zostało odparte.

Questions

1. Jaka jednostka zajęła stanowiska wzdłuż kanału?
2. Gdzie znajdowały się okopy piechoty?
3. Jaką broń miała 1-sza kompania 15 P. Ppanc?
4. Co zeznali uciekinierzy?
5. Przy kim znaleziono kod?
6. Dzięki czemu rozszyfrowano meldunki i rozkazy npla?
7. Co wskazywały te meldunki i rozkazy?
8. Do czego trzeba było wszystko przygotować?
9. Kiedy uzupełniono amunicję?
10. Po ile pocisków zapalających miało każde działo?
11. Skąd otrzymano zaopatrzenie dla pierwszej linii piechoty?
12. Czym zostało przywiezione zaopatrzenie z drugiego rzutu?
13. Kiedy artyleria npla otworzyła ogień?
14. Co ukazało się po 20 minutach?
15. Przez kogo poprzedzane były czołgi?
16. Gdzie znajdowała się piechota npla?
17. Co sprawdził plutonowy Gociławski?
18. Na co czekał Gociławski?
19. Kto czekał na rozkazy?
20. Kiedy Gociławski dał komendę, "Ognia"!?
21. Dlaczego oddano dwa strzały?
22. W jaką część czołgu trafił pocisk?
23. Co zrobiła załoga trafionego czołgu?
24. Dlaczego załoga wyskakiwała z czołgu?

uciekinier, m. uciekinierzy, nom. pl.	- refugee
wskazywać, i. wskazać, p. wskazuje wskazuje wskazuje wskazuje	- to point at
zasięg, m. zasięgu, gen. s.	- range, reach, scope
zwykły, zwykła, zwykle	- plain, ordinary, usual, regular
adiutant	- adjutant
amunicja, f.	- ammunition
amunicja zwykła	- high explosive
cienki, cienka, cienkie	- thin
donośność	- range
kierować, i skierować, p. kieruję skieruję kieruje skieruje	- to direct,
kod, m. kodu, gen. s.	- code
ładowniczy, m. ładowniczego, gen. s.	- a loader
łazik, m. łazika, gen. s.	- a jeep

obrócić, p. obrócę obróci	obracać, i. obracam obraca	- to turn, to rotate, to revolve
oddać strzał, p. oddam odda	oddawać strzał, i. oddaję oddaje	- to fire a shot
pocisk przeciwpancerny, m.		- anti-tank round, armor- piercing round
pocisk smugowy, m.		- tracer round
pocisk zapalający, m.		- white phosphorous round
porozmawiać, p. porozmawiam porozmawia	rozmawiać, i. rozmawiam rozmawia	- to talk, to converse
przód, m. przodu, gen. s.		- front
przyrząd, m. przyrządu, gen. s.		- instrument, gadget, de- vice, implement
przyrząd celowniczy		- sights
rejon wyczekiwania		- assembly area
rozszyfrować, p. rozszyfruję rozszyfruje	rozszyfrowywać, i. rozszyfrowuję rozszyfrowuje	- to de-code
rzut drugi, m. rzutu, gen. s.		- rear echelon
skorzystać (z+gen.) p. skorzystam skorzysta	korzystać (z+gen.) i. korzystam korzysta	- to take advantage of, to profit by
spowodować, p. spowoduję spowoduje	powodować, i. powoduję powoduje	- to cause, to give rise to, to bring about
tuż		- just (in the meaning of space only)
typ, m. typu, gen. s.		- type

PATTERN SENTENCES

1. Długo musiałem czekać na pieniądze, ale wreszcie je dostałem.
2. Siły główne rozpoczęły atak.
3. Widoczne było, że siły główne rozpoczęły już atak.
4. Patrol miał za zadanie rozpoznać teren.
5. Siły główne nie mogły wstrzymać ataku.
6. Uderzenie było bardzo silne.
7. Obrona stała była dobrze przygotowana.
8. Nieprzyjaciół stawiał opór.
9. Grupa uderzeniowa rozpoczęła atak o piątej.
10. Żołnierze powtarzali ataki.
11. My stosowaliśmy często desanty czołgowe.
12. Desanty czołgowe dostawały się na wyznaczone miejsca według ustalonego planu.
13. Desanty czołgowe dostawały się w głąb terenu bronionego przez nieprzyjaciela.
14. Desanty czołgowe dostawały się w głąb obrony ruchomej npla.
15. Desanty czołgowe dezorganizowały obronę npla.
16. Kutnicki wraz z kolegami siedział na czołgu.
17. Jednostka taktyczna może działać i walczyć sama.
18. Właz czołgu jest zwykle bardzo mały.
19. Gniazdo karabinów maszynowych przestało istnieć.
20. O szóstej rano nieprzyjaciół rozpoczął nowy kontratak.
21. Niebezpieczeństwo było duże.
22. Kutnicki nie mógł zorientować się w sytuacji.
23. Dowódca chciał wysunąć się do przodu.

24. Wzajemne wsparcie ognia piechoty i czołgów miało zniszczyć przeciwnacierające oddziały npla.
25. Maksymalna szybkość czołgu Kutnickiego była 35 km na godzinę.
26. Ogień artylerii może unieszkodliwić karabiny maszynowe nieprzyjaciela.
27. Manewr okrążenia udał się.
28. Ogień krzyżowy jest zwykle skuteczny.
29. Krawędź czołgu Kutnickiego była uszkodzona.
30. Pociski karabinów maszynowych raniły wielu żołnierzy.
31. Czołg wyjechał zza domu.
32. Karabin nie powinien wypaść żołnierzowi z ręki.
33. Żołnierz szedł powoli i ostrożnie.
34. Żołnierz musi najpierw odbezpieczyć granat a potem rzucić.
35. Kutnicki szybko założył opatrunek osobisty.
36. Każda rana musi być oczyszczona.
37. Z rany płynęło dużo krwi.
38. Zasadzka była dobrze przygotowana.

NOTE: New vocabulary items are underlined.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Broń pancerna w akcji

Dnia 17 kwietnia przełamaliśmy wreszcie drugą pozycję obrony npla. Siły główne wojsk nieprzyjaciela rozpoczęły odwrót, osłaniając się mniejszymi grupami piechoty i czołgów. Widoczne było, że oddziały te mają za zadanie wstrzymać nasze uderzenia do czasu, kiedy siły główne osiągną pozycje przygotowane na tyłach do obrony stałej. Najsilniejszy opór stawiał nieprzyjaciel przed frontem naszej głównej grupy uderzeniowej. Powtarzał on tu jedno przeciwnatarcie za drugim. My stosowaliśmy często desanty czołgowe, które dostawały się w głąb obro-
ny ruchomej npla i dezorganizowały ją.

Kutnicki siedział na jednym z czołgów wraz z kilku innymi kolegami z tego samego plutonu piechoty. Dowódca jednostki taktycznej stał we włazie czołgu. Obserwował on stanowiska ogniowe npla i kierował na nie swe czołgi. Czołg Kutnickiego właśnie był na drodze i jechał wprost na znajdujące się za krzakami nieprzyjacielskie gniazdo ckm. Nie trwało długo, a gniazdo to przestało istnieć i czołg według rozkazów plutonowego szedł wprost w kierunku lasu, gdzie widać było grupę żołnierzy npla przygotowującą się do odparcia ataku czołgów.

Nagle z prawej strony dowódca zauważył kilku żołnierzy nieprzyjaciela posuwających się skokami naprzód. Było jasne,

że nieprzyjaciel rozpoczął nowy kontratak i że chce odciąć nasze czołgi od naszej piechoty. Niebezpieczeństwo było duże. Dowódca jednak zorientował się szybko w sytuacji i skierował czołg wprost na atakujących żołnierzy.

Zrozumieliśmy w tej chwili zamiar dowódcy. Chciał on wysunąć się jak najdalej do przodu, wejść na tyły npla i przy wzajemnym wsparciu ognia piechoty i czołgów zniszczyć przeciwnacerające oddziały. Czołg Kutnickiego osiągnął maksymalną szybkość. Skuteczne strzały z działa czołgu unieszkodliwiły działka przeciwpancerne npla. Obsługę wykończono strzelając z czołgu z pistoletów automatycznych. Ckm-y czołgu przydużyły piechotę npla do ziemi. Zdawało się już, że manewr okrążenia udał się, gdy nagle czołg znalazł się w ogniu krzyżowym broni maszynowej npla.

Dowódca ciężko ranny w szyję leżał na krawędzi czołgu. Pociski karabinów maszynowych zabiły dwóch i ciężko raniły trzech innych kolegów Kutnickiego. Spadli oni z czołgu. Kutnicki nagle został sam na czołgu. Nie otrzymując rozkazów, kierowca zatrzymał czołg. Kutnicki podniósł głowę, by zobaczyć, co się dzieje. Wprost na czołg biegło kilku żołnierzy npla, krzycząc coś i strzelając. Kutnicki popatrzył do tyłu. Następny czołg był bardzo daleko w tyle, a piechota jeszcze dalej. Nie miał on wiele czasu, wysunął nagle lufę pistoletu automatycznego zza wieżyczki i zlikwidował atakujących. W tej samej chwili poczuł on jednak silny ból w prawej ręce. Pisto-

let wypadł mu z ręki i spadł z czołgu. Mając na oku atakujących z frontu, nie zauważył grupy żołnierzy npla niosących ładunek wybuchowy i zbliżających się z lewej strony do czołgu. Było ich trzech. Biegli szybko, krzycząc: "Ręce do góry!" W tej chwili Kutnicki przypomniał sobie, że ma granat za pasem. Powoli i ostrożnie odbezpieczył go i rzucił wprost pod nogi żołnierzom npla. Usłyszał on dwa wybuchy: granatu i ładunku wybuchowego.

Czołg był uratowany. Kutnicki założył szybko opatrunek osobisty na ranę, z której płynęło dużo krwi. Tymczasem kierowca czołgu zorientował się w sytuacji, ruszył i zaatakował tyły npla. Wzięty w dwa ognie npl poddawał się lub wycofywał.

Desant czołgowy udał się. Tylko jeden z czołgów został zniszczony z zasadzki.

Narration

VOCABULARY

1. wreszcie	- finally
2. siły główne	- main body
3. widoczny, widoczna, widoczne	- visible, apparent, conspicuous
4. mieć za zadanie coś zrobić	- to have an assignment to do something
5. wstrzymać, p. wstrzymać, i.
wstrzymam wstrzymuje
wstrzyma wstrzymuje	- to hold back
6. uderzenie, n.	- thrust, shock action, stroke
7. obrona stała	- positional defense
8. stawiać, i. opór (here no perf.)-
stawiam
stawia	to put on resistance
9. grupa uderzeniowa	- striking force
10. powtarzać, i. powtórzyć, p.
powtarzam powtórzę
powtarza powtórzy	- to repeat
11. desant czołgowy	- armor thrust
12. dostawać się, i. dostać się, p.
dostaje się dostanę się
dostaje się dostanie się	- to get some place, to reach some place
13. w głąb	- deeply, into the depth, deep (as adj.), inside
w głębi	- at the bottom, deep
do głębi	- deeply
14. obrona ruchoma	- mobile defense
15. dezorganizować, i.
dezorganizuję
dezorganizuje	- to disorganize

zdezorganizować, p. zdezorganizuję zdezorganizuje	- to disorganize
16. wraz	- with
17. taktyczny, taktyczna, taktyczne	- tactical
18. właz, m. włazu, gen. s.	- hatch
19. istnieć, i. zaistnieć, p. istnieję zaistnieję istnieje zaistnieje	- to exist
20. kontratak, m. kontrataku, gen. s.	- counterattack
21. niebezpieczeństwo, n.	- danger
22. zorientować (się), p. zorientuję (się) zorientuje (się)	- to realize, to orient, to acquaint oneself, to brief
orientować (się), i. orientuję (się) orientuje (się)	
23. wysunąć (się), p. do przodu wysunę (się) wysunie (się)	- to move forward
wysuwać (się), i. do przodu wysuwam (się) wysuwa(się)	
przód, m. przodu, gen. s.	- front, forepart
24. wzajemny, wzajemna, wzajemne	- mutual
25. maksymalny, maksymalna, maksymalne	- maximal, maximum (as adj.)
26. unieszkodliwić, p. unieszkodliwię unieszkodliwi	- to disable
unieszkodliwiać, i. unieszkodliwiam unieszkodliwia	
27. udać się, p. udawać, się, i. first person not used uda się udaje się	- to succeed

28.	ogień krzyżowy	- cross fire
29.	krawędź, f.	- edge, brink
30.	ranić, i. zranić, p.
ranię zranie
rani zrani	- to wound, to hurt
31.	zza	- from behind
32.	wypaść, p. wypadać, i.
wypadnę wypadam
wypadnie wypada	- to fall out, to drop
33.	powoli	- slowly
34.	odbezpieczyć, p.
odbezpieczę
odbezpieczy

odbezpieczać, i.
odbezpieczam
odbezpiecza | - to unlock, to activate |
| 35. | założyć opatrunek
zakładać opatrunek

założyć, p. zakładać, i.
założę zakładam
założy zakłada | - to dress a wound |
| 36. | rana, f. | - wound |
| 37. | płynąć, i. popłynąć, p.
płynę popłynę
płynię popłynię | - to flow |
| 38. | zasadzka, f. | - ambush |

Communication Exchange

1.	Czy słyszycie?
Czy słyszysz?	- Do you read me?
2.	Przechodzę na odbiór.
odbiór	- over
3.	zrozumiano	- roger
4.	koniec	- out

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

True and False Statements
based on Narration

Broń pancerna w akcji

1. Dnia 17 kwietnia przełamaliśmy drugą pozycję obrony npla.
2. Nasze siły główne zaczęły się wycofywać.
3. Mniejsze grupy piechoty i czołgów miały osłaniać nasz odwrót.
4. Siły główne npla chciały osiągnąć pozycje przygotowane na tyłach do obrony stałej.
5. Nasza główna grupa uderzeniowa posuwała się szybko naprzód, bo nieprzyjaciel nie stawiał oporu.
6. Najsilniejszy opór stawiał nieprzyjaciel przed frontem naszej głównej grupy uderzeniowej.
7. Nieprzyjaciel często przeciwnacierał.
8. Nasze desanty czołgowe dezorganizowały obronę ruchomą npla.
9. Nasze desanty czołgowe nie mogły się dostać w głąb obrony ruchomej npla.
10. Kutnicki wraz z kolegami jechał na czołgu.
11. Dowódca jednostki taktycznej szedł na czele.
12. Czołg, na którym był Kutnicki, jechał wprost na nieprzyjacielskie gniazdo ckm.
13. Dowódca jednostki taktycznej obserwował stanowiska ogniowe nieprzyjaciela.
14. Dowódca jednostki taktycznej nie chciał kierować swych czołgów na stanowiska ogniowe npla, bo bał się, że je wszystkie straci.
15. W lasku grupa żołnierzy npla przygotowywała się do odparcia ataku naszych czołgów.
16. Nasz dowódca zauważył kilku żołnierzy npla posuwających się skokami naprzód.

17. Nieprzyjaciel był za słaby, aby rozpocząć nowy kontratak.
18. Było jasne, że nieprzyjaciel rozpoczął nowy kontratak.
19. Nieprzyjaciel chciał odciąć nasze czołgi od naszej piechoty.
20. Nasz dowódca miał zamiar wysunąć się jak najdalej do przodu, aby wejść na tyły npla i zniszczyć przeciwnacierające oddziały.
21. Nasz dowódca miał nadzieję, że uda mu się zatrzymać kontratak nieprzyjaciela bez wsparcia ognia piechoty i czołgów.
22. Skutecznymi strzałami z działła czołgu unieszkodliwiono działka przeciwpancerne npla.
23. Ckm-y czołgu przydusiły do ziemi piechotę nieprzyjaciela.
24. Kutnicki spadł z czołgu i umarł, bo stracił za dużo krwi z rany w prawej ręce.
25. Desant czołgowy się udał.

WSPÓŁDZIAŁANIE PIECHOTY ZMOTORYZOWANEJ Z CZOŁGAMI

Trzecia kompania piechoty zmotoryzowanej pod dowództwem kapitana Górala zatrzymała się na wzniesieniu, ponieważ czołgi, za którymi posuwała się kompania, zatrzymały się niżej na zboczu. Po chwili kapitan Góral zobaczył, że dowódca czołgu sygnalizuje rękoma, iż przed nimi na drodze znajduje się zapora drogowa.

Z daleka słychać było huk dział, moździerzy i karabinów maszynowych. Kapitan po głosie strzałów ocenił odległość stanowisk nieprzyjaciela. Według niego nieprzyjaciel nie był dalej niż cztery kilometry. Kolumna czołgów stała na drodze i nie mogła się posuwać naprzód. Na prawo od drogi było urwisko, a na lewo były zamrożnięte bagna, na których lód był za cienki, aby czołgi mogły po nim przejechać. W takim terenie nie można było myśleć o tym, żeby czołgi mogły się posuwać w szyku rozwiniętym. W tych warunkach nie można było ruszyć naprzód, na przełaj i uderzyć na nieprzyjaciela z boku i z tyłu.

Kapitan Góral zaraz się zorientował, że piechota była tu potrzebna. Wiedział on jednak również, że rozwinięcie piechoty w tyralierę i dojście do zapory zajęłoby dużo czasu. Spojrzał na bagno koło drogi i pomyślał: czołg nie przejdzie, transporter nie przejdzie, ale łaziki przejdą. Zwraca-

jąc się do swojego zastępcy porucznika Zielińskiego, powiedział: "Oskrzydlimy ich używając piechoty na łązicach. Tak dawniej używano kawalerii. Musimy się śpieszyć, bo jeśli nieprzyjaciel się dowie, w jakiej sytuacji nasze czołgi się znajdują, to na pewno skieruje na nie ogień swojej artylerii. Ja i sierżant zostaniemy tu, tu będzie nasz punkt dowodzenia. Proszę zaraz odwołać ciszę radiową. Łączność z plutonami będę utrzymywał przez radiotelefon."

Porucznik Zieliński natychmiast wywołał dowódców plutonów i podał rozkaz kapitana, żeby na wszystkie łąziki kompanii zabrać granatniki przeciwpancerne i w szyku rozwiniętym posuwać się po bagnie równolegle do drogi. Drużyny piechoty miały posuwać się za łązikami, tak jak za czołgami. Czołgi stojące na czole kolumny miały swym ogniem z wiązać nieprzyjaciela od frontu.

Góral stanął na siedzeniu swego łązika i przez lornetkę obserwował drogę przed sobą. Zobaczył on wieżyczkę nieprzyjacielskiego czołgu, który prawdopodobnie był za zaporą drogową. Bronił on skrzyżowania dróg.

Kapitan Góral natychmiast wydał rozkaz przez radiotelefon, żeby działo 106 mm zamontowane na jednym z łązików otworzyło ogień na ten nieprzyjacielski czołg. Jednocześnie jeden z czołgów stojący koło kapitana otrzymał rozkaz otwarcia ognia do tego samego celu.

Góral patrzył dalej przez lornetkę i widział, jak jednaście łązików posuwało się dosyć szybko po zamarzniętym bag-

nie. Za nimi widać było piechotę posuwającą się skokami. Dwa łaziki dojechały już na odległość strzału do czołgu nieprzyjacielskiego broniącego drogi. Po chwili słychać było głośny wybuch i widać było słup dymu. To czołg za zaporą drogową został zniszczony, droga była wolna. Zadanie zostało wykonane.

Translation
English - Polish

Part I

1. At 1430 hours personnel carriers appeared on the side of of the elevation, and behind them advanced the infantry skirmishers.
2. The squad going on patrol took, besides weapons, a walkie-talkie and a detailed map, because the route of the patrol led through the swamps.
3. The commander glanced to the rear and turning to his aide gave the order: "Advance to the river in close order in a parallel line."
4. The American tourists had a very pleasant cruise from America to Europe, in spite of the fact that there was a storm and the ship rocked.

5. After 6 month active duty, soldiers are transferred to the reserves. Being in the reserves they perform 14 days training yearly. Officers remain in the reserves to age 60 and NCO's to age 55.

Part II

1. War makes severe demands upon the soldier. Men are required to march long distances with full pack, weapons and ammunition through rugged country and then fight effectively when they reach the combat area.
2. Defensive positions must be concealed from air and ground observation. Camouflage is planned from the beginning and is improved as long as the position is occupied.
3. The patrol moves so as to protect the column from mid-range fire (400-600 yards.) Any enemy sighted is reported by signal, radio or messenger.

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 75 words, answers to the following questions:

1. W jakim terenie czołgi mogą skutecznie walczyć z nieprzyjacielem, a w jakim nie mogą i dlaczego?
2. Jakie typy czołgów są używane w wojsku amerykańskim i jak są one uzbrojone?

Vocabulary

bagno, n.	- swamp, marsh
cisza, f.	- stillness, quiet, silence
cisza radiowa	- radio silence
głos, m.	- (here) sound
głosu, gen. s.	
huk, m.	- roar, din
huku, gen. s.	
huk dział	- sound of artillery
kawaleria, f.	- cavalry
kawalerii, gen. s.	
na przełaj	- cross-country, across
odwołać, p. odwoływać, i.	- to recall, to revoke
odwołam odwołuję	to rescind, to cancel
odwoła odwołuje	
piechota zmotoryzowana	- motorized infantry
radiotelefon, m.	- walkie-talkie
radiotelefonu, gen. s.	
rana, f.	- wound
równoległe	- on a parallel line
równoległy, równoległa, równoległe	- parallel
rozwinąć (się) p. rozwijać (się) i.	- to deploy
rozwinę (się) rozwijam (się)	
rozwinie (się) rozwija (się)	
spojrzeć (na + acc.) p. (no imp.)	- to glance (at)
spojrzę	to look (at)
spojrzy	to turn the eyes (to)
sygnalizować, i. zasygnalizować, p.	- to signal
sygnalizuję zasygnalizuję	
sygnalizuje zasygnalizuje	
szyk, m.	- formation (milit.)
szyku, gen. s.	arrangement of a body of troops

transporter, m. transportera, gen. s.	- personnel carrier
tyraliera, f.	- skirmish line, "as skirmishers"
urwisko, n.	- cliff
wywołać, p. wywoływać, i. wywołam wywołuję wywoła wywołuje	- to call out, to cause, to develop (photogra- phy)
wzniesienie, n.	- elevation
zamontować, p. montować, i. zamontuję montuję zamontuje montuje	- to mount
zbcze, n.	- slope
zmotoryzowany, zmotoryzowana, zmoto- ryzowane	- motorized
zwracać się, i. (o+acc.), (do) zwracam się zwraca się	- to turn (to), to apply (for)
zwrócić się, p. (o+acc.), (do) zwrócę się zwróci się	- to turn (to), to apply (for)

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Interrogation

Broń pancerna

1. Jak się pan nazywa i jaki jest pana stopień wojskowy?
Plutonowy Kazimierz Stępień.
2. Z jakiej jednostki pan jest?
3 pluton, 1 kompania, 1 batalion, 569 pułk średnich czołgów.
3. Jaka jest pańska funkcja w 3 plutonie?
Jestem zastępcą dowódcy plutonu.
4. Jakie są czołgi w waszym pułku?
Mamy średnie czołgi z wmontowa-
nymi 90 mm działami.
5. Jakie było wasze zadanie, zanim pan został wzięty do niewoli?
Mój pluton i drugi pluton naszej kompanii wspierały piechotę podczas natarcia.
6. Jak wspieraliście piechotę?
Kiedy natarcie zaczęło się, czołgi nasze torowały drogę, którą posuwała się piechota.
7. Jaki rodzaj łączności mieliście z innymi czołgami?
W czołgach mamy podobne do waszych radia i porozumiewamy się z innymi czołgami przy pomocy radia lub sygnałów wzrokowych.
8. Gdzie było miejsce zbiórki?
Pułk wyznaczył miejsce zbiórki w terenie zalesionym blisko miejsca, gdzie rzeka Bystrzyca wpada do Wieprza.
9. Czy były tam jakieś pojazdy kołowe?
Tak. Przeważnie dwu i pół tonowe samochody ciężarowe i kilka łazików.

10. Jaki ładunek przewoziły te samochody?
- Te, które ja widziałem, woziły benzynę i 90 mm amunicję. Kilka z nich przewoziło racje żywnościowe. Poruszały się one bardzo powoli w terenie piaszczystym.
11. Jak przekroczyliście Wieprz po opuszczeniu miejsca zbiórki, aby zająć stanowiska wyjściowe do natarcia?
- My poprzednio rozpoznaliśmy most, który był uszkodzony przez waszą artylerię i nasze czołgi nie mogły go używać. Dalej robiliśmy rozpoznanie wzdłuż rzeki i znaleźliśmy bród, który mogliśmy wykorzystać.
12. Którędy pojechaliście po przekroczeniu rzeki?
- Przeważnie trzymaliśmy się dróg. Deszcz w ostatnim tygodniu uniemożliwił posuwanie się naprzęda.
13. Jaki był drugi plan w razie deszczu?
- Rozkaz, który dał nam dowódca plutonu, mówił, że natarcie rozpocznie się w oznaczonym czasie, chyba że będzie duży deszcz. W razie dużego deszczu natarcie miało być opóźnione o 45 godzin najmniej, aby ziemia mogła wyschnąć i stwardnieć.
14. Ile samochodów do przewożenia żołnierzy było użytych w tym ataku?
- O ile mi wiadomo nie było żadnych.
15. Jak posuwała się piechota za czołgami, kiedy nie było samochodów dla żołnierzy?
- Stanowiska wyjściowe nie były daleko od przedmiotu natarcia, dlatego piechota według planu miała posuwać się z tyłu za czołgami.
16. Jaka była współpraca jednostek artylerii i moździerzy przy strzelaniu na te cele?
- Według tego co wiem, jednostki artylerii i moździerzy miały otworzyć ogień przygotowawczy na przedmioty natarcia, wkrótce po naszym wyruszeniu z miejsca zbiórki. Wiem również, że tam

17. Jaki rodzaj ognia artyleryjskiego miał być użyty?
był wysunięty obserwator artyleryjski, który posuwał się razem z drugim plutonem czołgów.
18. Powiedział pan, że czołgi miały wmontowane działa 90 mm; jaka jeszcze inna broń jest wmontowana w tych czołgach?
Haubice 120 mm i moździerze 120 mm.
Jest tam jeszcze karabin maszynowy kalibru 30 wmontowany na wspólnej osi z głównym działem.
19. W której części wieżyczki jest umieszczony w stosunku do działka 90 mm?
Na lewo od działka 90 mm.
20. Jaka jeszcze inna broń jest wmontowana na tym czołgu?
Dowódca czołgu ma karabin maszynowy kalibru 50 w przedniej części wieżyczki; strzela on zarówno do celów naziemnych jak i powietrznych.
21. Kto obsługuje karabin maszynowy, umieszczony na wspólnej osi z działem?
Strzelec może odpalać zarówno działko 90 mm jak i sprzężony z nim karabin maszynowy przy pomocy elektrycznego, lub ręcznego odpalacza. Ładowniczy również może odpalać ręcznie karabin maszynowy.
22. Jakiego rodzaju broń jest w przodzie czołgu?
W przodzie czołgu jest wmontowany jeszcze jeden karabin maszynowy kalibru 30, z którego strzela pomocnik kierowcy. Najczęściej też nazywamy go strzelcem przednim, ponieważ obsługiwanie kaemu jest jednym z jego głównych obowiązków.
23. Jakiego rodzaju amunicję macie do działka 90 mm?
Mamy amunicję zwykłą, fosforową i przeciwpancerną z zapalnikiem opóźnionym.

24. Z ilu pocisków składa się jednostka ognia dział 90 mm? Wozimy ze sobą 72 pociski 90 mm. Z tej liczby 10 znajduje się we wmontowanej podręcznej skrzynce przy dziale.
25. Jakie urządzenia do usuwania gazów powstających przy wystrzale znajdują się w czołgu? Mamy urządzenie odprowadzające gazy, które jest zamontowane na lufie dział, a także mamy urządzenie wentylacyjne wewnątrz wieży. U wylotu lufy znajduje się opornik, który skraca odrzut podczas strzelania.
26. Jakie przyrządy celownicze ma strzelec dział 90 mm? Ma on teleskop i peryskop do strzelania bezpośredniego oraz kwadranty do strzelania pośredniego.
27. Jakie urządzenia mają do dyspozycji inni członkowie załogi, aby patrzeć na zewnątrz, gdy kłapy są zamknięte. Kierowca ładowniczy i strzelec przedni mają osobne peryskopy wmontowane w swoich włazach. Dowódca czołgu również ma peryskop, a dodatkowo ma on także szczelinę w wieżyczce.
28. Ile waży średni czołg? Około 46 ton.
29. Jaka jest jego maksymalna szybkość? Około 35 mil na godzinę. Przy jazdach terenowych zwykle wynosi ona 20 do 25 mil na godzinę.
30. Jaka jest pojemność zbiorników czołgu? Czołg ma dwa zbiorniki na benzynę: pojemność jednego z nich wynosi 100 galonów a drugiego 133 galony.
31. Jakie jest przeciętne zużycie benzyny w marszu? Po dojściu do linii frontowej ostatnim razem przekonaliśmy się, że przeciętne zużycie benzyny na czołg wynosiło 4 do 5 galonów na milę.

32. Przez jak głęboki bród może się przeprawić średni czołg?

Możemy przejechać w bród rzeczki o głębokości 42 cali.

33. Jaki jest maksymalny procent nachylenia stoku, po którym ten czołg może się wspinać?

Możemy wspinać się po stoku o nachyleniu około 60 procent.

34. Jakiego rodzaju gąsienic używacie?

Mieliśmy ostatnio trudności w uzyskaniu gąsienic stalowych i dlatego mamy jeden pluton używający gąsienic gumowych.

35. Jakie gąsienice są najpraktyczniejsze?

Większość czołgistów woli gąsienice stalowe, ponieważ są one wytrzymalsze. Gąsienica gumowa łatwo się rwie i kruszy, szczególnie podczas mrozów i trzeba ją często wymieniać.

36. Czy macie jakieś techniczne kłopoty z silnikami?

Niezbyt wiele. Jednakże podczas upałów silnik się grzeje i podczas marszu musimy zatrzymać się od czasu do czasu, aby silnik mógł ostygnąć.

37. Jakie etatowe pojazdy mechaniczne macie do zaopatrywania kompanii w benzynę i amunicję?

Mamy w kompanii dwie ciężarówki 2 1/2 tonowe, których używamy do tego celu. Wielokrotnie potrzebne nam były dotatkowe środki transportowe i w takich wypadkach kompania zaopatrywania pułku, który wspieramy, pożycza nam potrzebnych pojazdów.

38. Jaką ilość amunicji 90 mm przechowujecie w rejonie kompanii?

W rejonie kompanii przechowujemy dotatkową jednostkę ognia dla każdego czołgu.

39. W takim razie, w jaki sposób zaopatrujecie plutony, jeśli tego nie robi kompania?

Pobieramy amunicję z pułku i dostarczamy ją bezpośrednio plutonom. Mówiąc dokładniej, pobiera się amunicję wprost z Kompanii Zaopatrywania.

40. W jaki sposób zaopatrujecie pojazdy w benzynę?

Mamy składnicę materiałów pędnych przy kompanii i używamy naszych ciężarówek do przewożenia benzyny do plutonów, gdziekolwiek się one znajdują. Używamy baniek 50 galonowych.

41. Jakie jeszcze inne pojazdy mechaniczne oprócz czołgów, ciężarówek i łazików należą etatowo do waszej kompanii?

To są jedyne pojazdy jakie mamy.

42. Gdzie przeprowadza się konserwację i naprawy czołgów?

Mniejsze naprawy są zwykle wykonywane w kompanii lub w plutonie. Jeśli musimy zmienić silnik lub wykonać jakieś większe naprawy, to robi się to w batalionowym parku samochodowym, gdyż tam są wyszkoleni mechanicy.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

True and False Statements based on Interrogation

Broń pancerna

1. Stępień był zastępcą dowódcy plutonu w pułku średnich czołgów.
2. Średnie czołgi miały wmontowane 80 mm działa.
3. Czołgi w czasie natarcia torowały drogę piechocie.
4. Czołgi porozumiewały się tylko sygnałami wzrokowymi.
5. Ciężarówki przewoziły racje żywnościowe i poruszały się szybko w terenie piaszczystym.
6. Natarcie w razie deszczu miało być opóźnione, by ziemia mogła wyschnąć i stwardnieć.
7. Przed natarciem artyleria i moździerze miały otworzyć ogień przygotowawczy.
8. Na czołgach były wmontowane na własnych osiach karabiny maszynowe kalibru 30.
9. Dowódca czołgu mógł strzelać z karabinu maszynowego zarówno do celów naziemnych jak i powietrznych.
10. Strzelec mógł odpalać zarówno działą jak i sprzężony z nim karabin przy pomocy tylko ręcznego odpalacza.
11. Wszystkie pociski znajdowały się we wmontowanej pod ręcznej skrzynce przy działach.
12. Na lufie działą było zamontowane urządzenie odprowadzające gazy.
13. Wewnątrz wieży nie było urządzeń wentylacyjnych.
14. Opornik, który znajdował się u wylotu lufy skracał odrzut podczas wystrzału.
15. Strzelec używał teleskopu i peryskopu do strzelania bezpośredniego, a kwadranta do strzelania pośredniego.

16. Gdy klapy czołgu były zamknięte, kierowca patrzył na zewnątrz czołgu przez szczelinę w wieżyczce.
17. Pojemność zbiorników w czołgu wynosiła 300 galonów, a przeciętne zużycie 10 galonów na milę.
18. Czołgi używały gąsienic nie stalowych, a gumowych, które się nie rwały i nie kruszyły.
19. Czołgi były zaopatrywane w benzynę ze składnicy materiałów pędnych.
20. Konserwacja czołgów była przeprowadzana w batalionowym parku czołgów.

HOME STUDY ASSIGNMENT

Part I

Questions based on Interrogation

Broń pancerna

1. Z jakiej jednostki jest Stępień? (3 pluton, 1 kompania, 1 batalion, 569 pułk średnich czołgów)
2. Jaką funkcję miał w plutonie Stępień? (był zastępcą dowódcy plutonu)
3. Jakie działa były zamontowane na średnich czołgach? (średnie czołgi miały zamontowane 90 mm działa)
4. Jakie zadanie miały dwa plutony pierwszej kompanii? (wspierały piechotę podczas natarcia)
5. Jak czołgi wspierały piechotę? (czołgi torowały drogę, którą posuwała się piechota)
6. Gdzie było miejsce zbiórki? (w miejscu, gdzie Bystrzyca wpada do Wieprza)
7. Jakie pojazdy kołowe były na miejscu zbiórki? (przeważnie dwu i pół tonowe samochody ciężarowe i kilka łazików)
8. Co woziły te samochody? (benzynę i 90 mm amunicję, niektóre woziły też racje żywnościowe)
9. Jak te samochody posuwały się w terenie piaszczystym? (powoli)
10. Jak czołgi przekroczyły rzekę? (przez bród)
11. W jaki sposób posuwały się czołgi po przekroczeniu rzeki? (trzymały się przeważnie dróg)
12. Dlaczego czołgi trzymały się dróg? (deszcz w ostatnim tygodniu uniemożliwił posuwanie się na przełaj)
13. Co dowództwo zarządziło na wypadek dużego deszczu? (natarcie miało być opóźnione o 4 godziny, by ziemia mogła wyschnąć i stwardnieć)
14. Ile samochodów było użytych w ataku? (nie było żadnych samochodów)

15. W jaki sposób musiała się posuwać piechota? (z tyłu za czołgami.)
16. Co Stępień wiedział o współpracy artylerii i moździerzy z czołgami i piechotą? (artyleria i moździerze miały otworzyć ogień przygotowawczy na przedmioty natarcia)
17. Gdzie był obserwator artyleryjski? (posuwał się razem z drugim plutonem czołgów)
18. Jaki rodzaj ognia miał być użyty? (haubice 120 mm i moździerze 120 mm)
19. Jak inna broń była wmontowana na średnich czołgach? (karabin maszynowy kalibru 30 wmontowany na wspólnej osi z głównym działem)
20. Gdzie był umieszczony ten karabin maszynowy? (na lewo od działu 90 mm)
21. Jaka inna broń była wmontowana na tym czołgu? (karabin maszynowy kalibru 50 mm)
22. Gdzie był ten karabin wmontowany? (w przedniej części czołgu)
23. Jak dowódca czołgu mógł używać tej broni? (strzelać zarówno do celów naziemnych jak i powietrznych)
24. Kto obsługuje karabin umieszczony na wspólnej osi z działem? (strzelec może odpalać zarówno działu 90 mm jak i sprzężony z nim karabin maszynowy)
25. Przy pomocy czego strzelec może odpalać ten karabin? (przy pomocy elektrycznego lub ręcznego odpalacza)
26. Kto może również odpalać ten karabin? (ładowniczy)
27. Jakiego rodzaju broń jest w przodzie czołgu? (jest jeszcze jeden karabin maszynowy kalibru 30)
28. Kto strzela z tego karabinu? (pomocnik kierowcy, który nazywany jest też strzelcem przednim)
29. Jakiego rodzaju amunicji używano do 90 mm działu? (amunicji zwykłej, fosforowej i przeciwpancernej z silnikiem opóźnionym)
30. Z ilu pocisków składa się jednostka ognia działu 90 mm? (z 22 pocisków 90 mm)

31. Gdzie znajdowało się 10 pocisków? (w podręcznej skrzynce obok działa)
32. Jakie urządzenia do usuwania gazów powstających przy wystrzale znajdowały się w czołgu? (urządzenia odprowadzające gazy, które były zamontowane na lufach dział, a także urządzenia wentylacyjne wewnątrz wieży)
33. Co znajdowało się u wylotu lufy? (opornik, który skraca odrzut podczas strzelania)
34. Jakie przyrządy celownicze miał strzelec działa 90 mm? (teleskop i peryskop do strzelania bezpośredniego, oraz kwadrant do strzelania pośredniego)
35. Jakie urządzenia mieli członkowie załogi, aby patrzeć na zewnątrz, gdy klapy były zamknięte? (kierowca i strzelec przedni mieli osobne peryskopy wmontowane w swoich włazach)
36. Jakie urządzenia do obserwacji miał dowódca czołgu? (miał również peryskop, a także szczelinę w wieżyczce czołgu)
37. Ile ważył średni czołg? (około 46 ton)
38. Jaka była maksymalna szybkość czołgu? (35 mil na godzinę)
39. Jaka była pojemność zbiorników czołgu? (pojemność jednego zbiornika wynosiła 100 galonów, a pojemność drugiego zbiornika wynosiła 133 galony)
40. Jakie było przeciętne zużycie benzyny w marszu? (4 - 5 galonów na milę)
41. Przez jak głęboki bród mógł się przeprawić średni czołg? (o głębokości 42 cali)
42. Po jakim stoku ten czołg mógł się wspinać? (po stoku o maksymalnym nachyleniu 60%)
43. Jakiego rodzaju gąsienic używały czołgi? (stalowych, ale jeden pluton miał gąsienice gumowe)
44. Jakie gąsienice były najpraktyczniejsze? (stalowe, bo były wytrzymalsze)
45. Co się działo z gąsienicami gumowymi? (rwały się i kruszyły, szczególnie podczas mrozów)
46. Jakie były kłopoty z silnikami? (w czasie upałów grzały się i trzeba było zatrzymywać się by ostygły)

47. Jakie etatowe pojazdy miały kompanie czołgów? (dwie ciężarówki)
48. Jaką ilość amunicji kompania przechowywała na swoim terenie? (dodatkową jednostkę ognia dla każdego czołgu)
49. W jaki sposób były zaopatrywane pojazdy w benzynę? (były składnice materiałów pędnych przy kompanii)
50. Gdzie była przeprowadzana konserwacja i naprawa czołgów? (w batalionowym parku samochodowym)

HOME STUDY ASSIGNMENT

Part II

Story for Aural Comprehension

Pasażerowie okazali się...

Major pożegnał się, wysiadł i szybkim krokiem poszedł w kierunku domu. Kapral Stanisław Litwinowicz nacisnął pedał sprzęgła i gazik wolno ruszył po oślizłej szosie. Było już dobrze po północy, ulica była wąska, w głębi, w przecznicy, mignął tramwaj. Ostre podmuchy lutowego wiatru wdzierały się przez szczeliny brezentowej osłony.

Litwinowicz był „w małym kłopotcie”, nie znał Warszawy, jeździł dopiero siódmy dzień i nie orientował się, którędy z odległej Sadyby dojechać na Mokotów. W pewnym momencie, koło autobusowego przystanku, zobaczył tamtych dwóch. Obaj na widok wolno jadącego gazika, machnęli rękoma.

Litwinowicz wcisnął hamulec. Będę miał przewodników - pomyślał uchylając drzwiczki:

- Może na Mokotów - powiedział. Jadę tam, nie znam drogi...

- Chętnie pokażemy.

Ten wyższy, w kapeluszu, szybko usiadł na tylnym siedzeniu, za plecami kierowcy, ten niższy, w berecie, usadowił się obok i zaraz dorzucił:

- Może ja poprowadzę wóz. Znam drogę, a tu zakrętów jest dużo.

Powiedział to rzeczowo, a jednocześnie jakby w sprawie już zdecydowanej.

Litwinowicz rozłożył ręce w geście niemożliwości:

- Chętnie, ale przepisy nie pozwalają. Ja odpowiadam za wóz i zwolnił sprzęgło.

- To w takim razie pojedziesz tam, gdzie ci każemy. - Niższy powiedział to rozwlekłe, twardo. - Skręcaj w prawo!

Litwinowicz poczuł, że noga drży mu na pedale sprzęgła. Ulica pusta, okna domów ciemne. Ani jednego człowieka ... Co robić? Czuł na sobie spojrzenie tamtego z tyłu i tego obok.

Skręcił w prawo, potem w lewo, potem znów w lewo i już nie pamiętał ile razy skręcał. Niższy podawał kierunek głosem ostrym. Tamten z tyłu, czasem wtrącał się, że chyba źle jadą, więc Litwinowicz zatrzymał gazik i czekał, aż się zdecydują. Zauważył, że przez niektóre uliczki jadą po raz drugi. - Albo sami nie znają drogi - pomyślał - albo chcą mnie skołować, albo wreszcie, unikają większych ulic ...

Krążyli zaułkami, zatrzymywali się, Litwinowicz posłusznie skręcał, zawracał, przystawał i zerknął na licznik. Wyjechali już na przedmieście, bo budynków już było coraz mniej, a przy uliczkach stały tylko pojedyncze domki. Uspokoił się stopniowo i nieznacznie obserwował sąsiada. Twarz pospolita, okrągła, mógł mieć 28 - 35 lat. Może to ci z Jasnej? ... Też był tam niższy i wyższy ... Tylko spokojnie, spokojnie ...

Wyjechali wąską uliczką w puste pole. Dookoła brudna pustka śniegowa, jakiś nasyp.

- Stój! Zgaś silnik i światła! - rozkazał ten niższy i zwrócił się do wyższego:

Idziemy kolejno. Ty pierwszy.

Litwinowicz wcisnął hamulec. Wyższy wyszedł z gazika, niższy uchylił drzwiczki i patrzył za nim. Tamten poszedł przez nasyp i po chwili wrócił z wypchanym workiem. Wcisnął go do gazika, coś mocno szeleściło w środku. Teraz poszedł ten niższy. Znow taki sam worek, taki sam szelest. I tak przynieśli pięć worków. Nie padło przy tym ani jedno słowo. Litwinowicz nie pytał, wolał udawać, że go to nic nie obchodzi. Tylko obserwował nieznacznie wszystko, każdy szczegół. Jeśli to tamci z Jasnej, to zrobili gdzieś większy skok. Bo to chyba pieniądze? Pięć worków ... Tylko spokój.

Ułożyli worki z tyłu, usiedli.

- Zawracaj! - rozkazał ten niższy. - I zapal - podsunął paczkę wrocławskich.

- Chętnie - powiedział kaprał obojętnie. - Bo już nie mam co. Wypaliło się.

Wracali wolno. Tamci kręcili się niespokojnie na siedzeniach, wyglądali przez okienka, mocno zaciągali się papierosami. Ich podniecenie całkowicie uspokoiło Litwinowicza. I fakt, że wracali do miasta. Spokojnie skręcał, zawracał, zwalniał i zagadywał:

- Nie za wolno jadę?
- Nie, nie.
- Ślisko i nie znam Warszawy. To dlatego.
- Dobra, dobra.
- Gdzie teraz jesteśmy?

- Nieważne.

- Daleko jeszcze?

- Dowiesz się.

- Spokojnie obliczał w myślach: - Od Sadyby do nasypu zrobiliśmy pięćdziesiąt kilometrów. Ale chyba kołowanina. O drugiej trzydzieści zatrzymali mnie, teraz dochodzi trzecia i jedziemy gdzieś indziej. Cały czas boczne, puste uliczki. Ale już inne, domy stare i nowe.

Przejechali drewniany mostek, potem ślimakiem wjechali na most Poniatowskiego, a stamtąd znów w boczne uliczki, w prawo, brzegiem rzeki. Czasem tylko mignął samotny przechodzień, raz minął ich pusty tramwaj. - Ani milicjanta, jasny gwint!

Wjechali w uliczkę pustą, nie oświetloną, przy końcu dwupiętrowy budynek, dalej pola i pojedyncze domki.

- Zjedź na lewo, pod ten budynek. Stań, zgaś motor i światła - nakazał niższy.

Stanął. Wyszli, wytaszczyli worki, ustawili na chodniku.

- Masz - powiedział ten wyższy. Wcisnął Litwinowiczowi w garść dwie stuzłotówki.

Niższy dorzucił paczkę „wrocławskich”.

- Jedź i milcz. Nikogo nie wiozłeś. - Ten niższy powiedział to rozwlekłe, jakby od niechcenia. Rozumiesz?

- Co mnie to obchodzi? wzruszył ramionami Litwinowicz. Odetchnął głęboko, włączynywszy motor. - To dajcie i zapalki, bo nie mam.

- Masz! - niższy podał mu pudełko.

Litwinowicz odjechał kawałek, przystanął i zapalając papierosa zerknął w boczne lusterko. Zobaczył, że tamci dwaj wnoszą worki do domu. Zerknął na zegarek, potem na licznik. „Teraz trzecia, od nasypu tutaj - 7 kilometrów, ale też z kołowaniem”.

Wyjeżdżając z uliczki zobaczył zakaz wyjazdu. Teraz szukał ulicy szerszej, widniejszej i - ludzi. Jest! Jakiś mężczyzna, zataczając się, szedł wolno w jego kierunku.

- Przepraszam pana. Gdzie tu najbliższy posterunek milicji?

Tamten tłumaczył długo, usłużnie, pokazywał. Z jego tłumaczenia wynikało, że jest kupa zakrętów, daleko i wogóle gdzieś tam. Litwinowicz machnął ręką, podziękował i ruszył przed siebie. Postanowił jechać za torami tramwajowymi. Na jednej z szerszych ulic zobaczył robotników reperujących tory. Ci już dokładniej wytłumaczyli jak jechać.

Teraz trafił. Oficer dyżurny posterunku spokojnie wysłuchał jego relacji, obejrzał owe 200 zł i papierosy. Zapytał tylko:

- Podwieziecie tam naszych?

- Chyba trafię - powiedział Litwinowicz.

Po paru minutach już jechał z dwoma milicjantami, a za nimi „Warszawa” - z trzema.

Jechał od tych torów, krążył. Uliczki zdawały się podobne. Milicjanci rozłożyli plan miasta. Po namyśle wskazał rejon.

- To było gdzieś tu, po przejechaniu mostu na Wiśle, potem w prawo.

Zakreślili sobie koło i zaczęło się wjeżdżanie w każdą ulicę i uliczkę.

- To taka mała - mówił Litwinowicz - Zakaz wjazdu po drodze, potem małe domki, rozrzucone i ten dom dwupiętrowy, w końcu uliczki.

Zawracali aż pod podsterunek, znów w ten rejon. Minęła godzina ... druga ... Uparli się. Przejrzeli już wszystko i została jedna, którą ominęli, bo stał zakaz wjazdu.

- Nie, jak wjeżdżałem, nie było czegoś takiego - mówił Litwinowicz. - Ale wjeżdżajmy.

Wjechali i to była właśnie ta ulica, tyle, że od przeciwnej strony. Poznał ją natychmiast.

- Tak, to ten dom! - powiedział triumfalnie.

- Dobra - powiedział jeden z milicjantów. - Teraz pod dom i wyłącz motor. Drzwiczkami też nie trzaskać.

Podjechali cicho, stanęli, weszli do klatki schodowej. W tym momencie drzwi jednego z mieszkań na parterze otworzyły się i wyszło z nich tamtych dwóch.

- O, proszę, to właśnie oni - powiedział Litwinowicz do milicjantów.

Tamci stanęli jak wryci. Miny mieli raczej głupie. Krótki rozkaz, brzęknęły kajdanki, rewizja osobista i cała grupa weszła do mieszkania. Było duże, dwupokojowe. Starszy wiekiem

mężczyzna uparcie twierdził, że „nie znam, nie wiem i co panowie chcą”. Rewizja była raczej krótka. W tapczanie „Camele” w kartonach, za lustrem toaletki 2-metrowa sterta „Cameli”, „Silesji”, „Sportów”, w szafie czekolada i papierosy. Paser okazał się właścicielem sklepu, tamci dwaj - włamywaczami - recydywistami, którzy tej nocy obrabowali sklep „Samopomocy Chłopskiej”.

Kpr. Stanisław Litwinowicz został nagrodzony przez dowództwo Jednostki. Już po raz drugi, gdyż w październiku ub. roku w czasie pobytu na urlopie, ujął także w nocy i po walce, wspólnie z kolegą, żołnierzem jednej z jednostek MON, rabusia, który z dwoma innymi zamierzał obrabować bufet na stacji w Słupsku.

VOCABULARY

1. wmontować, p. - to mount in, to fix in
 wmontuję
 wmontuje

2. torować, i. utorować, p. - to clear a way for, to
 toruję utoruję pave a way for
 toruje utoruje

3. porozumiewać się, i. - to contact, to come to an
 porozumiewam się understanding
 porozumiewa się

 porozumieć się, p.
 porozumię się
 porozumie się

4. wzrok, m. - sight
 wzroku, gen. s.

5. racje żywnościowe, pl. - rations

6. poruszać się, i. - to move, to actuate, to
 poruszam się agitate, to stir
 porusza się

 poruszyć się, p.
 poruszę się
 poruszy się

7. piaszczysty, piaszczysta, - sandy
 piaszczyście

8. wysychać, i. wyschnąć, p. - to dry up, to run dry
 wysycham wyschnę
 wysycha wyschnie

9. twardnieć, i. - to harden
 twardnę
 twardnie

 stwardnieć, p.
 stwardnę
 stwardnie

10. przygotowawczy - preparatory, initial
 przygotowawcza, elementary
 przygotowawcze

11.	oś, f.	- axis
12.	zarówno	- as well as, both, equally
13.	sprzężony, sprzężona, sprzężone	- conjugate, compound
14.	odpalacz, m. odpalacza, gen. s.	- firing mechanism
15.	podręczny, podręczna, podręczne	- ready, at hand, handy
16.	wystrzał, m. wystrzału, gen. s.	- discharge, shot, report
17.	odprowadzić, p. odprowadzę odprowadzi odprowadzać, i. odprowadzam odprowadza	- to lead, to carry off, to bring back
18.	wentylacja, f. wentylacyjny, wentylacyjna, wentylacyjne	- ventilation - ventilative
19.	wylot, m. wylotu, gen. s.	- muzzle, escapement, vent, outlet
20.	opornik, m. opornika, gen. s.	- rheostat
21.	skracać, i. skrócić, p. skracam skrócę skraca skróci	- to shorten, to cut short
22.	odrzut, m. odrzutu, gen. s.	- recoil
23.	teleskop, m. teleskopu, gen. s.	- telescope
24.	peryskop, m. peryskopu, gen. s.	- periscope
25.	kwadrant, m. kwadranta, gen. s.	- quadrant (sight)

26. pośredni, pośrednia, pośrednie	- intermediary, middle, indirect
27. zewnątrz	- outside
28. kłapa, f.	- trap, valve, flap
29. szczelina, f.	- chink, rift, crevice, trigger gap
30. pojemność, f.	- content, capacity, capacitance
31. przeciętny, przeciętna, przeciętne przeciętnie	- mediocre, average, common - on the average
32. zużycie, n.	- consumption
33. nachylenie, n.	- inclination, slope, gradient
34. uzyskać, p. uzyskiwać, i. uzyskam uzyskuję uzyska uzyskuje	- to obtain, to gain, to acquire
35. stal, f. stalowy, stalowa, stalowe	- steel - steel (as adj.)
36. praktyczny, praktyczna, praktyczne	- practical
37. wytrzymały, wytrzymała, wytrzymałe	- lasting, enduring, hardy
38. rwać, i. rwę rwie	- to tear out, to draw, to pull out
39. kruszyć, i. kruszę kruszy	- to crumb, to crush, to grind
40. upał, m. upału, gen. s.	- heat

41. ostygnąć, p. ostygnę ostygnie	- to cool (down)
42. etatowy, etatowa, etatowe	- permanent, regular
43. wielokrotnie	- many times, repeatedly
44. przechowywać, i. przechowuję przechowuje przechować, p. przechowam przechowa	- to keep, to preserve, to conceal
45. dodatkowy, dodatkowa, dodatkowe dodatkowo	- additional, supplementary, extra - additionally, extra
46. składnica, f.	- warehouse, storehouse, depository, depot
47. materiał pędny, m. materiału pędnego, gen. s.	- fuel
48. jedyny, jedyna, jedyne	- the one, a single, an only
49. konserwacja, f.	- conservation, upkeep, maintenance
50. park samochodowy	- maintenance shop, parking area

PATTERN SENTENCES

1. Transzeja prowadziła przez las, a potem przez pola.
2. Droga dowozu przechodziła przez miasto.
3. Wojska powietrzno-desantowe przeprowadziły atak.
4. Węzeł komunikacyjny został zbombardowany przez lotnictwo npla.
5. Rejon zrzutu znajdował się na zachód od miasta.
6. Wyrzutnia pocisków była zamaskowana specjalną siatką i liśćmi.
7. Pocisk kierowany jest to pocisk, który jest kierowany albo z zewnątrz albo przez własny przyrząd sterujący. Pociski kierowane są następujących rodzajów:
 1. „ziemia - ziemia”
 2. „ziemia - powietrze”
 3. „powietrze - powietrze”
 4. „powietrze - ziemia”
8. Sztab opracował szczegółowy plan operacyjny.
9. Każdy spadochroniarz miał pistolet maszynowy.
10. Broń indywidualna była w magazynie.
11. Broń zespołowa była wtedy bardzo potrzebna.
12. Dowódca kazał zrzucić broń zespołową na spadochronach koloru żółtego.
13. Szybowiec to jest rodzaj statku powietrznego bez silnika.
14. Samolot transportowy wylądował na lotnisku.
15. Punkt zbiórki kompanii był wszystkim znany.
16. Węzeł łączności jest to zespół środków łączności rozwiniętych w pewnym punkcie w celu umożliwienia dowódcy utrzymania łączności z oddziałami.
17. Dowódca bezskutecznie próbował nawiązać łączność.

18. Kontakt z partyzantami został wreszcie nawiązany.
19. Należy postępować według planu.
20. Punkt medyczny daje pomoc medyczną rannym i chorym oraz przygotowuje ich do dalszej ewakuacji.
21. Śmigłowiec lądował na polu.
22. Busola wskazuje strony świata.
23. Dowódca kazał obliczyć położenie budynku.
24. Podoficer podał namiar moździerzem.
25. Pierwsza seria była za krótka.
26. Oddział musiał wtedy przeżywać ciężkie chwile.
27. Wróg starał się zlikwidować przyczółek.
28. Tylko jeden pojazd mechaniczny został zniszczony.
29. Ranny nie mógł zatakować krwi.
30. Nasz oddział miał za zadanie oczyścić teren z nieprzyjaciela.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Akcja desantowa

(Based on IMS 15)

Nasze dowództwo postanowiło skierować główny atak na Brześć znajdujący się 10 km za pierwszą transzeją npla. Miasto leżało na głównej drodze dowozu npla. Dowództwo postanowiło przeprowadzić atak przy pomocy oddziałów wojsk powietrzno-desantowych. Oddziały te miały zaatakować Brześć od strony zachodniej, zorganizować przyczółek na północ od rzeki i zaatakować najważniejsze węzły komunikacyjne. Rejon zrzutu został wyznaczony na zachód od miasta, gdzie według meldunków naszego wywiadu znajdowały się wyrzutnie pocisków kierowanych.

Opracowano szczegółowy plan operacyjny. Spadochroniarze mieli mieć tylko broń indywidualną. Broń zespołowa miała być zrzucana na spadochronach koloru żółtego. Sprzęt ciężki miał być przywieziony szybowcami, a później też samolotami transportowymi. Każdy spadochroniarz skacząc miał wiedzieć, gdzie jest punkt zbiórki jego kompanii i jakie są jego zadania. Jedni mieli przecinać linie telefoniczne, drudzy mieli niszczyć węzły łączności. Specjalny oddział miał nawiązać kontakt z partyzantami.

Operacja desantowa rozpoczęła się o 4-tej rano i postępowała według przewidzianego planu. W pół godziny po wystartowaniu pierwsze samoloty znalazły się nad rejonem miasta.

Natychmiast po wylądowaniu żołnierze w przewidzianych zespołach rozpoczęli akcję niszczenia. Tymczasem nieprzyjaciel zorientowawszy się w sytuacji rozpoczął organizować walkę z desantem. Przy niszczeniu słupów i przecinaniu drutów telefonicznych jeden z żołnierzy został ranny w ramię. Sanitariusz wziął go na plecy i zaniósł do punktu medycznego. Ponieważ był on ciężko ranny, został on ewakuowany śmigłowcem do szpitala polowego.

W innym miejscu posuwanie się naprzód zostało zatrzymane ogniem karabinu maszynowego, który znajdował się w budynku na prawo od drogi. Podoficer przy pomocy busoli obliczył położenie budynku i podał namiar moździerzem. Bateria moździerzy natychmiast otworzyła ogień. Pierwsza seria była za krótka, ale już druga była w celu.

Oddział mógł teraz posuwać się dalej. W tym samym czasie ciężkie chwile przeżywał oddział w sile baonu, który zorganizował przyczółek mostowy. Musiał on stale odpierać natarcia wroga starającego się zlikwidować ten przyczółek. Sytuacja w tym rejonie stała się wkrótce poważna. Batalion znalazł się pod silnym ogniem moździerzy i bezpośrednim ogniem artylerii strzelającej ze wzgórz na północny wschód od miasta.

Około godziny 9-tej rozpoczęło się nieprzyjacielskie uderzenie na most. Nacieraly czołgi oraz wozy pancerne na gąsienicach. Część czołgów i wozów pancernych przeszła przez most, jednak 10 pojazdów zostało zniszczonych ogniem granatników

przeciwpancernych. Z powodu tego cały ruch został zatomowany. Nieprzyjaciel stracił łączność z oddziałami na południowym brzegu rzeki. Oddziały te zostały jednocześnie zaatakowane przez nasze czołgi, które przerwały front od południa, nawiązały łączność z oddziałami desantowymi i oczyściły teren z nieprzyjaciela. Brześć został zdobyty.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Multiple Choice Statements based on Narration

Akcja desantowa

1. Nasze dowództwo postanowiło skierować główny atak na Brześć znajdujący się 10 km za pierwszą transzeją npla.
 - a) Brześć znajdował się 10 km za pierwszą transzeją npla.
 - b) Brześć znajdował się na terenie zajęty przez nasze oddziały.
 - c) Brześć został zajęty przez nasze oddziały.
 - d) Brześć uniknął naszego ataku.

2. Miasto Brześć leżało na głównej drodze dowozu npla.
 - a) Brześć jest dużym miastem.
 - b) Główna droga dowozu npla przechodziła przez Brześć.
 - c) Główna droga dowozu npla prowadziła 10 km od Brześcia.
 - d) Nasza główna droga dowozu przechodziła przez Brześć.

3. Dowództwo nasze postanowiło przeprowadzić atak na Brześć przy pomocy wojsk powietrzno-desantowych.
 - a) Nieprzyjacieli chciał użyć wojsk powietrzno-desantowych.
 - b) Dowództwo wojsk npla postanowiło wycofać się z Brześcia.
 - c) Nasze wojska powietrzno-desantowe miały zaatakować Brześć.
 - d) Nasze dowództwo postanowiło wycofać wojska powietrzno-desantowe z rejonu Brześcia.

4. Nasze wojska powietrzno-desantowe miały zaatakować Brześć od strony zachodniej.
 - a) Brześć miał być zaatakowany od strony północnej.
 - b) Wojska powietrzno-desantowe nie mogły przeprowadzić ataku.
 - c) Brak było szybowców.
 - d) Atak naszych oddziałów powietrzno-desantowych na Brześć był planowany od strony zachodniej.

5. Oddziały naszych wojsk powietrzno-desantowych miały zorganizować przyczółek nie północ od rzeki.
- a) Przyczółek miał być na południe od rzeki.
 - b) Spadochroniarze mieli utworzyć przyczółek na północ od rzeki.
 - c) Przyczółek miał być zorganizowany na północ od miasta Brześć.
 - d) Wojska powietrzno-desantowe nie planowały utworzenia przyczółka nad rzeką.
6. Oddziały naszych wojsk powietrzno-desantowych miały zaatakować najważniejsze węzły komunikacyjne.
- a) Najważniejsze węzły komunikacyjne mogły być zaatakowane.
 - b) Najważniejsze węzły komunikacyjne zostały zaatakowane.
 - c) Najważniejsze węzły komunikacyjne powinny być zaatakowane.
 - d) Najważniejsze węzły komunikacyjne miały być zaatakowane.
7. Rejon zrzutu został wyznaczony na zachód od miasta, gdzie według meldunków naszego wywiadu znajdowały się wyrzutnie pocisków kierowanych.
- a) Wyrzutnie pocisków kierowanych znajdowały się na zachód od miasta.
 - b) Wywiad nasz nic nie wiedział o wyrzutniach pocisków kierowanych.
 - c) Rejon zrzutu miał miejsce na wschód od miasta.
 - d) Zrzut nie mógł się odbyć w planowanym rejonie, bo tam znajdowały się wyrzutnie pocisków kierowanych.
8. Nasze dowództwo opanowało szczegółowy plan operacyjny.
- a) Plan operacyjny powinien być bardzo szczegółowy.
 - b) Plan operacyjny miał być bardzo szczegółowy.
 - c) Szczegółowego planu nie można było opracować.
 - d) Opracowano bardzo dokładny plan operacyjny.

9. Spadochroniarze mieli mieć tylko broń indywidualną.
 - a) Spadochroniarze skakali bez broni.
 - b) Spadochroniarze mieli broń.
 - c) Spadochroniarzom miano dać broń indywidualną.
 - d) Spadochroniarze mieli dostać więcej broni.

10. Broń zespołowa miała być zrzucona na spadochronach koloru żółtego.
 - a) Spadochroniarze skakali na spadochronach koloru żółtego.
 - b) Spadochrony się nie chciały otworzyć.
 - c) Spadochrony były złotego koloru.
 - d) Planowano zrzucić broń zespołową na żółtych spadochronach.

11. Sprzęt ciężki miał być przewieziony szybowcami, a później też samolotami transportowymi.
 - a) Spadochroniarze potrzebowali sprzętu ciężkiego.
 - b) Szybowce i samoloty transportowe miały przewieźć sprzęt ciężki.
 - c) Sprzęt ciężki przewieziono ciężarówkami.
 - d) Do przewiezienia sprzętu ciężkiego użyto transporterów.

12. Każdy spadochroniarz skacząc miał wiedzieć, gdzie jest punkt zbiórki jego kompanii i jakie są jego zadania.
 - a) Spadochroniarze nie wiedzieli o punkcie zbiórki swej kompanii.
 - b) Każdy spadochroniarz miał swoje zadanie.
 - c) Spadochroniarze powinni wiedzieć, co mają robić.
 - d) Wszyscy spadochroniarze mieli znać punkt zbiórki kompanii i swoje zadania.

13. Jedni spadochroniarze mieli przecinać linie telefoniczne, drudzy mieli niszczyć węzły łączności.
 - a) Wszyscy spadochroniarze musieli przecinać linie telefoniczne i niszczyć węzły łączności.
 - b) Spadochroniarze mieli niszczyć węzły komunikacyjne.
 - c) Jedna grupa miała za zadanie przecinać linie telefoniczne, a zadaniem drugiej grupy było niszczenie węzłów łączności.
 - d) Jedni spadochroniarze przecinali linie telefoniczne a drudzy niszczyli węzły łączności.

14. Specjalny oddział spadochronowy miał nawiązać kontakt z partyzantami.
- a) Partyzanci współdziałali z naszymi spadochroniarzami.
 - b) Zadaniem jednego oddziału naszych spadochroniarzy było nawiązanie kontaktu z miejscowymi partyzantami.
 - c) Miejscowy ruch oporu chciał z nami współpracować.
 - d) Kontakt z partyzantami nie udało się nam nawiązać.
15. Operacja desantowa rozpoczęła się o 4-tej rano i postępowała według przewidzianego planu.
- a) Nasze dowództwo miało plan akcji.
 - b) Desant zaczął się o 4-tej.
 - c) Desant zaczął się punktualnie według planu.
 - d) Desant zaczął się o 4-tej i wyglądało na to, że się pomyślnie skończy.
16. Przy niszczeniu słupów i przecinaniu drutów telefonicznych jeden z żołnierzy został ranny w ramię.
- a) Jeden z żołnierzy się skaleczył.
 - b) Jeden z żołnierzy zginął przy przecinaniu drutów telefonicznych.
 - c) Jeden z żołnierzy był ranny.
 - d) Jeden z żołnierzy niszczył słupy telefoniczne.
17. Sanitariusz wziął rannego na plecy i zaniósł go do punktu medycznego.
- a) Sanitariusz założył rannemu opatrunek.
 - b) Sanitariuszowi udało się zanieść rannego do punktu medycznego.
 - c) Sanitariusz wziął rannego na plecy.
 - d) Sanitariusz był ranny w plecy.
18. Ponieważ żołnierz był ciężko ranny, został on ewakuowany śmigłowcem do szpitala polowego.
- a) Ciężko rannego przewieziono śmigłowcem do szpitala polowego.
 - b) Ciężko ranny żołnierz bał się lecieć śmigłowcem.
 - c) Ciężko ranny został ewakuowany szybowcem do szpitala polowego.
 - d) W szpitalu polowym ciężko ranny żołnierz miał dobrą opiekę.

19. Podoficer przy pomocy busoli obliczył położenie budynku i podał namiar moździerzom.
- a) Podoficer umiał obliczyć położenie budynku.
 - b) Bez busoli obliczenie położenia budynku byłoby utrudnione.
 - c) Podoficer przekazał moździerzom dokładne informacje, jak mają strzelać, aby trafić w cel.
 - d) Podoficer miał busolę.
20. Bateria moździerzy otworzyła ogień. Pierwsza seria była za krótka, ale już druga była w celu.
- a) Bateria moździerzy zaczęła strzelać.
 - b) Bateria moździerzy próbowała trafić w budynek.
 - c) Moździerze strzelały bardzo długo.
 - d) Budynek został trafiony drugą serią.
21. W tym samym czasie ciężkie chwile przeżywał oddział w sile jednego batalionu, który zorganizował przyczółek mostowy.
- a) Jeden batalion utworzył przyczółek mostowy.
 - b) Batalion, który utworzył przyczółek mostowy, nie miał trudnego zadania.
 - c) Sytuacja na przyczółku mostowym była poważna.
 - d) Żołnierze spędzali czas wesoło.
22. Batalion ten musiał stale odpierać natarcia wroga starającego się zlikwidować ten przyczółek.
- a) Nieprzyjaciół odpierał natarcia.
 - b) Wróg nacierał stale.
 - c) Wróg chciał utworzyć przyczółek.
 - d) Nieprzyjaciół atakował nasz batalion, bo chciał go zmusić do opuszczenia przyczółka.
23. Część czołgów i wozów pancernych npla przeszła przez most, jednak dziesięć pojazdów zostało zniszczonych ogniem granatników przeciwpancernych.
- a) Nasi żołnierze zniszczyli dziesięć pojazdów wroga.
 - b) Wróg zniszczył nam dziesięć pojazdów.
 - c) Zniszczyliśmy granatnikami przeciwpancernymi dziesięć pojazdów wroga.
 - d) Wszystkim czołgom npla udało się przejść przez most.

24. Nieprzyjaciel stracił łączność z oddziałami swoimi na południowym brzegu rzeki.
- a) Nieprzyjaciel utrzymywał łączność przez cały czas ze swoimi oddziałami.
 - b) Nasz batalion nie mógł się połączyć z siłami głównymi.
 - c) Nieprzyjaciel nie tracił łączności ze swoimi oddziałami.
 - d) Nieprzyjaciel nie miał łączności z tymi oddziałami, które były na południowym brzegu rzeki.
25. Nasze czołgi oczyściły teren z nieprzyjaciela.
- a) Nasze czołgi się wycofały.
 - b) Nasze czołgi zlikwidowały resztę oddziałów nieprzyjaciela.
 - c) Nasze czołgi przeszły przez teren nieprzyjaciela.
 - d) Nasze czołgi posunęły się naprzód.

VOCABULARY

1. transzeja	- trench, fire trench
2. droga dowozu	- route of supply
3. wojska powietrzno-desantowe, pl.	- airborne troops, para-
troops
4. węzeł komunikacyjny, m.
węzła komunikacyjnego, gen. s.	- center of transportation
5. rejon zrzutu, m.
rejonu zrzutu, gen. s.	- drop zone
6. wyrzutnia, f.
wyrzutni, gen. s.	- launching pad, launching
device, launching mount
7. pocisk kierowany, m.
pocisku kierowanego, gen. s.	- guided missile
8. szczegółowy, szczegółowa,
szczegółowe	- detailed
szczegółowo	- in detail
9. spadochroniarz, m.
spadochroniarze, nom. pl.	- parachutist, paratrooper
10. indywidualny, indywidualna,
indywidualne	- individual
indywidualnie	- individually
11. broń zespołowa	- crew served weapons
zespołowy, zespołowa, zespo-
łowe	- group, collective (adj.)
12. zrzucić, p. zrzucić, i.
zrzucę zrzucam
zrzuci zrzuca	- to drop
13. szybowiec, m.
szybowca, gen. s.	- glider
14. transportowy, transportowa,
transportowe	transportation, transport
(adj.)

15.	punkt zbiórki, m. punktu zbiórki, gen. s.	- rallying point
16.	węzeł łączności, m. węzła łączności	- communication center
17.	nawiązać, p. nawiązywać, i. nawiązę nawiązuję nawiąże nawiązuje	- to establish, to enter into connection, to refer
18.	kontakt, m. kontaktu, gen. s.	- contact, touch, switch
19.	postępować, i. postąpić, p. postępuję postąpię postępuje postąpi	- to proceed, to develop, to behave
20.	punkt medyczny, m. punktu medycznego, gen. s.	- aid station
21.	śmigłowiec, m. śmigłowca, gen. s.	- helicopter
22.	busola, f.	- compass
23.	obliczyć, p. obliczać, i. obliczę obliczam obliczy oblicza	- to compute, to figure out
24.	namiar, m. namiaru, gen. s.	- compass azimuth
25.	seria, f.	- series, burst (M.T.)
26.	przeżywać, i. przeżyć, p. przeżywam przeżyję przeżywa przeżyje	- to live through, to outlive, to survive
27.	wróg, m.	- enemy, foe
28.	pojazd, m. pojazdu, gen. s.	- vehicle
29.	zatomować, p. tamować, i. zatomuję tamuję zatomuje tamuje	- to block, to jam, to stop (bleeding)
30.	oczyścić, p. oczyszczać, i. oczyszczę oczyszczam oczyści oczyszcza	- to clean out, to mop out

AKCJA DESANTOWA

(Based on IMS 15)

Nasze dowództwo postanowiło skierować główny atak na Brześć znajdujący się 10 km za pierwszą linią npla. Miasto to leżało na głównej drodze dowozu npla. Dowództwo postanowiło przeprowadzić atak przy pomocy oddziałów wojsk powietrzno-desantowych. Oddziały te miały zaatakować Brześć od strony zachodniej, zorganizować przyczółek na północ od rzeki i zaatakować najważniejsze węzły komunikacyjne. Rejon zrzutu został wyznaczony na zachód od miasta, gdzie według meldunków naszego wywiadu znajdowały się wyrzutnie pocisków kierowanych.

Plan operacji został opracowany bardzo szczegółowo. Spadochroniarze mieli mieć tylko broń indywidualną. Broń zespołowa miała być zrzucona na spadochronach koloru żółtego. Sprzęt ciężki miał być przywieziony szybowcami, a później też samolotami transportowymi. Każdy spadochroniarz skacząc miał wiedzieć, gdzie jest punkt zbiórki jego kompanii i jakie są jego zadania. Jedni mieli przecinać linie telefoniczne, drudzy mieli niszczyć węzły łączności. Specjalny oddział miał nawiązać kontakt z partyzantami.

Operacja desantowa rozpoczęła się o 4-tej rano i postępowała według przewidzianego planu. W pół godziny po wystartowaniu pierwsze samoloty znalazły się nad rejonem miasta.

Natychmiast po wylądowaniu żołnierze w przewidzianych zespołach rozpoczęli akcję niszczenia. Tymczasem nieprzyjaciel zorientowawszy się w sytuacji rozpoczął organizować walkę z desantem. Przy niszczeniu słupów i przecinaniu drutów telefonicznych jeden z żołnierzy został ranny w ramię. Sanitariusz wziął go na plecy i zaniósł do punktu medycznego. Ponieważ był on ciężko ranny, został on ewakuowany śmigłowcem do tyłu.

W innym miejscu posuwanie się naprzód zostało zatrzymane skośnym ogniem karabinu maszynowego, który znajdował się w budynku na prawo od drogi. Podoficer przy pomocy busoli obliczył położenie budynku i podał namiar moździerzom. Bateria moździerzy natychmiast otworzyła ogień. Pierwsza seria była za krótka, ale już druga była w celu.

Oddział mógł teraz posuwać się dalej. W tym samym czasie ciężkie chwile przeżywał oddział w sile baonu, który zorganizował przyczółek mostowy. Musiał on stale odpierać natarcia wroga starającego się zlikwidować ten przyczółek. Sytuacja w tym rejonie stała się wkrótce poważna. Batalion znalazł się pod silnym ogniem moździerzy i bezpośrednim ogniem artylerii strzelającej ze wzgórz na północny wschód od miasta.

Około godziny 9-tej rozpoczęło się nieprzyjacielskie uderzenie na most. Nacieraly czołgi oraz wozy pancerne na gąsienicach. Część czołgów i wozów pancernych przeszła przez most, jednak 10 pojazdów zostało zniszczonych ogniem granat-

ników przeciwpancernych. Z powodu tego cały ruch został zatamowany. Nieprzyjaciół stracił łączność z oddziałami na południowym brzegu rzeki. Oddziały te zostały jednocześnie zaatakowane przez nasze czołgi, które przerwały front od południa, nawiązały styczność z oddziałami desantowymi i oczyściły teren z nieprzyjaciela.

Brześć został zdobyty.

LESSON 128

Translation
English - Polish

Part I

1. The paratroopers sitting in their places in the airplane knew that their's was a difficult mission, because the drop area was near a well guarded town on the main supply route.
2. The rallying point was in a small forest in which the paratroopers could easily hide the crew's weapons and wait until they made contact with the underground army.
3. The boys were well prepared for the boat trip on the lake. In their knapsacks was a two day's supply of food. Besides that, they had a frying pan, hatchets, and other essential things.
4. Maria liked having guests, but she didn't like washing the dishes after they left, especially when the sink was

Homework

Write or record, as appropriate, in no less words, answers to the following questions:

1. Jakie zadania ma wojsko powietrzno-desantowe?
2. W jakich okolicznościach i w jakim celu używa

Vocabulary

busola, f.	- compass
droga dowozu	- route
indywidualny, indywidualna, indywidualne	- individual
indywidualnie	- individually
kontakt, m.	- contact,
kontaktu, gen. s.	switch
nanieść, p. nanosić, i.	- to mark,
naniosę nanoszę	
naniesie nanosi	
namiar, m.	- compass
namiaru, gen. s.	
nawiązać, p. nawiązywać, i.	- to establish
nawiązę nawiązuje	enter into
nawiąże nawiązuje	relation, to
obliczyć, p. obliczać, i.	- to compute
obliczę obliczam	out
obliczy oblicza	
oczyścić, p. oczyszczać, i.	- to clean out
oczyszczę oczyszczam	
oczyści oczyszczają	
partyzant, m.	- partisan, g
partyzanci, nom. pl.	
pocisk kierowany	- guided missile
pojazd mechaniczny, m.	- vehicle
pojazdu mechanicznego, gen. s.	

postępować, i.	postąpić, p.	- to proceed, to develop, to behave
postępuję	postąpię	
postępuje	postąpi	
powietrzno-desantowy, powietrzno-desantowa, powietrzno-desantowe		- airborne
punkt medyczny		- aid station
punkt zbiórki		- rallying point
rejon zrzutu		- drop zone
seria, f.		- series, burst (M.T.)
skośny, skośna, skośne		- oblique, slanting
śmigłowiec, m.		- helicopter
śmigłowca, gen. s.		
spadochroniarz, m.		- parachutist, paratrooper
spadochroniarze, nom. pl.		
szybowiec, m.		- glider
szybowca, gen. s.		
węzeł komunikacyjny		- center of transportation
węzeł łączności		- communication center
wojska powietrzno-desantowe		- airborne troops (paratroops)
wyrzutnia, f.		- launching pad, launching device, launching mounts
wyrzutni, gen. s.		
zatakować, p.	tamować, i.	- to block, to jam, to stop (bleeding)
zatakuję	tamuję	
zatakuję	tamuje	
zrzucić, p.	zrzucić, i.	- to drop
zrzucę	zrzucam	
zrzuci	zrzuca	

ORGANIZACJA DYWIZJI POWIETRZNO-DESANTOWEJ

Dywizja powietrzno-desantowa, tak jak dywizja piechoty, uległa również zasadniczym zmianom organizacyjnym. Reorganizacja ta uczyniła ją bardziej operatywną--i co najważniejsze--znacznie silniejszą pod względem uderzeniowym, dzięki wprowadzeniu broni atomowej, jako broni organicznej. Całkowita mechanizacja dywizji zapewnia wysoką manewrowość podczas działań zaczepnych, umożliwia szybkie ześrodkowanie i rozśrodkowanie wojsk na polu walki, a w obronie ułatwia szybkie wykonanie kontrataków i zamykanie luk spowodowanych wybuchami atomowymi nieprzyjaciela.

Obecny skład dywizji powietrzno-desantowej jest następujący: Dowództwo, grupa dowodzenia, pięć grup bojowych, batalion łączności, batalion saperów, artyleria dywizyjna i grupa zaopatrzenia.

W skład grupy dowodzenia wchodzi: kompania dowodzenia, kompania obsługi, eskadra lotnictwa i kompania rozpoznawcza.

Grupa bojowa posiada pięć kompanii piechoty, kompanię moździerzy i kompanię dowodzenia.

W skład artylerii dywizyjnej wchodzi: sztab, bateria dowodzenia, pięć baterii haubic 105 mm (po 5 dział w każdej baterii) i bateria wyrzutni rakietowych.

Grupa zaopatrzenia składa się z kompanii dowodzenia, batalionu remontowego, kompanii kwatermistrzowskiej, kompanii gospodarczej i kompanii medycznej. W tej grupie ześrodkowane są wszystkie pododdziały i urządzenia przeznaczone do materiałowo-technicznego zaopatrzenia dywizji.

Nowa dywizja powietrzno-desantowa nie ma organicznego batalionu czołgów. Zmniejszyła się także ilość artylerii polowej, to jednak zostało wyrównane wprowadzeniem baterii wyrzutni rakietowych. Stan etatowy dywizji zmniejszył się z 17.087 do 11.486 ludzi.

Po wprowadzeniu tej organizacji dywizja desantowo-powietrzna stała się bardziej operatywna. Pozbycie się takiego ciężkiego sprzętu, jak działa 155 i 203,2 mm, znacznie ułatwia transportowanie jej środkami lotniczymi. Obecnie po reorganizacji, taka dywizja może być przerzucana do każdego miejsca na kuli ziemskiej w ciągu 39 godzin od momentu otrzymania rozkazu. Do jej przewiezienia potrzeba 600 samolotów (przy starej organizacji 1000). Żołnierze przewożeni są na samolotach typu C-119, a ciężki sprzęt na samolotach C-123.

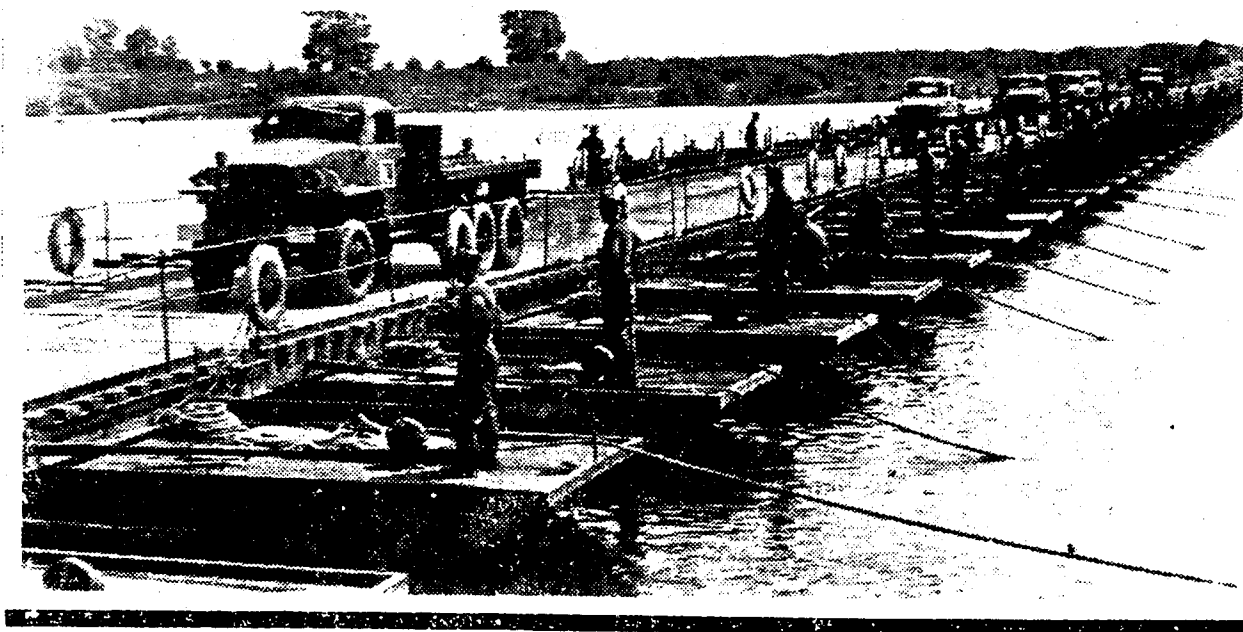
Jeśli dywizja otrzyma zadanie wylądowania w rejonie działań bojowych i wykonania natychmiastowego uderzenia na punkty oporu nieprzyjaciela--wówczas używa się do przewożenia dywizji również i śmigłowców.

Obecna organizacja nadaje dywizjom jednocześnie charakter

zaczepny i manewrowy. Widać to przede wszystkim w wyraźnym zmniejszeniu ilościowym stanu ludzi, a natomiast wzmocnieniu jakościowym środków ogniowych.

Nowa organizacja wymaga również zmian dotychczasowych sposobów ugrupowania bojowego dywizji.

Dawniej ta sprawa była rozwiązywana bardzo szablonowo; zwykle umieszczano dwie trzecie sił w pierwszym rzucie i jedną trzecią w drugim. Taki system oczywiście nie odpowiada współczesnym warunkom walki. Obecna organizacja dywizji pozwala stosować różnorodne rodzaje ugrupowań bojowych zależnie od potrzeb i położenia.

Vocabulary

batalion remontowy	- maintenance battalion
charakter, m. charakteru, gen. s.	- character
całkowity, całkowita, całkowite	- complete, utter, entire
całkowicie	- completely, utterly entirely
etatowy, etatowa, etatowe	- TOE (table of organization and equipment)
gospodarczy, gospodarcza, gospodarcze	- economic
kompania gospodarcza	- Airborne Division Supply and Transport Company
jakościowy, jakościowa, jakościowe	- qualitative
kompania kwatermistrzowska	- supply and transportation company
kompania obsługi	- maintenance company
kontratak, m kontrataku, gen. s.	- counterattack
kula ziemską	- globe
kula, f.	- ball, bullet
manewrowość, f.	- maneuverability, flexibility
manewrowy, manewrowa, manewrowe	- maneuver (as adj.)
mechanizacja, f.	- mechanization
nadawać charakter, i. (zaczepny)	- to make (offensive)
nadać charakter, p. (zaczepny)	
operatywny, operatywna, operatywne	- operational
organiczny, organiczna, organiczne	- organic
organicznie	- organically

pozbyć się, p. pozbywać się, i. pozbędę się pozbywam się pozbędzie się pozbywa się	- to get rid of
remontowy, remontowa, remontowe	- repair (as adj.), maintenance (as adj.)
rozśrodkowanie, n.	- dispersion
różnorodny, różnorodna, różnorodne	- diverse, various
szablony, szablonowa, szablonowe	- stereotyped, routine
szablonowo	- by routine
uczynić, p. czynić, i. uczynię czynię uczyni czyni	- to make, to do
ugrupować, p. grupować, i. ugrupuję grupuję ugrupuje grupuje	- to group
ulegać, i. ulec /ulegnąć, p. ulegam ulegnę ulega ulegnie	- to be subject, to undergo, to yield
umieścić, p. umieszczać, i. umieszczę umieszczam umieści umieszcza	- to put, to place, to locate
wówczas	- at that time, then
zaczepny, zaczepna, zaczepne	- offensive, aggres-
zaczepnie	sive
	- offensively, aggres-
	sively
zależnie (+ od)	- depending (on)
ześrodkowanie, n.	- concentration, focus-
	ing

PATTERN SENTENCES

1. Obóz znajduje się wśród lasów.
2. Teren był górzysty.
3. Zapas amunicji był nieduży.
4. Zakażenie krwi łatwo może spowodować śmierć.
5. Sabotaż partyzantów był bardzo skuteczny.
6. Proch jest materiałem wybuchowym.
7. Komunizm zagraża wolności świata.
8. Antykomunistyczny program radiowy radiostacji „Wolna Europa” jest nadawany codziennie do wszystkich krajów Europy środkowej i południowo-wschodniej.
9. Stacja nasłuchowa odebrała meldunek partyzantów antykomunistycznych.
10. Polskie Siły Zbrojne nie złożyły broni po katastrofie wrześniowej 1939 roku, lecz walczyły dalej poza granicami kraju.
11. Słyszeliśmy przez radio meldunek partyzantów, ale myśleliśmy, że to provokacja nieprzyjaciela.
12. Wśród gęstych lasów sosnowych znajdowała się duża polana.
13. Pan Nowak jest bardzo dokładny.
14. Obserwacja przedpola była utrudniona ze względu na gęstą mgłę.
15. Zagajnik to jest młody las.
16. Na skraju lasu widać było nasze moździerze.
17. Przed wejściem do pociągu proszę upewnić się co do rozkładu jazdy pociągów.
18. Moment był naprawdę krytyczny kiedy czołgi nas zaatakowały.
19. Ognisko było już zapalone o godzinie 6-tej.
20. Tych rekrutów trzeba przeszkolić w rzucaniu granatem.

21. Odwaga tego żołnierza jest wielka.
22. Na lewym odcinku bój był straszny.
23. Jeden filar mostu został uszkodzony.
24. Naszym saperom nie udało się zniszczyć całego mostu. Tylko jedno przęsło zostało zniszczone.
25. Dwóch partyzantów chce się przebrać za kolejarzy.
26. Za wszelką cenę musimy odwrócić uwagę tego wartownika od wejścia do koszar, którego on pilnuje, jeżeli chcemy się dostać do środka.
27. Ładunków wybuchowych nie można zbyt długo zakładać, bo wartownik może was zauważyć.
28. Fundament filaru mostu był bardzo wysoki.
29. Lont prochowy pali się w powietrzu i w wodzie z szybkością 1 cm/sek.
30. Dno rzeki było skaliste.
31. Uciekaj, bo możesz wylecieć w powietrze razem z mostem; cały ten teren jest zaminowany.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Współpraca z ruchem oporu

Położenie partyzantów, znajdujących się w obozie wśród gęstych lasów górzystego terenu było ciężkie i stawało się coraz gorsze. Partyzanci mieli coraz więcej trudności w zdobywaniu broni, amunicji i lekarstw. Zapasy żywności też się kończyły. Ludzie byli głodni, a ranni umierali na zakażenie krwi. Akcja sabotażu musiała być wstrzymana, gdyż brak było materiałów wybuchowych. Nawet o zwykły proch było już trudno. Zostawała tylko nadzieja na pomoc ze strony państw, które tak samo jak i partyzanci walczyły z komunizmem.

Dowódca partyzantów dał więc rozkaz radiotelegrafiście, żeby nawiązał za wszelką cenę łączność z jakąś stacją jednego z tych państw.

Po długim wywoływaniu wreszcie radiotelegrafiście udało się nawiązać łączność z jedną z antykomunistycznych stacji nasłuchowych i w krótkich zdaniach przedstawić trudności partyzantów i prosić o pomoc. Chociaż dowództwo sił zbrojnych państwa antykomunistycznego nie miało pewności, czy odebrany meldunek nie jest jakąś provokacją, postanowiło jednak wysłać samolot z oficerem łącznikowym nad teren, na którym miał się znajdować obóz partyzancki. Po dłuższym locie nad terenem górskim samolot znalazł się nad polaną, gdzie dopiero po dokładnej obser-
wacji można było zauważyć zamaskowany obóz w małym zagajniku.

Znaki dawane ze skraju zagajnika upewniły pilota, że są wreszcie na miejscu. Po chwili samolot wylądował na polanie. Rozmowa oficera łącznikowego z dowódcą partyzantów nie trwała długo. Zebrawszy wszystkie dane o krytycznym położeniu partyzantów, oficer łącznikowy obiecał pomoc i w pół godziny później samolot był już w drodze powrotnej. Następnego dnia o świcie nad polaną ukazał się duży samolot transportowy, z którego zrzucono na spadochronach zaopatrzenie. Wylądowało również na polanie dwóch oficerów spadochroniarzy. Oficerowie rozmawiając przy ognisku z partyzantami przekonali się, że na szczęście nie trzeba będzie przeszkalać partyzantów. Widać było, że ci ludzie mają dużo odwagi i są już doświadczeni w boju. Wieczorem tego samego dnia spadochroniarze omówili przy mapie z dowódcą plan wysadzenia ważnego mostu kolejowego. W nocy obydwaj oficerowie z grupą partyzantów zbliżyli się do mostu na odległość, z której o świcie mogliby widzieć filary i przęsła. Tu, nad ranem, jeszcze raz omówiono plan akcji. Dwóch partyzantów przebranych za kolejarzy podejdzie do mostu i będzie prosiło wartownika, aby im pozwolił przejść na drugą stronę. W ten sposób odwrócą oni uwagę wartownika od mostu i ułatwią pracę obu spadochroniarzom, którzy będą zakładali ładunki wybuchowe pod przęsłami.

Wszystko poszło jak najlepiej. Wartownik oczywiście nie chciał pozwolić przebranych partyzantom przejść na drugą stronę

i zaczął im długo tłumaczyć dlaczego. Tymczasem spadochroniarze dopłynęli do mostu. Tu jeden ze spadochroniarzy stanął na fundamencie filaru, a drugi stanawszy mu na ramionach wspiął się na filar i założył ładunki wybuchowe. Następnie spadochroniarze musieli nurkować, żeby założyć lont prochowy, który przeprowadzili po dnie rzeki aż do miejsca, gdzie była ukryta grupa partyzantów. Kiedy przebrani za kolejarzy partyzanci też wrócili, lont prochowy został zapalony. Za chwilę nastąpił straszny wybuch i most wyleciał w powietrze.

Zadanie zostało wykonane i partyzanci szybko zaczęli uciekać w kierunku obozu, aby uniknąć pościgu.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

(Reading Part)

Multiple Choice Statements
based on Narration

Współpraca z ruchem oporu

1. a) Położenie partyzantów było ciężkie.
b) Obóz był blisko miasta.
c) Partyzanci bawili się doskonale.
d) Partyzanci chcieli walczyć.
2. a) Partyzantom łatwo było zdobywać broń, amunicję i lekarstwa.
b) Partyzanci nie umieli zdobyć broni, amunicji i lekarstw.
c) Partyzanci mieli duże trudności w zdobywaniu broni, amunicji i lekarstw.
d) Partyzanci mieli coraz mniej trudności w zdobywaniu broni, amunicji i lekarstw.
3. a) Partyzantom brakowało amunicji.
b) Zapasy materiałów wybuchowych się kończyły.
c) Partyzanci mieli duże zapasy żywności.
d) Partyzanci mieli mało żywności.
4. a) Partyzanci byli głodni.
b) Ludzie we wsi nie mieli co jeść.
c) Partyzanci byli ranni.
d) Partyzanci nie mieli co jeść, a ich ranni umierali, bo nie było lekarstwa przeciw zakażeniu krwi.
5. a) Partyzanci nie mieli ładunków wybuchowych, więc nie mogli niszczyć mostów i torów kolejowych.
b) Partyzanci prowadzili akcję sabotażu mimo braku materiałów wybuchowych.
c) Akcja sabotażu dawała dobre wyniki.
d) Partyzantom brakowało materiałów wybuchowych.
6. a) Zwykłego prochu było dosyć.
b) Partyzanci mieli mało prochu.
c) Prochu nie można było znaleźć.
d) Partyzanci mogli mieć dużo prochu, gdyby chcieli.

7. a. Partyzanci spodziewali się, że inne państwa im pomogą w walce z komunizmem.
b. Inne państwa nie miały nadziei.
c. Także inne państwa walczyły z komunizmem.
d. Tylko partyzanci chcieli walczyć z komunizmem.
8. a. Radiotelegrafista starał się nawiązać łączność ze stacją komunistyczną.
b. Nawiązanie łączności z jedną z antykomunistycznych stacji nie trwało długo.
c. Łączności nie można było nawiązać.
d. Partyzancki radiotelegrafista nawiązał wreszcie łączność radiową.
9. a) Meldunek partyzancki był prowokacją.
b) Meldunek partyzancki mógł być prowokacją komunistyczną.
c) Nie było pewności, czy meldunek partyzancki nie jest prowokacją komunistyczną.
d) Dowództwo sił zbrojnych państwa antykomunistycznego nie wysłało żadnego samolotu nad teren, na którym miał się znajdować obóz partyzancki.
10. a) Samolot długo krążył nad górami zanim znalazł obóz partyzancki, który był w małym zagajniku.
b) Samolot krążył nad terenem górskim, ale nie znalazł obozu, bo obóz był dobrze zamaskowany.
c) Obóz był w małym zagajniku nad rzeką.
d) Pilot latał nad terenem górskim.
11. a) Pilot nie zauważył zagajnika.
b) Partyzanci dawali znaki pilotowi, aby go poinformować o położeniu obozu.
c) Pilot chciał wrócić, bo zauważył milicję komunistyczną.
d) Po znakach dawanych przez partyzantów pilot się zorientował, że jest u celu.
12. a) Położenie partyzantów było złe.
b) Partyzantom dobrze się powodziło.
c) Oficer łącznikowy wrócił do obozu.
d) Partyzanci mieli dane o wrogu.

13. a) Samolot transportowy ukazał się nad polaną jak tylko zaczęło się robić ciemno.
b) Partyzanci otrzymali zrzut zaopatrzenia.
c) Partyzanci zrzucili zaopatrzenie na spadochronach.
d) Zrzut był w południe.
14. a) Lądowanie było trudne.
b) Na polanie było dwóch oficerów.
c) Dwaj spadochroniarze, którzy wylądowali, byli oficerami.
d) Spadochroniarze byli na polanie.
15. a) Partyzanci są doświadczonymi żołnierzami.
b) Partyzanci muszą być przeszkoleni.
c) Na szczęście trzeba partyzantów przeszkolić.
d) Partyzanci upewniali oficerów, że potrzebują przeszkolenia.
16. a) Partyzanci nie są doświadczeni.
b) Partyzanci mają dużo odwagi.
c) Ludzie ze wsi mają więcej odwagi niż partyzanci.
d) Spadochroniarze mają dużo odwagi.
17. a) Plan był bardzo ważny.
b) Wieczorem wysadzono most.
c) Dowódca partyzantów chciał wysadzić most.
d) Omówiono plan wysadzenia mostu kolejowego.
18. a) Oficerowie obserwowali most z dużej odległości.
b) W nocy nie było widać mostu.
c) Spadochroniarze z partyzantami podeszli dosyć blisko do mostu.
d) Filary i przęsła były widoczne nawet w nocy.
19. a) Wszyscy partyzanci przebrali się za kolejarzy.
b) Dwóch partyzantów chce odwrócić uwagę wartownika.
c) Dwóch kolejarzy chciało przejść przez most.
d) Wartownik nie wierzył kolejarzom.
20. a) Spadochroniarze założyli ładunki wybuchowe pod przęsłami mostu.
b) Spadochroniarzom nikt nie może ułatwić pracy.
c) Wartownik wie, że kolejarze są partyzantami.
d) Filary są zaminowane.

21. a) Wartownik strzelił do partyzantów.
b) Kolarze byli przebrani za partyzantów.
c) Partyzanci wreszcie przeszli przez most.
d) Partyzantom nie było wolno przejść przez most.
22. a) Spadochroniarze założyli ładunki wybuchowe, a potem popłynęli do mostu.
b) Tylko jeden spadochroniarz założył ładunki wybuchowe.
c) Spadochroniarze nie mogli wykonać swego zadania.
d) Jeden stał na fundamencie filaru i zakładał ładunki wybuchowe, a drugi stał mu na ramionach.
23. a) Wartownik rozmawia ze spadochroniarzem.
b) Lont było widać na powierzchni wody.
c) Spadochroniarze nie potrzebowali nurkować.
d) Lont prochowy prowadził od mostu do miejsca, gdzie byli ukryci partyzanci.
24. a) Kolarze wrócili do partyzantów.
b) Wartownik zaczął strzelać.
c) Partyzanci wysadzili most w powietrze.
d) Lontu nie można było zapalić.
25. a) Partyzanci chcieli uniknąć pościgu.
b) W obozie czekali na wynik akcji.
c) Zadania nie wykonano.
d) Partyzanci uciekali, bo się bali kolarzy.

VOCABULARY

Narration

1. wśród	- among
2. górzysty, górzysta, górzyste	- mountainous
3. zapas, m.
zapasu, gen. s.	- reserve, store, supply,
stock
4. zakażenie krwi	- blood poisoning, infection
5. sabotaż, m.
sabotażu, gen. s.	- sabotage
6. proch, m.
prochu, gen. s.	- gunpowder
7. komunizm, m.
komunizmu, gen. s.	- communism
8. antykomunistyczny, antykomu-
nistyczna, antykomunistyczne	- anticommunistic
9. nasłuchowa stacja	- monitoring station
10. siły zbrojne (pl. only)	- armed forces
11. prowokacja, f.	- provocation
12. polana, f.	- glade, (forest) clearing
13. dokładny, dokładna, dokładne	- exact, precise, accurate
14. obserwacja, f.	- surveillance, observation
15. zagajnik, m.
zagajnika, gen. s.	- grove
16. skraj, m.
skraju, gen. s.	- edge, rim
17. upewnić (się), p.
upewnić (się)
upewni (się)	- to assure, (to make sure),
(to ascertain)
upewniać (się), i.
upewniam (się)
upewnia (się)	

18. krytyczny, krytyczna, krytyczne - critical
krytycznie - critically
19. ognisko, n. - campfire, bonfire
20. przeszkalać, i. przeszkolić, p. - to train
przeszkalam przeszkolę
przeszkala przeszkoli
21. odwaga, f. - daring, bravery, boldness
22. bój, m. - combat, battle engagement
boju, gen. s.
23. filar, m. - pillar, column, pier
filaru, gen. s.
24. przęsło, n. - span
25. przebierać się, i. - to disguise oneself,
przebieram się to change (clothes)
przebiera się
przebrać się, p.
przebiorę się
przebierze się
26. odwrócić, p. odwracać, i. - to divert, to turn away,
odwrócę odwracam to turn over
odwróci odwraca
27. zakładać, i. założyć, p. - to place, to establish
zakładam założę
zakłada założy
28. fundament, m. - foundation, basis
fundamentu, gen. s.
29. lont prochowy, m. - safety fuse, time fuse
lontu prochowego, gen. s.
30. dno, n. - bottom
31. wylecieć, p. wylatywać, i. - to blow up, to explode
w powietrze
wylecę wylatuję
wyleci wylatuje

Communication Exchange

1. kwadrat, m. - square
kwadratu, gen. s.

PATTERN SENTENCES

1. Państwo sprzymierzone pomagało partyzantom.
2. Ten nowy środek chemiczny jest bardzo skuteczny.
3. Zwiadowca jest to żołnierz wykonujący rozpoznanie.
4. Karolczaka nazywano „Chytrym”, bo umiał wyjść cało z najtrudniejszej sytuacji.
5. Tego mostu należy strzec dniem i nocą.
6. Gotowość bojowa jest to stan przygotowania oddziałów lub pojedynczego żołnierza do podjęcia walki.
7. Te informacje były wyczerpujące.
8. Bojowe środki promieniotwórcze (BSP) są używane do bomb, pocisków, granatów moździerzowych, rakiet i samolotów-pocisków.
9. Dowódca miał zamiar ściągnąć wszystkie oddziały w celu przygotowania się do odparcia natarcia.
10. Posiłki nie zostały ściągnięte na czas.
11. Przez bagna prowadziła tylko jedna wąska ścieżka.
12. Nasi partyzanci mieli za zadanie przeniknąć nocą w głąb terenów zajmowanych przez npla.
13. Urządzenia fabryki zostały kompletnie zniszczone.
14. Odpowiedź na to pytanie jest trudna.
15. Lotnictwo bombarduje duże obiekty, np. fabryki, stacje i węzły kolejowe.
16. Dowódca pułku został zabity, więc podpułkownik Mikołajczak musiał objąć dowództwo pułku.
17. Akcja dywersyjna objęła cały kraj.
18. Zgodnie z rozkazem dowódcy nie należy nikomu dawać urlopów.
19. Wśród żołnierzy powstało duże zamieszanie.

20. Bomba burząca jest to bomba lotnicza posiadająca silny ładunek materiałów wybuchowych. Celem tej bomby jest burzenie obiektów stałych npla.
21. Bomba zapalająca jest to bomba lotnicza wypełniona materiałem, który zapala i powoduje pożar.
22. Żołnierze pojedynczo przechodzili przez most na drugą stronę rzeki.
23. Na drodze stał olbrzymi czołg.
24. Eksplozja wstrząsnęła całą fabryką.
25. Pierwsze bomby lotnicze były stosunkowo małe.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Akcja oddziałów partyzanckich na tyłach nieprzyjaciela

Oficer łącznikowy państwa sprzymierzonego, porucznik Kuzreja i dowódca grupy partyzantów, Jerzy, siedzieli w namiocie i grali w karty trochę dla zabicia czasu, a trochę dla pokrycia zdenerwowania. Powodów do zdenerwowania mieli oni sporo. Grupa partyzantów po zejściu z gór znajdowała się w lasach blisko dużych zakładów, o których wiedzieli tylko tyle, że to podobno jest jakaś chemiczna fabryka. Trzy dni temu dowódca partyzantów wysłał jednego ze swoich najlepszych zwiadowców, Karolczaka, którego wszyscy nazywali „Chytrym”, żeby zebrał informacje o tej strzeżonej przez wojsko fabryce. Zadanie Karolczaka było tym bardziej trudne, że oddziały wojskowe znajdujące się na terenie fabryki były stale w gotowości bojowej. Dopiero po tygodniu Karolczak wrócił do obozu, przynosząc wyczerpujące informacje o tajemniczej fabryce. Okazało się, że to była fabryka bojowych środków promieniotwórczych. Fabryka ta znajdowała się częściowo pod ziemią.

Fabryka miała trzy wejścia. Strzeżona była przez batalion piechoty i jednostki artylerii przeciwlotniczej. Na północ od fabryki była rzeka i bagna. Na południe teren był niestety otwarty. Tu znajdowały się działa i gniazda karabinów maszy-

nowych. Atak z tej strony byłby bardzo trudny, zwłaszcza, gdyby nieprzyjaciel ściągnął posiłki z północy linią kolejową lub szosą. Po meldunku Karolczaka opracowano na odprawie następujący plan: W nocy partyzanci wysadzą w powietrze dwa główne mosty na rzece, na północ od fabryki. Jeden pluton wykona atak pozorowany z zachodu, a reszta zaatakuje wąski most na wschód od fabryki i utworzy przyczółek, z którego kilka grup saperów przeniknie w głąb terenu fabryki i zniszczy urządzenia. Następnie partyzanci wycofają się. Po przedstawieniu planu, Kurzeja, jako oficer łącznikowy, połączył się drogą radiową z dowództwem sił zbrojnych państwa sprzymierzonego i zażądał bombardowania lotniczego. Otrzymał odpowiedź, że o 4-tej nad ranem bombowce przez 10 minut będą bombardowały cały obiekt. Natarcie ma się odbyć natychmiast po nalocie. Kurzeja objął dowództwo nad plutonem mającym wykonać atak pozorowany i wyruszył natychmiast na wzgórze 334. Dowódca partyzantów objął dowództwo nad grupą dywersyjną mającą się zebrać na wzgórzu 434.

Akcja została przeprowadzona zgodnie z planem. Parę minut przed nalotem bombowców partyzanci wysadzili w powietrze dwa główne mosty. Spowodowało to wielkie zamieszanie wśród nieprzyjaciela i duże straty podczas nalotu bombowców, które rzuciły kilkanaście bomb burzących i kilka zapalających. Natychmiast po nalocie, Kurzeja wyszedł ze swoimi ludźmi z lasu na wzgórzu i zaczął posuwać się naprzód, ściągając na swój

pluton całą uwagę nieprzyjaciela i jego ogień. Tymczasem Jerzy dał rozkaz, żeby jego pluton zaatakował oddziały nieprzyjaciela broniące mostu na wschód od fabryki i utworzył przyczółek. Zaa-
takowany w ten sposób z dwóch stron nieprzyjaciel stracił kom-
pletnie głowę. Saperzy nie mieli więc wielkich trudności by
pojedynczo przeniknąć w głąb terenu fabryki i założyć silne ła-
dunki przy wejściach do fabryki i w innych punktach. Wkrótce
nastąpiły olbrzymie eksplozje. Fabryka przestała istnieć. Par-
tyzanci rozpoczęli szybki odwrót. Wieczorem wszystkie oddziały
znalazły się na miejscu zbiórki wyznaczonym w lasach na północ-
ny wschód od wzgórza 434. Akcja udała się dzięki dobremu współ-
działaniu wszystkich oddziałów. Straty były stosunkowo nieduże:
pięciu zabitych i dziesięciu rannych. Partyzantom udało się
zabrać ze sobą wszystkich rannych i bez strat wrócić do bez-
piecznych okolic górskich.

VOCABULARY

Narration

1. sprzymierzony, sprzymierzona, - allied
sprzymierzone

2. chemiczny, chemiczna, che- - chemical
miczne
chemicznie - chemically

3. zwiadowca, m. - scout, reconnaissance
zwiadowcy, gen. s. man

4. chytry, chytra, chytre - sly, cunning

5. strzec, i. ustrzec, p. - to guard, to defend, to
strzeżę ustrzeżę protect
strzeże ustrzeże

6. gotowość, f. - readiness
gotowość bojowa - combat readiness

7. wyczerpywać, i. wyczerpać, p. - to exhaust
wyczerpuję wyczerpię
wyczerpuje wyczerpie

wyczerpujący, wyczerpująca, - exhaustive, detailed
wyczerpujące

8. środek, m. - means, measure, agent
środka, gen. s.

bojowe środki promienio- - radiological agents
twórcze

9. ściągać, i. ściągnąć, p. - to pull together, to draw,
ściągam ściągnę to pull down, to tow, to
ściąga ściągnie drag

10. posiłki (only plur.) - reinforcements
posiłków, gen. pl.

11. wąski, wąska, wąskie - narrow

12. przenikać, i. przeniknąć, p. - to infiltrate, to pene-
przenikam przeniknę trate, to difuse
przenika przeniknie

13. urządzenie, n. - installation, establish-
ment

14.	odpowieź, f.	- answer, reply
15.	obiekt, m.
obiekta, gen. s.	- object
16.	obejmować, i. objąć, p.
obejmuję obejmę
obejmuje obejmie	- to take over, to include,
to comprise, to embrace
17.	dywersyjny, dywersyjna, dy-
wersyjne	- diversionary
18.	zgodnie (z + instr.)	- according (to), in ac-
cordance (with)
19.	zamieszanie, n.	- confusion, jumbled mess
20.	bomba burząca, f.

burzyć, i. zburzyć, p.
burzę zburzę
burzy zburzy | - demolition bomb

- to demolish |
| 21. | bomba zapalająca, f. | - incendiary bomb |
| 22. | pojedynczo | - single, one by one, one
at a time (as adv.) |
| 23. | olbrzymi, olbrzymia, olbrzy-
mie | - enormous, huge, giant
(as adj.) |
| 24. | eksplozja, f. | - explosion |
| 25. | stosunkowo | - comparatively, relatively |

Communication Exchange

1.	przechwycić, p. przechwycić, i.-
przechwyce przechwycam
przechwyci przechwyca	- to intercept
2.	słabnąć, i. (here no perf.)
słabnę
słabnie	- to weaken, to slack off

PATTERN SENTENCES

1. Klin, który nasze dtwo wbiło w terytorium npla, składał się z naszych najlepszych oddziałów pancernych.
2. Nasze wojska weszły na terytorium npla.
3. Nasz dowódca powiedział, że nie należy obawiać się okrażenia.
4. Po raz pierwszy byłem w Warszawie, kiedy miałem szesnaście lat.
5. Obawa przed nieprzyjacielem była powodem opuszczenia granicznych terenów przez ludność.
6. Ten problem jest bardzo trudny.
7. Dowóz żywności i amunicji był utrudniony z powodu częstych katastrof kolejowych na tej linii.
8. Punkt kontroli ruchu znajdował się na skrzyżowaniu dwóch ważnych dróg.
9. Nie można było skontrolować wszystkich wozów.
10. Dywersant miał przy sobie dwa granaty ręczne.
11. Proszę zacząć hamować, bo zjeżdżamy w dół.
12. Ruch kołowy na szosie był wczoraj stosunkowo mały.
13. Żandarm chciał wylegitymować tego żołnierza.
14. Ośrodek Czerwonego Krzyża był blisko.
15. Posiłek był bardzo smaczny.
16. Nie mogłem mu udzielić żadnych informacji, bo sam nic nie wiedziałem w tej sprawie.
17. Czerwony Krzyż pomógł panu Kowalskiemu odszukać brata po wojnie.
18. W raporcie Kowalski był podany jako „zaginiony”.
19. Punkt zbiórki jeńców wojennych był niedaleko stąd.
20. Ta ulotka leżała na ziemi.

21. Tego człowieka trzeba zachęcić do pracy, to będzie lepiej pracował.
22. Na stole leżał karabin małokalibrowy.
23. Broń palna znajdowała się w workach z żywnością.
24. Zadanie zostało wykonane dostatecznie.
25. Dowódca kazał sformować oddział.
26. Autostrada Poznań-Warszawa przechodzi przez miasta Koło i Konin.
27. Dywersanci mogli wczoraj napaść na naszą kolumnę samochodową, ale nie napadli i do dziś nie wiem dlaczego.
28. Samochód ciężarowy to tyle samo co ciężarówka.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Akcja dywersyjna na tyłach naszej armii

(based on IMS 17)

Po kilkudniowych ciężkich walkach front na południowym odcinku został przez nasze dywizje pancerne przerwany. Nasze wojska wbiły się głębokim klinem w terytorium nieprzyjaciela, który obawiając się okrążenia rozpoczął szybki odwrót na wschód. na całej linii frontu. Po raz pierwszy nasza armia znalazła się na obszarach kraju npla. Ludność kraju, która w obawie przed walkami opuściła teren graniczny, zaczęła wracać teraz do swoich domów, chociaż mogła się spodziewać, że zostaną one kompletnie zniszczone. Ruch powrotny ludności przedstawiał poważny problem dla naszego dowództwa.

Na drogach równoległych do frontu oraz drogach dowozu i ewakuacji pełno było uciekinierów. Najbardziej krytycznie przedstawiała się sytuacja na punktach kontroli ruchu. Żołnierze kontrolujący ruch musieli kierować tysiące uciekinierów na specjalne miejsca, gdzie ich badano i rewidowano. Drugi Oddział wysłał bowiem ostrzeżenia do dowódców wszystkich jednostek, że wśród uciekinierów znajduje się wielu dywersantów. Najcięższą chyba pracę mieli żołnierze pełniący służbę na skrzyżowaniu dróg, gdyż kolumny musiały szybko posuwać się naprzód w kierunku

frontu, a uciekinierzy swymi wózkami i różnymi pojazdami stale hamowali ruch kołowy. Uciekinierzy po wylegitymowaniu byli zwykle kierowani do ośrodków Czerwonego Krzyża, którego personel wydawał posiłki i żywność, udzielał pomocy lekarskiej i informacji oraz pomagał w odszukiwaniu zaginionych.

Wiele pracy było też na punktach zbiórki jeńców wojennych, gdyż z każdym dniem braliśmy więcej żołnierzy nieprzyjacielskich do niewoli. Nasze samoloty zrzucały nad liniami npla ulotki zachęcające do rzucania broni i przechodzenia na naszą stronę. Żołnierze npla często więc dezercerowali. Wielu z nich nawet przechodziło w nocy zasieki przed naszymi liniami. Oczywiście należało stosować do nich te same środki ostrożności, które stosowano do uciekinierów. Byli oni przesłuchiwanym natychmiast przez oficerów „dwójki”, a następnie ewakuowani ciężarówkami do punktu zbiórki jeńców. Tam byli oni jeszcze raz przesłuchiwanym i wysyłani do obozów jenieckich. Niestety wszystkie te środki ostrożności okazywały się niewystarczające. Wśród ludności cywilnej znajdowały się specjalnie wyszkolone grupy dywersyjne, które przenikały na tyły naszych wojsk. Były one uzbrojone w małokalibrową broń palną ukrytą zwykle w workach ze starą odzieżą lub żywnością.

Często dywersanci byli wyposażeni nawet w granaty i w materiały wybuchowe. Kiedy członkowie tych grup znajdowali się już dostatecznie daleko za naszymi liniami, formowali oddziały i rozpoczynali swoją akcję dywersyjną. Polegała ona prze-

ważnie na przerywaniu komunikacji na autostradach i liniach kolejowych przez wysadzanie za pomocą silnych ładunków wybuchowych mostów, torów kolejowych i tuneli.

W terenie górskim dywersanci mieli nawet odwagę napadania w nocy na kolumny samochodów ciężarowych lub innych pojazdów mechanicznych dowożących zaopatrzenie na front. Na szczęście działalność ich nie mogła trwać długo, gdyż oddziały Wojskowej Służby Wewnętrznej szybko likwidowały grupy dywersantów.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

(Reading Part)

Multiple Choice Statements based on Narration

Akcja dywersyjna na tyłach naszej armii

1. a) W pewnym miejscu nasze wojska przerwały linię frontu nieprzyjaciela.
b) Nasze wojska znalazły się na terytorium nieprzyjaciela.
c) Przerwawszy front nasze wojska znalazły się daleko na tyłach npla.
d) Nasze wojska weszły głębokim klinem na terytorium nieprzyjaciela.
2. a) Nieprzyjaciel wycofywał się szybko na wschód.
b) Nieprzyjaciel rozpoczął odwrót na całej linii.
c) Nieprzyjaciel obawiał się okrążenia.
d) W obawie przed okrążeniem nieprzyjaciel rozpoczął odwrót na wschód.
3. a) Po raz pierwszy nieprzyjaciel zaczął wycofywać się na swoich obszarach.
b) Nasza armia po raz pierwszy zaczęła walczyć na obszarze nieprzyjaciela.
c) Po raz pierwszy wojska nieprzyjaciela walczyły we własnym kraju.
d) Nasze wojska po raz pierwszy walczyły z nieprzyjacielem.
4. a) Ludność opuściła teren graniczny przed walkami.
b) Ludność obawiała się walk, więc opuściła teren graniczny.
c) Ludność terenu granicznego zaczęła wracać do swoich domów.
d) Ludność kraju, która opuściła teren graniczny, bardzo się bała.
5. a) Nasze dowództwo musiało zwracać uwagę na ruch powrotny ludności.
b) Ludność wracając do domów miała trudności.
c) Nasze dowództwo miało poważny problem z ruchem powrotnym ludności.
d) Ludność przedstawiała swoje problemy dowództwu.

6.
 - a) Było dużo dróg równoległych do frontu.
 - b) Drogi dowozu i ewakuacji były równoległe do frontu.
 - c) Na drogach dowozu pełno było uciekinierów.
 - d) Uciekinierzy byli na wszystkich drogach.
7.
 - a) Punkty kontroli ruchu były wszędzie na drogach.
 - b) Sytuacja była najbardziej krytyczna na punktach kontroli ruchu.
 - c) W krytycznych punktach na szosach były punkty kontroli ruchu.
 - d) Sytuacja przedstawiała się wszędzie krytycznie.
8.
 - a) Żołnierze kierowali uciekinierów na miejsca, gdzie ich badano.
 - b) Tysiące uciekinierów musiało iść na specjalne miejsca.
 - c) Żołnierze kontrolujący ruch pokazywali drogę uciekinierom.
 - d) Na specjalnych miejscach rewidowano uciekinierów.
9.
 - a) Wśród uciekinierów znajdowało się wielu dywersantów.
 - b) Drugi Oddział ostrzegał dowódców o dywersantach.
 - c) Dowódcy jednostek wiedzieli, że dywersanci są wśród uciekinierów.
 - d) Dowódcy jednostek mieli szukać dywersantów wśród uciekinierów.
10.
 - a) Kolumny musiały szybko posuwać się naprzód.
 - b) Żołnierze pełnili służbę na skrzyżowaniach dróg.
 - c) Uciekinierzy hamowali ruch kołowy i żołnierze na skrzyżowaniach dróg mieli ciężką pracę.
 - d) Uciekinierzy ze swymi wózkami stali na skrzyżowaniach dróg.
11.
 - a) Ośrodki Czerwonego Krzyża miały personel, który wydawał żywność.
 - b) Uciekinierzy po wylegitymowaniu dostawali posiłki.
 - c) Uciekinierzy byli kierowani do ośrodków Czerwonego Krzyża.
 - d) Po wylegitymowaniu uciekinierzy szli do Czerwonego Krzyża, gdzie dostawali pomoc.

12. a) Czerwony Krzyż przede wszystkim szukał zaginionych.
b) Czerwony Krzyż udzielał pomocy lekarskiej.
c) Uciekinierzy otrzymywali w Czerwonym Krzyżu pomoc lekarską i informacje nawet o zaginionych.
d) Czerwony Krzyż pomagał uciekinierom szukać krewnych.
13. a) Braliśmy dużo jeńców do niewoli każdego dnia.
b) Na punktach zbiórki jeńców wojennych było dużo jeńców.
c) Na punktach zbiórki jeńców wojennych było dużo pracy, bo braliśmy dużo jeńców.
d) Z każdym dniem mieliśmy więcej jeńców na punktach ich zbiórki.
14. a) Żołnierze nieprzyjaciela rzucali broń i przechodzili na naszą stronę.
b) Nasze samoloty zrzucały ulotki nad liniami nieprzyjaciela.
c) Nasze ulotki zachęcały żołnierzy nieprzyjaciela do przechodzenia na naszą stronę.
d) Żołnierze nieprzyjaciela byli zachęcani do rzucania broni.
15. a) Przed naszymi liniami były zasieki.
b) Żołnierze nieprzyjaciela dezertowali często.
c) Dużo żołnierzy nieprzyjaciela dezertowało i przechodziło na naszą stronę w nocy.
d) W nocy przez nasze zasieki przechodzili żołnierze nieprzyjaciela.
16. a) Stosowano duże środki ostrożności do uciekinierów.
b) Te same środki ostrożności stosowano do jeńców co i do uciekinierów.
c) Do jeńców należało stosować też środki ostrożności.
d) Środki ostrożności należało stosować do wszystkich.
17. a) Oficerowie „dwójki” mieli dużo pracy przy przesłuchiwaniu jeńców.
b) Po przesłuchaniu jeńcy byli ewakuowani do punktów zbiórki jeńców.
c) Jeńcy byli natychmiast przesłuchiwani przez oficerów „dwójki”.
d) Jeńcy byli ewakuowani do punktów zbiórki ciężarówkami.

18. a) Stosowano wiele środków ostrożności w stosunku do jeńców.
b) Środki, które stosowano, nie były wystarczające.
c) Musiano stosować więcej środków ostrożności.
d) Okazało się, że nie wszystkie środki ostrożności były dobre.
19. a) Grupy dywersyjne były dobrze wyszkolone.
b) Specjalne grupy dywersyjne były zwykle na tyłach naszych wojsk.
c) Dobrze wyszkolone grupy dywersyjne przenikały na tyły naszych wojsk.
d) Ludność cywilna była specjalnie szkolona do walki na bagnety.
20. a) Grupy dywersyjne miały worki z żywnością.
b) W workach z odzieżą i żywnością była broń palna.
c) Broń małokalibrowa była ukryta w workach.
d) Dywersanci byli uzbrojeni w małokalibrową broń, która była ukryta zwykle w workach z odzieżą.
21. a) Dywersanci byli wyposażeni w broń palną.
b) Niektórzy dywersanci mieli też granaty.
c) Dywersanci często mieli nawet materiały wybuchowe i granaty.
d) Często dywersanci byli wyposażeni w ładunki wybuchowe.
22. a) Członkowie grup dywersyjnych rozpoczynali akcję dywersyjną za naszymi liniami.
b) Grupy dywersyjne rozpoczynały akcję daleko za frontem.
c) Dywersanci formowali się w oddziały dostatecznie daleko za naszymi liniami.
d) Po sformowaniu się w oddziały dostatecznie daleko za frontem dywersanci rozpoczynali akcję dywersyjną.
23. a) Dywersanci używali silnych ładunków wybuchowych.
b) Dywersanci przerywali komunikację wysadzając mosty, tory i tunele.
c) Akcja dywersyjna polegała na używaniu ładunków wybuchowych do wysadzania torów.
d) Przeważnie dywersanci wysadzali mosty.

24. a) Dywersanci mieli odwagę walczyć w terenie górskim.
b) Kolumny samochodów ciężarowych dowoziły zaopatrzenie na front.
c) Dywersanci w nocy napadali na kolumny pojazdów dowożących zaopatrzenie.
d) Kolumny samochodów i innych pojazdów posuwały się w w nocy na front.
25. a) Działalność dywersantów była szybko likwidowana przez WSW.
b) Oddziały Wojskowej Służby Wewnętrznej miały szczęście walczyć z dywersantami.
c) Szczęście dywersantów nie mogło trwać długo.
d) Działalność Wojskowej Służby Wewnętrznej nie trwała długo.

VOCABULARY

Narration

1. klin, m.
klinu, gen. s.	- wedge
2. terytorium, n.	- territory, area
3. obawiać się, i. (no perf.)
obawiam się
obawia się	- to be afraid
4. po raz pierwszy	- for the first time
5. obawa, f.	- fear, anxiety, apprehension
6. problem, m.
problemu, gen. s.	- problem
7. dowóz, m.
dowozu, gen. s.	- supply, delivery
8. punkt kontroli ruchu (PKR)	- check point, control point, straggler post
9. kontrolować, i. skontrolować, p.
kontroluję skontroluję
kontroluje skontroluje	- to control
10. dywersant, m.
dywersanci, nom. pl.	- fifth columnist, partisan, guerilla; infiltrator
11. hamować, i. zahamować, p.
hamuję zahamuję
hamuje zahamuje	- to hinder, to brake, to check, to restrain
12. ruch kołowy, m.
ruchu kołowego, gen. s.	- wheeled transport, wheeled movement
13. wylegitymować (się), p.
wylegitymuję (się)
wylegitymuje (się)	- to check somebody's I.D. (to prove one's identity)
legitymować (się), i.
legitymuję (się)
legitymuje (się)	
14. ośrodek, m.
ośrodka, gen. s.	- center

15.	posiłek, m.
posiłku, gen. s.	- meal
16.	udzielić, p. udzielać, i.
udzielę udzielam
udzieli udziela	- to give, to confer,
to impart, to grant
17.	odszukiwać, i. odszukać, p.
odszukuję odszukam
odszukuje odszuka	- to find out, to look
up, to spot, to trace
18.	zaginiony, zaginiona, zaginione	- missing
19.	punkt zbiórki jeńców wojennych
(PZJW)	- POW collecting point
20.	ulotka, f.	- leaflet
21.	zachęcać, i. zachęcić, p.
zachęcam zachęczę
zachęca zachęci	- to urge, to encourage,
to induce, to cheer
22.	małokalibrowy, małokalibrowa,
małokalibrowe	- small caliber
23.	broń palna, f.	- fire weapons
24.	dostateczny, dostateczna, dosta-
teczne
dostatecznie	- satisfactory, sufficient
adequate
sufficiently, adequately
25.	formować, i. sformować, p.
formuję sformuję
formuje sformuje	- to form, to activate,
to organize
26.	autostrada, f.	- super-highway
27.	napadać, i. napaść, p.
napadam napadnę
napada napadnie	- to attack, to assault
28.	ciężarowy, ciężarowa, ciężarowe	- cargo, freight (adj.)

PRZYMUSOWE LĄDOWANIE
na
TERENIE NPLA

Porucznik Kurzeja był jednym z najlepszych pilotów 5 Eskadry Myśliwskiej. Na kadłubie jego maszyny w czasie wojny było siedemnaście kresek. Stracił on siedemnaście nieprzyjacielskich samolotów.

Dowódca miał pełne zaufanie do Kurzei i wyznaczał go zwykle na najtrudniejsze zadania. Dziś Kurzeja miał znowu specjalne zadanie. Miał on zrobić zdjęcia terenu npla, przez który ostatnio został położony rurociąg doprowadzający ropę naftową z jednego z krajów neutralnych do ważnego okręgu przemysłu wojennego. Kurzeja już od pół godziny szukał dobrze zamaskowanego rurociągu, kiedy nagle silnik przestał pracować. Kurzeja popatrzył na zegary, zaklął i powiedział: "Mówiłem mechanikowi, że jest coś nie w porządku z silnikiem." Samolot zaczął szybko spadać. Porucznik natychmiast wyskoczył z samolotu. Spadochron otworzył się i Kurzeja po paru minutach wylądował na terenie - niestety npla.

Właśnie, kiedy podnosił się z ziemi, z pobliskiej chałupy wybiegł chłop z siekierą, a za nim jego żona krzycząc: "Nie zabijaj tego Amerykanina, nie zabijaj!" Kurzeja nie użył rewolweru, który miał przy sobie, ale zaczął do nich mówić, bo znał ich język: "Jestem rolnikiem tak jak i wy.

My Amerykanie nie walczymy z wami, ale z waszym rządem."

Chłop słysząc, że lotnik mówi jego własnym językiem, opuścił siekierę, podszedł i zaczął się go pytać o warunki życia rolników w Ameryce. Kiedy usłyszał od Kurzei, jak się żyje w Ameryce, powiedział do żony: "Zdaje mi się, że nasz rząd nas oszukuje." Właśnie, gdy to powiedział, na drodze ukazał się samochód milicji, którą ktoś powiadomił o katastrofie samolotu w okolicy. Chłop szybko zaprowadził lotnika do stodoły i ukrył go w skrzyni na ziarno. Żona tymczasem powiedziała milicjantom, że ani ona, ani jej mąż nie widzieli żadnego lotnika. Milicjant zły, że niczego się od niej nie dowiedział, kopnął ją.

Po odjeździe milicjantów, chłop przyniósł Kurzei talerz zupy, a żona jego zabandażowała mu skaleczoną nogę. Następnego dnia rano, Kurzeja poszedł w kierunku granicy drogą, którą pokazał mu chłop. W pewnym miejscu droga szła wzdłuż toru kolejowego. Kiedy Kurzeja zobaczył pociąg towarowy jadący w jego kierunku, wpadł na dobry pomysł. Wyskoczył on na tor i zatrzymał pociąg. Kiedy maszynista wysiadł z parowozu, żeby zobaczyć co się stało, Kurzeja wyjął rewolwer i zmusił go do zabrania go ze sobą na parowóz i ruszenia w dalszą drogę. Po otrzymaniu od maszynisty dokładnych informacji o drodze do granicy, Kurzeja wyskoczył z pociągu i rozpoczął marsz przez teren górski. Idąc w kierunku granicy, nagle został on zatrzy-

many przez jakiegoś człowieka. Okazało się, że był to dowódca małego oddziału partyzantów, walczących z reżimem komunistycznym. Partyzant bardzo się ucieszył, kiedy się dowiedział, że zatrzymany jest amerykańskim lotnikiem i przeprowadził go przez pas graniczny do miejsca, gdzie można było widzieć szlaban na drodze przechodzącej przez granicę.

Stąd Kurzeja musiał już na własną rękę dostać się na drugą stronę. Wkrótce Kurzeja zgłosił się do żołnierza Wojsk Ochrony Pogranicza neutralnego kraju i oświadczył, że jest Amerykaninem i że chciałby się porozumieć z ambasadą amerykańską. Żołnierz sprawdził papiery Kurzei i zaprowadził go natychmiast do najbliższego posterunku granicznego.

Translation
English - Polish

Part I

1. Our agent was wounded in the left shoulder and he was losing a lot of blood. He lacked strength to walk to his friend's house.
2. He ran into the building of the embassy of a neutral country although he doubted whether he would get any help there.

3. Borowski declared to his colleagues that, if they were afraid, he would contact the guerilla leader on his own.
4. The peasant promised to bring Kowalski to the forest located in the border zone. He said that the men from the Frontier Guard seldom went into that wood.
5. When they reached the forest Kowalski saw two soldiers waiting for him. He realized that he had been tricked.

Part II

1. By the end of January the firm had produced a first special rubber suit. Willmott climbed into it on a freezing January day and jumped out into the water.
2. On the evening of June 2nd two midget submarines sailed out of the harbor and steamed to their rendezvous with the waiting escort. Darkness closed around them before they reached their meeting place.
3. Our outfit was a combat team. With me was the best damn sergeant in the whole army. We ate together, slept together and fought through hell together. Then one day the sergeant and I had fallen for the same woman. And only one of us could have her.
4. She wasn't sleeping. She was on the porch. When she saw me, she got up and came to me and took my hand between hers and held it to her face.

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 75 words, answers to the following questions:

1. Jakie zadania ma Wojsko Ochrony Pogranicza?
2. Do czego służy ropa naftowa?
3. Gdzie znajdują się szlabany i do czego one służą?

Vocabulary

bandażować, i. bandażuję bandażuje	zabandażować, p. zabandażuję zabandażuje	- to bandage, to bind up
chłop, m. chłopu, dat. chłopi, nom. pl.		- peasant, villager, guy
dalszy, dalsza, dalsze		- farther
doprowadzić, p. (do) doprowadzę doprowadzi	doprowadzać, i. (do) doprowadzam doprowadza	- to conduct (to), to lead (to)
kopnąć, p. kopnę kopnie	kopać, i. kopię kopie	- to kick
kreska, f.		- dash, mark, (here stripe)
na własną rękę		- on his own, by himself

neutralny, neutralna, neutralne	- neutral
neutralnie	- neutrally
odjazd, m. odjazdu, gen. s.	- departure
okręg, m. okręgu, gen. s.	- district, area
oszukiwać, i. oszukać, p. oszukuję oszukam oszukuje oszuka	- to deceive, to cheat, to trick, to swindle
oświadczyć, p. oświadczać, i. oświadczę oświadczam oświadczy oświadcza	- to declare, to announce, to make a statement
pas graniczny	- border zone, bor- derland
pobliski, pobliska, pobliskie	- adjoining, near, neighboring
porozumieć się, p. porozumiewać się, i. porozumiem się porozumiewam się porozumie się porozumiewa się	- to contact, to come to under- standing (agreement), to understand one another, to make oneself understood, to come to terms
rolnik, m. rolnicy, nom. pl.	- farmer, agricul- turst
rurociąg, m. rurociągu, gen. s.	- pipeline
strącić, p. strącać, i. strączę strącam strąci strąca	- to shoot down, to hurl down
szlaban, m. szlabanu, gen. s.	- (crossing) gate,

ukazać się, p. ukazywać się, i.
ukaze się ukazuje się
ukaze się ukazuje się

- to appear, to show

Wojsko Ochrony Pogranicza

- Frontier Guard,
border guard

wpaść na pomysł

- to get an idea

zakląć, p. kląć, i.
zaklnę klnę
zaklnie klnie

- to curse, to swear,
to speak profanely

zaufanie, n.

- confidence

PATTERN SENTENCES

1. Powstaniec, którego poznałem w niewoli, nazywał się Tadeusz Borowski. Powstanie Warszawskie trwało 63 dni.
2. Każdy powstaniec miał swój pseudonim.
3. Kuzyn Tadeusza Sadowskiego był oficerem w wojsku niemieckim.
4. Na ulicy leżał gruz.
5. Ta deska jest długa.
6. W chałupie koło drzwi stała beczka na wodę.
7. Suterena w tym budynku jest niska i ciemna.
8. Ta płyta jest ciężka.
9. To jest płyta cementowa.
10. Ta wskazówka jest cenna.
11. Powstańcy zrobili podkop pod domem.
12. Jeżeli chodzi o tę książkę, to nic nie mogę powiedzieć, bo jej nie czytałem.
13. Ten karabin jest szybkostrzelny. To działo jest szybkostrzelne.
14. Ten człowiek wszystko robi stopniowo.
15. W ścianie była duża dziura.
16. Dentysta musiał wyrwać ząb panu Kowalskiemu.
17. Droga W-Z to najważniejsza arteria Warszawy.
18. Czołgi miały za zadanie zburzyć barykady.
19. Ogień czołowy czołgów i dział pancernych burzył barykady i umocnienia.
20. Mężczyzna powinien ustąpić kobiecie miejsca w tramwaju.

21. Polskie podziemie było doskonale zorganizowane. „Podziemie” to znaczy „ruch oporu” albo „ruch podziemny”.
22. Ściek podziemny pod ulicą Wolską służył jako schron.
23. Nieprzyjaciół starał się zgnieść powstanie.
24. Dowódca musiał zarządzić wycofanie się swych oddziałów.
25. Żołnierz starał się podczołgać do zapory z drutu kolczastego.
26. Wykonanie tego zadania przedstawiało duże ryzyko.
27. Gruz może łatwo zasypać wejście do kanału.
28. Mój syn wstąpił do wojska jako ochotnik.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Walki uliczne podczas Powstania Warszawskiego

Tadeusz Sadowski był znany wśród powstańców warszawskich pod pseudonimem: „Kuzyn”. Otrzymał on ten pseudonim, gdyż często widząc jakiegoś oficera niemieckiego mówił: „O... idzie mój kuzyn”. Nie wielu wiedziało, co się za tym ukrywało. Sadowski, Polak urodzony w Niemczech, miał rzeczywiście kuzyna, który był oficerem armii niemieckiej.

Sadowski był wyszkolonym w Anglii saperem. Został on zrzucony w okolicach Warszawy kilka miesięcy przed wybuchem powstania, aby szkolić młodych żołnierzy Armii Krajowej, czyli A.K., w prowadzeniu walk ulicznych. Od chwili wybuchu powstania brał on też udział w przygotowaniu pozycji obronnych. Powstańcy, po uwolnieniu szeregu dzielnic z rąk niemieckich, rozpoczęli szybko umacniać je. Stawiano barykady używając do tego gruzów, desek, worków z piaskiem, beczek, a nawet wagonów tramwajowych. Osłaniano okna suterren plytami cementowymi wyjętymi z chodników. Na strychy wnoszono wodę i piasek do gaszenia pożarów. Ukrywano zapasy żywności w bezpiecznych miejscach.

Sadowski jako saper dawał podczas tych prac cenne wskazówki, jak budować podkopy pod domami. Potrzebne one były, żeby

łączyć ze sobą różne ośrodki oporu. Ucząc żołnierzy taktyki walk w mieście, Sadowski często przypominał im: „Pamiętajcie panowie, że Niemcy nauczyli się wiele podczas wojny na wschodnim froncie, jeżeli chodzi o zdobywanie miast. Dzielą oni swoje bataliony na grupy szturmowe, które są uzbrojone w broń automatyczną, różnego rodzaju granaty, miotacze ognia, moździerze i w karabiny maszynowe. Do grup tych są przydzielone czołgi i szybkostrzelne działa pancerne. Po silnym przygotowaniu ogniowym i nalotach, grupy szturmowe ruszają do ataku obchodząc szerokie ulice i place. Starają się one dostać stopniowo w głąb miasta przez dziury wyrwane w ścianach pociskami artyleryjskimi, bombami lotniczymi i granatami. Szerokimi arteriami miasta jadą czołgi i działa pancerne burząc ogniem czołowym barykady i różne inne umocnienia, a szczególnie domy stojące na rogach ulic. Walka z nimi jest trudna. Nie wolno nam jednak ustąpić. Trzeba więc walczyć z nimi z zasadzki, z podziemia. Ścieki podziemne, czyli kanały, powinny być szczególnie wykorzystywane do wysadzania w powietrze czołgów, dział i stanowisk nieprzyjacielskich”.

Niestety już po dwóch tygodniach powstania, położenie powstańców zaczęło się robić coraz cięższe. Lotnictwo niemieckie bombardowało stale broniące się jeszcze dzielnice. Było jasne, że Niemcy starają się zgnieść powstanie jak najszybciej. Na odcinku, którego dowódcą był Sadowski, na skrzyżowaniu ulic,

stało działo pancerne niemieckie, które swym silnym ogniem czołowym obracało w gruzy stanowisko kluczowe powstańców. Sadowski zarządził odprawę dowódców grup. Miał on gotowy plan. Dwóch ludzi będzie musiało podczołgać się kanałem pod skrzyżowanie ulic i założyć tam ładunek wybuchowy, aby wysadzić działo w powietrze.

Sadowski zdawał sobie sprawę, jakie ryzyko przedstawiało to zadanie. Wiedział on, że po wybuchu gruz może bardzo łatwo zasypać wejście do kanału. Na szczęście Sadowski nie musiał nikogo wyznaczać do tej niebezpiecznej roboty, bo jeden z dowódców grup zgłosił się na ochotnika, a Sadowski poszedł jako drugi.

Długie były chwile czekania, a potem nastąpiła straszna eksplozja i działo pancerne zostało wykończone. Powstańcy ruszyli teraz naprzód za wycofującymi się Niemcami. Kiedy dostali się na skrzyżowanie, zauważyli wśród zabitych Niemców młodego oficera. Miał jasne włosy i dziwnie był podobny do Sadowskiego. Jeden z powstańców wyjął legitymację wojskową z jego kieszeni i głośno przeczytał: Wilhelm Sadowski.

VOCABULARY

Narration

1. powstaniec, m.
powstańcy, nom. pl.	- freedom fighter, insurgent
powstanie, n.	- uprising, insurrection
2. pseudonim, m.
pseudonimu, gen. s.	- pseudonym, pen name, assumed name
3. kuzyn, m.	- cousin
4. gruz, m.
gruzu, gen. s.	- rubble, rubbish, ruins
5. deska, f.	- board
6. beczka, fn.	- barrel, keg, cask
7. suterena, f.	- basement (living quarters)
8. płyta, f.	- slab, plate, record (phonograph)
9. cementowy, cementowa, cementowe	- cement, concrete (as adj.)
10. wskazówka, f.	- hint, directive, hand (clock)
11. podkop, m.
podkopu, gen. s.	- (underground) trench, gallery, sap
12. jeżeli (jeśli) chodzi o (acc.)	- speaking about, as to
13. szybkostrzelny, szybkostrzelna, szybkostrzelne	- rapid-fire (as adj.)
szybkostrzelne działo	- quick-firing gun
4. stopniowo	- gradually, little by little
5. dziura, f.	- hole
16. wyrwać, p. wyrwać, i.
wyrwę wyrwam
wyrwie wyrwa	- to pull out, to tear out,
to snatch, to extract

17. arteria, f. - thoroughfare, freeway, artery
arterii, gen. s.
18. burzyć, i. zburzyć, p. - to demolish, to destroy
burzę zburzę
burzy zburzy
19. ogień czołowy - frontal fire
20. ustąpić, p. ustępować, i. - to yield, to give in
ustąpię ustępuję
ustąpi ustąpię
21. podziemie, n. - underground
podziemny, podziemna, pod- - underground (as adj.)
ziemne
22. ściek, m. - sewer, drain, gutter
ścieku, gen. s.
23. zgnieść, p. zgniatać, i. - to overwhelm, to suppress
zgniotę zgniatam
zgniecie zgniata
24. zarządzić, p. zarządzać, i. - to order, to administer, to
zarządzę zarządzam manage
zarządzi zarządza
zarządzenie, n. - order, instruction
25. podczołgać się, p. - to crawl, to creep
podczołgam się
podczołga się
podczołgiwać się, i.
podczołguję się
podczołguje się
26. ryzyko, n. - risk
ryzykowny, ryzykowna, ry- - risky
zykowne
27. zasypać, p. zasypywać, i. - to cover with, to fill with
zasypię zasypuję
zasypie zasypuje
28. ochotnik, m. - volunteer

PATTERN SENTENCES

1. Wojska Ochrony Pogranicza (WOP) stoją na straży bezpieczeństwa państwa.
2. Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW) broni ustroju komunistycznego.
3. Nawigator w marynarce wyznacza kurs statku.
4. Hitler rozpoczął działania wojenne bez wysłania Polsce ultimatum.
5. Nawigacja jest przedmiotem każdej szkoły morskiej i lotniczej.
6. Rząd brytyjski wysłał swego przedstawiciela do Waszyngtonu.
7. Stawiacz min jest jednostką floty wojennej.
8. W czasie drugiej wojny światowej była stosowana blokada portów niemieckich.
9. Zadaniem stawiacza min jest stawianie min.
10. Podoficer Gruszka codziennie musiał ustawiać swój pluton przed koszarami.
11. Zagroda dla owiec była z drutu kolczastego.
12. Stawiacz min ustawia zagrodę minową.
13. Fahrenheit był profesorem fizyki.
14. Kuter torpedowy może być niebezpieczny nawet dla krążownika.
15. Straż przednia idzie przed kolumną maszerującego oddziału.
16. Krok ma zwykle 75 centymetrów długości.
17. Tłumaczenie z angielskiego na polski jest trudniejsze dla Amerykanina niż dla Polaka.
18. Na każdym lotnisku musi być wieża kontrolna.
19. Zaburzenie radiowe może nieraz spowodować wypadek lotniczy.
20. Dług powinien być spłacony.

21. Trzeba było użyć wojska, żeby stłumić działalność sabotażystów.
22. Samodzielna jednostka jest to jednostka, która może działać bez pomocy innych jednostek.
23. Karabin automatyczny wchodzi teraz na uzbrojenie indywidualne każdego strzelca.
24. Karabin Simonowa jest wielostrzałowy.
25. Półautomat to jest rodzaj karabinu.
26. Gaj to jest mały laszek.
27. Po ciężkiej pracy należy się ludziom odpoczynek.
28. Kiedy po nalocie słyszy się syreny to znaczy, że jest koniec alarmu.
29. Motorówka to jest łódź z motorem.
30. W ministerstwie są różne departamenty.

Sztandar dla WOP

Kursanci Szkoły Specjalistów Morskich WOP święcili ostatnio uroczystość wręczenia sztandaru, ufundowanego im przez społeczeństwo powiatu Będzin i górników kopalni „Czeladź”, z którymi marynarze Wojsk Ochrony Pogranicza utrzymują bliskie kontakty. Uroczystość przekazania sztandaru wopistom

odbyła się na gdańskim Długim Targu i wzięła w niej udział 18-osobowa grupa czeladzkich górników z dyrektorem kopalni inż. F. Lechem, przedstawiciele miejscowych władz z przewodniczącymi wojewódzkiej i miejskiej rady narodowej tow. tow. Stolarkiem i Bejmem, dowódca Marynarki Wojennej wiceadmirał Z. Studziński oraz gen. bryg. J. Waluk.

Na zdjęciu: poczet sztandarowy defiluje przed trybuną honorową.

AURAL COMPREHENSION EXERCISE

Narration

Wojska Ochrony Pogranicza i Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego (WOP i KBW)

Franciszek Białek skończył Oficerską Szkołę Wojsk Ochrony Pogranicza. Osiągnął on bardzo dużo, jeżeli się weźmie pod uwagę jego całą przeszłość. Białek miał dziewiętnaście lat, kiedy w roku 1939 zaczęła się wojna i właśnie był na pierwszym roku Szkoły Morskiej w Gdyni szkolącej mechaników i nawigatorów marynarki handlowej. W dniach, kiedy wszyscy w Polsce spodziewali się ultimatum Hitlera, młodzi marynarze, a między nimi Białek, byli na wycieczce kutrem na Bałtyku. W dniu ataku na Polskę chcieli oni natychmiast wracać do Gdyni, ale szybko zorientowali się, że nawigacja po zatoce Gdańskiej jest ze względu na działania wojenne niemożliwa. Postanowili więc udać się do jednego z portów krajów nad Bałtykiem. Płynąc na północ spotkali się na szczęście z polskim statkiem handlowym w drodze do Anglii. Kapitan statku chętnie zabrał całą grupę na pokład. Po przyłynięciu do Anglii, Białek zgłosił się do marynarki brytyjskiej. Po pewnym czasie został on przyjęty i dostał się na pokład stawiacza min należącego do floty przeprowadzającej blokadę morską Niemiec.

Przez dwa lata okręt ten szczęśliwie stawiał miny i ustawiał zagrody minowe, ale pewnej zimnej nocy w 1942 roku, kiedy temperatura spadła poniżej 30° Fahrenheita, niemiecka łódź tor-

LESSON 130

pedowa trafiła go w sam środek. Z załogi, prawie wszyscy zginęli, bo kto nie zginął od wybuchu, ten utonął w zimnej jak lód wodzie. Tylko Białkowi i jeszcze innemu marynarzowi udało się uratować na łodzi ratunkowej. Zostali oni zabrani przez niemiecką łódź torpedową i naturalnie wysłani do obozu jeńców. Jako jeńiec Białek musiał pracować na gospodarstwie niemieckim, gdzie poznał Marię, studentkę z Łodzi, która też tu pracowała. Białek zakochał się w Marii i nic dziwnego, że kiedy straż przednia armii radzieckiej uwolniła jeńców z obozu, pierwszym krokiem jego był ślub z Marysią. Wróciwszy do kraju Franciszek nie bardzo jednak wiedział od czego zacząć, szczególnie, że nie był sam. Ponieważ znał dość dobrze język angielski, próbował najpierw tłumaczenia artykułów z gazet angielskich na język polski.

Wkrótce jednak przekonał się, że nikt tych artykułów nie potrzebuje albo nie chce. Próbował więc szczęścia na lotnisku w Łodzi, gdzie dostał pracę na wieży kontrolnej. Nie pracował tu jednak długo. Pewnego dnia samolot pasażerski miał awarię przy lądowaniu i Białek został zwolniony mimo tego, że - jak się okazało - powodem wypadku były zaburzenia jakie radio samolotu miało w odbiorze. Tymczasem dziecko przyszło na świat i Białkowie mieli sporo długów w sklepach. Był rok 1947. Mimo, że już było dwa lata po wojnie, w kraju nie było spokoju, gdyż w pewnych częściach kraju działały grupy różnych partyzantów. Działalność tych grup starał się stłumić Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zorganizowany w 1945 roku jako samodzielna jednost-

ka wojskowa dla obrony ustroju komunistycznego. Korpus na którego uzbrojenie wchodziła nowoczesna broń wielostrzałowa automatyczna i półautomatyczna potrzebował ludzi. Ktoś ze znajomych poradził więc Białkowi by próbował tam szczęścia. Białek został przyjęty i rozpoczął się dla niego ciężki okres służby w KBW. Przede wszystkim samo szkolenie nie było tu łatwe. Żołnierze KBW byli ćwiczani tak w walce na ulicach, jak i w trudnym terenie, gdzie w każdym gaju można się spodziewać wroga. Jednostki KBW często były w stanie alarmu i często na długich marszach. Żołnierze nie mieli odpoczynku nawet kiedy z dowództwa przychodził rozkaz: koniec alarmu. Trzeba było stale stać na straży budynków państwowych, mostów, stacji kolejowych, a co więcej pomagać ludności w czasie powodzi, pożarów lub innych katastrof.

Białek awansował szybko na sierżanta, ale nie był zadowolony ze swojej kariery. Kiedy więc przeczytał w gazecie, że WOP potrzebuje ludzi do służby na północnej granicy morskiej, zwrócił się z prośbą o przeniesienie do WOP. Przeniesiono go natychmiast i po paru tygodniach był już w Szkole Specjalistów Morskich zorganizowanej dla WOP-u przez Marynarkę Wojenną. Po skończeniu tej szkoły dostał przydział na pokład motorówki „Hel”. Rok później Departament WOP wyznaczył go do Oficerskiej Szkoły Wojsk Ochrony Pogranicza, którą skończył jako najlepszy student. „No wreszcie jestem znowu na morzu i oficerem, czyli tym czym zawsze chciałem być” – mówił Białek do przyjaciół, którzy mu gratulowali.

Saperzy KBW podczas wspólnych ćwiczeń z żołnierzami wojsk inżynieryjnych MON wybudowali most przez Wisłę.
(Foto KBW)

VOCABULARY

Narration

1. Wojska Ochrony Pogranicza, WOP	- Frontier Guard
2. Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego, KBW	- Internal Security Corps
3. nawigator, m.	- navigator
4. ultimatum, m.	- ultimatum
5. nawigacja, f.	- navigation
6. brytyjski, brytyjska, brytyjskie	- British
7. stawiacz min, m.	- minelayer, mine planter
8. blokada, f.	- blockade
9. stawiać, i. postawić, p.
stawiam postawię
stawia postawi	- to put, to stand, to build, to erect, to lay
stawiać miny	- to lay mines
10. ustawiać, i. ustawić, p.
ustawiam ustawię
ustawia ustawi	- to place, to set
11. zagroda, f.	- (here) barrier
12. minowy, minowa, minowe	- mine (adj.)
13. Fahrenheit	- Fahrenheit, scale of temperature
14. torpedowy, torpedowa, torpedowe	- torpedo (adj.)
15. straż przednia, f.	- advance guard
16. krok, m.
kroku, gen. s.	- step, pace
17. tłumaczenie, n.	- translation
18. wieża kontrolna, f.	- control tower
19. zaburzenie, n.	- disturbance

20. dług, m.
długu, gen. s.	- debt
21. stłumić, p. tłumić, i.
stłumię tłumię
stłumi tłum	- to overwhelm, to suppress
22. samodzielna jednostka, f.	- independent unit
23. wchodzić na uzbrojenie, i.
(first pers. not used)
wchodzi na uzbrojenie

wejść na uzbrojenie
(first pers. not used)
wejdzie na uzbrojenie | - to become standard
issue |
| 24. wielostrzałowy, wielostrzałowa,
wielostrzałowe | - multi-shot |
| 25. półautomat, m.
półautomatu, gen. s.

półautomatyczny, półautomatyczna,
półautomatyczne | - semiautomatic weapon

- semiautomatic |
| 26. gaj, m.
gaju, gen. s. | - grove |
| 27. odpoczynek, m.
odpoczynku, gen. s. | - rest |
28. koniec alarmu	- all clear signal
29. motorówka, f.	- motor boat
30. departament	- department

"TRUE/FALSE STATEMENTS BASED ON NARRATION

LESSON	#5	#6	#9	#13
	1. T	1. F	1. F	1. F
	2. T	2. F	2. T	2. T
	3. F	3. T	3. T	3. F
	4. T	4. F	4. F	4. F
	5. F	5. T	5. T	5. T
	6. F	6. T	6. T	6. T
	7. T	7. F	7. T	7. F
	8. F	8. F	8. F	8. T
	9. T	9. T	9. T	9. F
	10. T	10. F	10. T	10. F
	11. T	11. T	11. T	11. T
	12. F	12. T	12. F	12. F
	13. F	13. F	13. F	13. T
	14. T	14. T	14. T	14. T
	15. T	15. T	15. T	15. F
	16. T	16. F	16. F	16. F
	17. T	17. F	17. F	17. T
	18. F	18. F	18. T	18. F
	19. T	19. T	19. T	19. F
	20. T	20. T	20. T	20. T
	21. T	21. T	21. T	21. F
	22. T	22. F	22. T	22. F
	23. F	23. T	23. F	23. F
	24. T	24. F	24. F	24. T
	25. F	25. T	25. T	25. T

ANSWER KEY BASED ON NARRATIONS

LESSON	#17	#19	#20	#23	#24
1. T	1. T	1. A	1. A	1. D	
2. F	2. F	2. B	2. C	2. D	
3. F	3. T	3. C	3. D	3. B	
4. T	4. F	4. D	4. D	4. C	
5. F	5. F	5. B	5. A	5. C	
6. T	6. T	6. D	6. B	6. D	
7. T	7. T	7. A	7. A	7. B	
8. T	8. F	8. D	8. D	8. A	
9. F	9. T	9. C	9. C	9. B	
10. T	10. F	10. D	10. A	10. C	
11. F	11. F	11. B	11. D	11. D	
12. T	12. T	12. D	12. A	12. C	
13. T	13. F	13. C	13. B	13. C	
14. F	14. T	14. B	14. C	14. C	
15. T	15. T	15. D	15. A	15. C	
16. T	16. T	16. C	16. B	16. B	
17. F	17. F	17. B	17. D	17. B	
18. T	18. F	18. A	18. C	18. B	
19. T	19. T	19. C	19. B	19. C	
20. T	20. T	20. D	20. A	20. D	
21. F		21. C	21. D	21. C	
22. T		22. D	22. B	22. D	
23. T		23. C	23. D	23. B	
24. F		24. D	24. C	24. C	
25. T		25. B	25. A	25. A	